

Titulus Sextus

quis videt sibi patā aliquā magnā tribulāre e
si modicū est duratura. disponit se ad sustinēdū
ex breuitate ipis seipm orās. **S**z si diu ha
beret tolerare. anim^o incipit deficere ex considerāōe
diurnitatis. **S**ilr qñ quis ex magno labore su
bi pposito alicui^o artis. attendit subito sibi pfer
ri magnū lucy. vigorefcit anim^o ad labōre ppe
subitū pmiū. **S**z si pmittere ide ad mltos anos
pmiti. cū mltro tedio se poneret ad illud vix cō
plēt sic ad ppositū. **C**ū considerat aim^o fidelis. q
opret eū mita aduersa pari. nō semel vel p an
num. sed p totū vite sue rps. z deficiēte vna suc
cedit alia. **A**lc etiā quia labor est magn^o ad ieu
nandū. orandū. elemosynas dandū. alia man
dara seruandū. nec post reddi^o merces subito.
sz in fine vite. ex ista dilatiōe anim^o quasi defic
et vix ponit se ad ista. **S**ed spūs sanctus p lon
ganitatē facit eum firmū ne deficiat. **E**t hoc con
siderando breuitatē totius vite hūane. que si
sit centū annoz. est vt vnus dies respectu alte
rius vite. **A**tendēdo etiā q interea semp pōt
lucrari. z multū spūaliter. z qz sic beneplacituz
est deo. cui rō naturalis dicitat vt sit subditus.
Quāplures etiā psolarōes administrat hic inf
labores. ps. **S**cōm multitudinē volor meorū in
corde meo zc. **Q**uā longanim^o fuit symeon ple
nus spūs sancto. ad xpm expectādū. z tandē ob
tinuit qd voluit obrinere. **S**extus fructus dr
bonitas ps. **S**pūs tu^o bon^o reducet me i terrā res
ctā. **D**icit bon^o spūs. nō solū qz bonus est in se p
essentiā. sed qz bonitatē pstat. **B**ec bonitas fm
glo. est quedā dulcedo animi. qua qz delectat i
bono. **E**t qz primū bonū hōis est veritas. bonuz
intellect^o. sine cui^o agnitōe nō pōt amari bonū
ideo pmaxie delectat vere bon^o in sermōibus
scripturaz q a spūs sancto sūt inspirate. iux illud
petri. **S**pūs sancto inspirat illocuti sūt sancti dei
hōies. **Q**ñ de pmissis fidelibz de bonis p recep
tionē spūs sancti dr. qz erāt qtidie pseuerātes in
doctrina apłoz. z cōicatione fractionis panis.
Acc. ij. et iij. **P**er istā g bonitatē amat qz oēm
virtutē. z laborat p eis habēdis. **A**fficit ad oēs
diligēs bonū spūale z bonū tpale oim. **N**escit
malū de alio cogitare vt inuidere. **S**z sic bonuz
est sui diffusiuū. vt dicit dionysius. ita talis af
fectat oibus pdesse. **P**er alios tres ordinatur
qz ad primū. **E**st g septim^o benignitas. sapi. i.
Benignitas est spūs sepie. qz scz benignos fac.
Dicit aut benignitas. qñ bōa igneitas. **E**t pti
net fm. b. th. ad erequutionem. vt scz nō solū
velit bonū primo. sed vt faciat p posse. **B**onus
ignis dr q a longe calefacit. ita benign^o nō solū
p pinqs. sed etiam extraneis subuenit. i. pe. iij.
Qnuisquisqz put accepit gnam. scz a spūs sancto
in alteruz illā administrātes. **S**i hēs noticiā
de deo z pceptis suis. instrue primū. **S**i habes
vna tpalia panē z vinū z hmoi. subueni pau

peribz. si es medicus. si advocat^o z h^o. subueni
de tua arte indigentibz. **E**t b cū benignitate lo
cutōis z modi. **S**ic paulus plen^o spūs sancto. oibz
bus benigne subueniebat. discurrens p orbem
docens indoctos mambz laborās p sui z socioz
substentatiōe. elemosynas pcurās z portās in
hierusalē. infirmos sanans zc. **O**ctauus est
mansuetudo. q in b differt a patientia supdicta
quia illa refrenat passiones tristitie. ne ratio
suffocet. ista passiones ire ne vindicet se de in
iurjs. primi scōm. b. th. **F**acit g hec supozta
te defectus primi. vt nō turbet. **E**t cū quilibet
indigeat supportari de bz z ipe alics supportare
Sap. viij. dr. q spūs sapie est hūanus. qz scz fa
cit hūanū. i. mansuetū apłs. **S**eruū dei oportet
mansuetū esse ad oēs. papue b dñt hre plari.
nō quin corrigāt vitia. sed cū mansuetudie. **D**ñ
moyses de cui^o spū fuit dātū. lxx. senioribz adū
ctis sibi ad regēdū. scribit qz erat. mitissim^o per
omnia. **B**onus est fides. **E**t sumitur pfidelita
te scōm th. fm illud qd dr. xij. q. i. **F**ides etiā
qñ hosti pmittit. seruanda est. scz si ipe seruat.
Debet qz ee fidelis primo. vt scz nō dēcipiat per
mer dacia. fraudes. frangenda pmissa z hmoi
Per alia tria abbreviando ordinat qz quo ad
corpus. **E**st g decim^o modestia q habet refrena
re corpus q̄tum ad sensus exteriōres. vt vclit
tū. iob. **S**pūs eius ornavit celos. i. sanctos. qd
facit p modestiā. de p se. vi. v. fucare. **D**ic appli
ca de ornatu supfluo z h^o. **U**ndecim^o est cō
tinentia. sumēdo large continentiā. fm. b. th. se.
se. **S**ic p̄hendit abstinentiam. **S**pūs sanctus in
Sanfon irruēs. tenēdo mādubulam afini. vicit
philisteos mltos occidēdo. **S**ic spūs sanct^o. ten
nendo freno seu manu continentie gulā. signat i
marilla afini. vincit hostes spūales. **E**xemplū
etiā de iob. baptista q̄ repletus spūs sancto exire
ro. fecit magnā abstinentiam vt patz math. iij.
Duodecim^o est castitas. i. abstinere se ab oi
delectatiōe venerea illicita. **L**ucia dicit. **A**ste
viuentes tēplū sunt spūs sancti. **D**ñ z dauid cog
nosces se amisisse spūs sanctū p adulteriū cō
missuz. petēs sibi restitui p verā pniām z pposi
tum castitatis. dicebat ps. l. **C**or mūdū crea in
me deus. z spūm rectū zc. **P**ōt etiā dici scōm. b
th. qz castitas ipozet ab omi delectatiōe vene
rea illicita abstinentiā. **C**ōtinentia etiā a licita.
vt a m̄rimonio p viduitatem z ginitatē zc.

Titulus VI. de charitate

de eadē p̄tute theologica **Ca. i.**
Hinc manent fi
des. spes. z charitas tria hec. ma
ior aut horz ē charitas aut apłs
i. ad cori. xij. **D**e qdē virtutes
dicunt theologice. qz hñt deū pro obiecto z nō

Capitulū Prīmū

nobiliores et pfectiores oibus alijs. et morali
bus et intellectualibus ac etiam bonis spūsancti.
Quaz noriciā nō habueit pbi infideles. et iō
de ipis nō tractauit. Nā et si aliqui nominēt fi
de et spem et charitatē. nō sumūt eodē mō eas
sic sci theologū. s; charitatē appellāt amicitiaz
virtutē morālē. Spem passionē v; fiduciā prē
fortitudinis. fidē vel fidelitatē vel hūmū intrel
lectualē quo q̄s assentit et firmiter inxerit hīs
q̄ nō vider. sicut q̄libet etiā infidel credēs prēs
sui eē talē. et s; fm h; fidē. Omnū aut excellē
tissimā etiā theologiaz est charitas. et iō ab ea
inchoetur tractatus. Est aut dñtia int amo
rem. leniuolentiā. amicitia. charitatē et dilectō
nem. Nam amor est qd generale ad omnem
amozē licitū et illicitū. et put ē passio est omnis
nobis et brutis. Et qn sic aliquid amamus vt
rei amate nō velimus bonū. sed ipm bonum
rei velim⁹ nob. sicut dicim⁹ amare vinū. equū
et hūmōi. nō d; amor amicitie s; amor et cūpi
scentie. S; qn aliqd amam⁹ vt ei bonū velim⁹
dicim⁹ amor leniuolētie fm pbm. viij. et b. Nō
leniuolētia importat amorē pcedentē ex volū
tate rōnali. Nō sufficit aut leniuolētia ad rōez
amicitie. s; requiritur qdā mutua amatio. quia
amic⁹ ē amico amic⁹. Beniuolētia aut impor
tat solam amationē vni⁹ ad alterū. etiā si ille
nō reamaret q̄ amat. Talis mutua leniuolētia
amicitie fundat sup aliq̄ cōicātōne. Charitas
aut ē amor fundat⁹ sup cōicātōne supne bea
titudinis. Cum. n. sit aliq̄ cōicātio hominis ad
deū fm quā nobis suā britudinē cōicat. s; qua
cōicātione d; .j. Cor. i. Fidel⁹ deus p quē vocati
estis in societate filij eius. Pp; aliqm amicitia
sup hac cōicātōne fundari. Et h; amicitia
d; charitas. Dilectio aut d; act⁹ ipi⁹ charitatis
qui ē hūis qdā. et sic charitas est qdā amicitia
cia. nō q̄cunq; s; hūis ad deū. Est g; dñtia int
amicitia et charitatē. qz amicitia fundat sup ho
nestate virtutū. Charitas sup bonitate diuina.
Et cū sit quidā hūis actus ei⁹ p̄mus et p̄cipa
lis est dilectio. h; tñ nomia aliq̄ sumūt vni
p altero large. Et nota q; quib; amicitia ho
nesti hēatur ad hūosum. et charitas sit marie
amicitia fundata sup re honesta. Nō obstat q;
ex charitate diligam⁹ etiā pctōres. Nā amicitia
honesti hēatur ad hūosum sic ad p̄cipales
p̄sonā. S; tñ respectu ei⁹ diligim⁹ et etiā attrinen
tes. et si sint pctōres. et etiā qui nos offenderēt
si attinerēt ad amicū. et s; h; respectu ipoz. s; ispe
ctu amici nostri. ad quē illi prinēt vt res sue.
Sic pctōres et inimicos debem⁹ ex charitate di
ligere inq̄ntū sunt creature ipius dei ad quez
p̄cipalr est amicitia charitatis. Et nota
q; est triplex charitas. s; eēntial p̄sonalis et vir
tualis. Prima est deus trinitas. Diere. xxi.
In charitate p̄petua dilexi te ait dñs. in hūm

no trinitat. Tu charitas. tu puritas. et. Char
ritas aut dei nō est accidēs sicut in nob. s; ē ipsa
eēntia dei. Nam fm boetū. Accidēs trāstatuz
in deū. trāsit in substantiam. nihil em̄ est in deo
accidentale. Charitas p̄sonal est spūscūis. de
quo d; .j. ioh. iij. Deus charitas ē et c. Quod
exponit b. aug. de spūscō. Dicit aut spūscūis
charitas. pp̄ter appropriatōnem. qz p̄cedit per
modū amoris. Nō greg. dicit. Ipse spūscūis
amor est. Et hiero. Spūscūis ē amor patris
in filiū et filij in prēm. nō tñ accidēs sic amor
noster. S; de hoc dicit. .j. Charitas virtualis ē
amor creature in creatorē gratia format⁹. de q;
ad ro. v. d; . Charitas dei diffusa est in cordib;
nostris p spūscūm. nō q; mag⁹ tē nob a spū
sancto q; a parte et filio. cū inseparabilia sūt opa
trinitatis. s; p̄sonaz diuinaz ab extra. vt dici
tur de se. di. iij. omnes. Sed qz gratis datur
ex amore. ideo mag⁹ attribuitur. s; q; d; amor.
Et dicitur dilectio q̄i dei electio. Charitas q̄i
charitas. vel cara vnitas.

De charitate que .j. i.

est in creatura qd sit. vtrū aliqd creatuz vel in
creatu. Pro hū declaratōe dicit b. tho. se. sc̄be.
q. xxiij. arti. ij. q; mag⁹ sententiaz in .i. libro dis.
xv. per totū sc̄ratur hanc materiā. Et ponit
q; charitas nō est aliquid creatū in anima. S;
est ipse spūscūis mente inhabitans. Nec est
sua intentio q; iste motus dilectōis quo deuz
diligimus sit ipse spūsanctus. sed q; iste mor⁹
dilectionis est a spūscō immediate. et non me
diantre aliq̄ habitu. sicut a spūscō sūt aliq̄ act⁹
virtuosi mediantib; habitib; aliaz virtutum.
puta spei. fidei et hūmōi. Hoc autē dicebat pp̄
excellentiā charitatis. Sed si quis recte con
siderat hoc magis redundat in detrimentum
charitatis. Non enim ita p̄cedit a spūsancto
mouente humanā mentē. q; humana mēs sit
mota tantū. et non sit p̄cipiū hūmōi motus
aliquo mō. sicut cū aliq̄ corpus mouetur ab
exteriori mouēte. Hoc em̄ esset s; rōem volun
tarij. cū opoz p̄cipiū in ipō esse. Nō seque
ret q; diligere nō esset voluntariū. qd implicat
p̄tradictōem. cum amor de sui ratiōe importz
q; sit actus voluntatis. Similit̄ etiā non potest
dici q; sic moueat spūscūis ad actū diligendū
voluntatē. sicut mouet instm. q; et si sit instm
p̄cipiū actus tñ nō est in ipō agere vel non
agere. Sic. n. tolleret ratiō voluntarij. et excludere
rō meriti cū tñ charitas sit radix merendi.
S; oportz q; sic voluntas moueat ad actū diligē
di. q; etiā sit efficiens hūc actū. Nullus autē
actus p̄fecte p̄ducit ab aliq̄ potentia actiua.
nisi sit ei cōnaturalis p aliquaz formā que est
p̄cipiū illius actionis. Nō deus qui omnia
mouet ad debitos fines. singulis reb; indicat

Titulus Sextus

formas p quas inclinatur ad fines sibi pstiti-
tos. Et ideo p m b disponit oia suauiter vt dicit sa-
pi. viij. Manifestu est aut qd actus charitatis sequit
naturam potencie voluntatis, nisi qd aliquid forma sup
adderet naturali potencie p qua inclinaret ad
dilectionis actum p m b eest actus iste ipse actus
bus naturalibus et actibus aliorum virtutum, nec eest fa-
cilis et delectabilis, qd p eest falsu, qd nlla virtus hz
tantam inclinationem ad suum actum sic charitas, nec
aliquid ita delectabile operatur, vni maxime necesse eest qd ad
actum charitatis existat in nob aliquid supernaturalis for-
ma sup addita potencie naturali, inclinans ipsam
ad charitatis actum et faciens eam proprie et delectabile
operari. Et sic opinio magistri sen, in b contra repro-
bat. Nec obstat si dicatur, nil creatum est infinite
virtus, sicut charitas eest infinite virtus, qd aiaz lovis p-
ducit ad bonum infinitum, qd eest qd icreatum, nam chari-
tas operatur formaliter pducendo ad deum, efficacia aut
forme eest p m virtute agens q inducit formam, et ideo
charitas in b qd facit effectum infinitum, dum coniungit
deum aiaz iustificando, et b demonstrat infinitatem
vine virtutis q est charitatis actus. Idem potest glo-
in dicit, d. pe. vi. q. charitas eest, dicit q charitas
est habitus mentis, et p omnia aliquid creatum in aia.

De charitate q. §. II.

est virtus et specialis et vna, et excellentissima oim
primu sic probat b. th. vbi. s. ar. iij. Huius actus
bonitatem hnt p m q regulat debita regula et men-
sura. Et ideo virtus q eest principiu oim bonorum actuum
lovis consistit in attingendo regulam bonorum actuum hu-
manorum. Duplex eest autem hec regula, prima deus, se-
cunda ratio humana. Sicut ergo virtus moralis diffinitur
p b q eest p m ratione recta p m p m. q. et h. Ita eest
attingere deum consistit ratione virtutis, sicut eest de fide
et spe, q hnt deum p obiecto. Quia ergo charitas at-
tingit deum q nos coniungit deo, p q sit virtus, vni bntis
aug. de moribus ecclesie Charitas eest virtus q cum re-
ctissima affectu coniungit nos deo. Nec obstat
q dicitur eest qd charitas seu accidens, accidens eest inferius
et indignius subiecto, sicut charitas eest nobilior aia i
qua eest, qd b est vni de accidere qd causat ex prin-
cipio sui subiecti. Secundo autem de accidere causato
ex participatoe alio nate superioris, qd illud eest dignius
subiecto suo, in qd eest similitudo qda nate superio-
ris, et b modo charitas eest dignior aia, in qd eest q
da participatio spiritus sancti. Secundo, s. q sit virtus specialis
p q ex b q conueniat alijs virtutibus specialibus ab
aplo. ibi. Nunc manet fides spes et charitas, qd
etiam sic probat b. th. vbi. s. ar. iij. Quia actus et ha-
bitus specificantur p obiecta, obiecti autem pro-
prium amoris eest bonum. Et ideo vbi eest specialis ratio boni
operis q sit specialis habitus virtutis bonum autem di-
uinum, in qd eest obiectum beatitudinis hz specialis ratio
boni, et ideo amor charitatis q est charitas est spe-
cialis amor et charitas contra specialis virtus. Nec
obstat q charitas ponatur a hiero, in diffinitione

virtutis in generali dicens, q virtus est chari-
tas q diligit deum et proximum. Nam dicitur charitas
omnis virtus, non q essentialiter sit ois virtus, sed qd
aliquiter ab ea dependet ois virtutes, cum sine ea
nulla sit vera virtus. Tertiu, s. q vna sit virtus
charitatis, sic probat th. vbi. s. ar. v. Charitas est
quedam amicitia lovis ad deum. Diuersa autem ami-
citiarum spes accipiuntur, vel p m diuersitate finis.
Et p m b ponunt tres spes, s. amicitia delectabilis
et amicitia vtilis, et amicitia honesta. Quia p m di-
uersitate conuentionum in quibus amicitie fundantur
sicut alia eest spes amicitie sanguineorum, alia con-
uentionum, alia peregrinantium, qd prima fundatur sup
conuentionem naturalem, alie sup conuentionem civilem, vel
peregrinationem, vt p p p m. viij. et h. Deur: o autem
istorum modorum charitas potest diuidi in plura, nam cha-
ritas finis eest vni, s. diuina voluntas, et eest vna con-
uentione eterne beatitudinis sup quam hec amicitia fun-
datur. Vni sequitur q charitas sit simpliciter vna virtus
non distincta in plures. Nec ob, qd habitus vt dicitur
est distinguuntur p m obiecta, s. obiecta charitatis
sunt duo, s. deus et proximum. Nam b est vni qd ob-
iecta p equo distinguuntur, s. deus et proximum non
ex equo sunt obiecta charitatis, nam proprium et prin-
cipale obiectum charitatis eest deus, proximum autem p
pter deum ex charitate dei diligit, deus autem ppter
seipsum, vni vna sola ratio diligendi arteditur i caritate
principaliter, s. diuina voluntas q est eius subiecta. Alie autem
rationes ad diligendum inducuntur, vt debitu dilectionis
facientes sunt secundarie et sequentes ex prima.

De diffinitione seu §. III.

descriptione charitatis magistri in. iij. sen. di. xvij.
sic diffinitur. Charitas eest dilectio, i. amor p m ratione
qua diligit deum ppter seipsum et proximum ppter deum
vel in deo. Prosper in lib. de vita contemplatiua, sic eam
pule rime describit. Charitas vt mihi videtur eest
recta voluntas ab oibus terrenis p m ducens
sa, iuncta deo inseparabiliter, et igne qda spiritus sancti
a q est et ad quem refertur incensa, in q nam omnis
eterna corruptiois nescia, nulli vitio mutabilis
tantum obnoxia, sup oia q carnaliter diligunt excel-
sa, affectionum oim potentissima, diuine contemplatio-
nis auida, in oibus sp m inuicta, summa actionum bo-
narum salus morum, finis celestium pceptorum, mors
criminum, vita virtutum, virtus pugnatiua, palma
victorum, arma scelerum mentium, causa meritorum bonorum,
p m p m pfectorum, sine q nullus vnus deo placuit, cum
qua aliquid peccare non potest, fructuosa i penitentibus
leta in penitentibus, gloriosa i p seuerantibus, victoriosa
sa i martiribus, operosa in oibus, oino fidelis, ex q
quicquid est boni operis viuere, hec oia de pe. di. q.
charitas est, vbi dicit glo. et b. qd hec est p m
cario p r. Sicut autem dicitur. Deo fortitudo nra, pa-
tientia, et spes nra, qd, s. est causa fortitudinis et patie-
et spei nostre, sicut dicitur charitas eest omnia ista, qd
causat ista. Causat enim rectam voluntatem. Et loquitur

Capitulū Prīmū

de charitate perfecta q̄ terrena cōremnit. **Dicit**
aut̄ iuncta deo inseparabilr. qz nō de facili sepat̄
Inq̄namēti eēnea. s. mortal' p̄cti. **Sal' mox. i.**
salutiferos faciēs mozes. finis p̄ceptoz. i. sū
mario sūma. actionuz lonaz. i. p̄fectissima rē.

De excellentia .§. III.

charitatis. nota q̄ ait apl'us. j. cor. xij. **Post** to/
na plura sp̄ialia enīerata **Ad** huc excellētiore
viā vobis demōstro vbi totū seq̄ns capt' m. xij
ponit i cōmendatōz charitatē. sic ip̄m terminat
maior' hōz est charitas. **Circa** qd̄ scien. q̄ cha
ritas est maior' oibus dōis sp̄ialibz in q̄ttuoz
vt ibi oñdit. **Primo** in necessitate. scdo in ope
rositate. tercio in durabilitate. q̄rto in dignita
te vel nobilitate. **Primo** igit̄ charitas ē magis
necessaria ad salutē. nā alia tona sp̄ialia sine
ip̄a nihil valēt ad salutē. r̄ ip̄a sufficit ad salu
tem sine pl̄ibz ex eis. **Dñ** ponit apl' s gr̄az p̄di
catōis eminentē de diuis. r̄ hęc ē lingua āgelica
vel de naturalibz r̄ moralibz. r̄ hęc ē lingua hu
mana. aut delectantē. et hęc est hūana. aut in
trinsec' mouentē ad bonū. r̄ hęc est āgelica. ibi
Si linguis rē. **Ponit** p̄phetiā. i. p̄cognitōz futu
rū p̄tingentiū vel occultaz rez p̄ntiū vel p̄re
ntiaz. **Et** nouerim oia mysteria. i. occulta secre
ta scripturaz sacraz. et oēm sciam vt natāles
rōnale r̄ moralē. **Itē** ponit opatōez miracloz
ibi. Si habuero oēm fidē rē. **Elemosinaz** lar
gitionē. ibi. Si distribuero. **Partiū.** Si tra
didero corp'. rē. **Omnia** ista magna tona dei
dicit. r̄ tñ sine charitate nil p̄desse. s. ad vitam
eternā. **Q̄** aut̄ sine charitate nō possit eē aliq̄
vera virtus. sic p̄bat b. th. se. se. q. xij. arti. vj.
Virtus ordinat̄ ad bonū. bonū aut̄ p̄ncipalr ē
finis. **Nā** ea q̄ sunt ad finē nō dicunt̄ bōa. nisi
si in ordie ad finē. **Sic** aut̄ duplex ē finis. vn'
vltim' alius prim'. **Ita** duplex est bonū. vnū
qd̄ est p̄ncipale bonū hois. s. deo frui. fm̄ illud
ps. lxxij. **Itē** ad hēre deo bonū ē. **Et** ad hoc
ordinat̄ hō p̄ charitatē. **Bonū** aut̄ secundariū
et q̄i p̄ncipale hois p̄t esse duplex. vnū q̄dem
qd̄ est vere bonū vt pote ordinabile q̄tū est in
se ad p̄ncipale bonū qd̄ est vltim' finis. **Aliud**
aut̄ ē bonū apparēs r̄ n̄ rez. qz abducit a finali
bono. **Sic** igit̄ p̄ q̄ virt' vera est simplr̄ illa q̄
ordinat̄ ad p̄ncipale bonū hois. sicut etiā p̄bs
dicit. vij. et̄. q̄ virt' ē dispositio p̄fecti ad op̄
timū. et sic nulla vera virtus p̄t esse sine chari
tate. **Sz** si accipiat virt' fm̄ q̄ est in ordie ad
aliquē finē p̄ncipalē. sic p̄t esse aliq̄ virt' sine
charitate. inq̄tū ordinat̄ ad aliq̄d p̄ncipale bo
nū. **Illō** aut̄ bonū p̄ncipale si sit rez bonū. pu
ta op̄uatio ciuitatis vel aliq̄d h'. erit qd̄ē vera
virtus. s. imp̄fecta. si nō referat̄ ad finale. r̄ p̄
fectū bonū. s. dei. r̄ sic sumit̄ cū d̄z q̄ virtutibus
romāi meruēt imp̄iū. xxvij. q. ij. §. ex his. **Lū**

tñ eēnt infideles r̄ sine charitate. **Si** aut̄ illō
p̄ncipale bonū n̄ sit rez bonū s. apparēs virt' q̄
ordinat̄ ad illud. nō est vera virtus s. falsa.
hōis similitudinē virtut'. sicut nō est vera virtus
tēpantia auaroz. q̄ se cohibēt ab esu sumptuo
saz rez ne expendāt. **Et** falsa fortitudo q̄ mul
ti mortis picla suleūt p̄pter lucz. **Itē** fm̄ b̄m
th. vbi. s. **Actus** alic' carentis charitate p̄t eē
duplex. **Uno** mō fm̄ b̄ q̄ charitate carz. i. fm̄
p̄ctū aliq̄d in q̄ est vt infidelitate. r̄ h̄mōi. **Sic**
semp̄ est actus mal' r̄ p̄ctū. **Alio** mō nō fm̄
id qd̄ charitate caret. s. fm̄ aliq̄d bonuz rei. vt
fidē sp̄m. vt etiā bonū nature. sicut infidel. vt
etiā fidelis. s. mal' cū dat elemosinā ex op̄as
sione ad pauperē. vn' r̄ si nō est meritor' qz ē
charitate. nō tñ dign' pena s. aliq̄ bono r̄pali.
Sic ḡ simplr̄ nlla est vera virt'. nec aliq̄s act'
vere virtuosus sine charitate. **Et** p̄pter b̄ dicit
p̄p̄er te pe. dist. ij. q̄ charitas d̄z via ab aplo.
qz sicut sine via nō p̄nt hoies ābulare. sic sine
charitate p̄nt homies errare nō ad patriā ire.
Secdo charitas est maior' p̄ opposita **Dia. n.**
bona opa a charitate p̄cedūt. **Dñ. b. greg.** **Nō**
pōt tam' p̄ferre fructū boni opis nisi māserit
in radice charitat'. **Dñ** ip̄a op̄at̄ igni q̄ maxie
est actiu'. **Lū. xij. ait** xps. **Ignē** veni mittere i
terrā. et qd̄ volo nisi vt ardeat. **Et** sp̄s s̄cūs ap
paruit sup̄ aplos i linguis igneis. act. ij. **Dec**
est figurata p̄ ignē quē d̄ mādauit in altari sp̄
ardere. qz in corde sp̄s d̄ esse charitat'. feruoz. s.
et cor nostz ad modū flāme ignis formatur' ē
Aug. d̄ pe. di. ij. **Si** fimo m' iuēt i vob' aliq̄m
scintillā gratiū amoris ip̄am inflāte. ad au
gendā ip̄az vos puocate. vt cū venerit r̄ dignis
simā flāmaz fecerit oim cupiditatū ligna p̄su
mat. **Q̄** aut̄ ab ip̄a p̄cedant oia bona opa r̄ ca
ueant mala. oñdit apl' p̄ exēpla in q̄bus d̄ vlt'
cēs. **Charitas** patēs ē. benigna est rē. vbi po
nit. xv. grad' op̄ez. **Et** idēz p̄t dici de alijs opi
bus. **Pro** cui' declaratōe dic̄ b. th. vbi. s. q̄ vir
tus vl' ars ad quē p̄tinet finis vltim'. imperat
virtutibz vl' artibz ad q̄s p̄tinet aliq̄ fines secū
darū. sic ars militaris impat equestri. qz eque
stris ordinat̄ ad militariē. **Cū** igit̄ charitas oz
dinet hoiem ad vltimū finēz hūane vite. s. ad
beatitudinē p̄fectā. iō extendit se ad act' totius
hūane vite p̄ modū ip̄ez. nō aut̄ q̄i eliciēs ac
tus oēs virtutū. **Itē** fm̄ b. amb. d̄z charitas for
ma r̄ m̄ virtutū. qd̄ fm̄ b. th. nō est intelligē
tū q̄ sit forma exēplariter. nec etiā essentialit'
s. mag' effectiue. inq̄tū. s. inducit ad opa seu
impat alijs actibz virtutū. sic forma est p̄ncipiū
opandi. **Q̄** paratur etiā radici ex fundamēto in
q̄ntū virtutes oēs ex ea sustētant r̄ nutriunt
et nō fm̄ rōem cāe material'. **Ap̄is** ad ep̄z. iij
In charitate radican' r̄ fundati. de pe. dist. ij.
Quia radix oim bonoz ē charitas. r̄ radix oim

Titulus Sextus

maloz est cupiditas nisi fuerit vna euulsa nō
p̄t alia plantari. Et cū d̄r qz omnia credit intel
ligitur credenda. et sperat spanda et non al.
Tertio charitas est maior duratōe qd̄ notat
ap̄ls. j. cor. xij. dicēs. Charitas nunq̄ excidit.
D̄d̄ p̄t exponi tripl̄r. Primo qz nunq̄ cadit in
pern̄ mortale. qd̄ est v̄z diuinitim. dū. s. q̄s p̄
manet in charitate. Et p̄t intelligi dicū gre.
te pe. di. q̄. Fortis est vt mors dilectio. qz mē
tem quā se cepit. a dilectōe mūdi sūndit̄ ex
tinguit. Sc̄do mō de p̄fecta charitate cōfirma
ta. sicut habuerit ap̄li p̄ aduētū sp̄s̄s̄. et scripsi
cari in vtero q̄ tñ paucissimis p̄terit. Tertio et
proprie q̄ntū ad actū suū q̄ est post mortē non
deficit s̄ p̄fic. nō sic de alijs bonis dei et virtutib̄
Nā vt ibi scribit ap̄ls tonū linguaz ibi cessab̄
bit. qz aie nō loquitur vocalr. Corp̄a aut̄ glo
rificata v̄z loq̄nt laudes diuinas. s̄ nō sicut
nūc. s. ex aspiratōe et r̄spiratōe seu r̄p̄cussōe ae
ris. qz aer ibi nō erit. s̄ alio mō ex vno idioma
te. Prop̄etie oīno cessabūt. Sciētia a d̄s̄ta de
struet̄. nō q̄ntū ad habitū s̄ q̄ntū ad modū sciē
di qui nō erit p̄ discursus rōnis. vt nūc. Fides
et spes ex toto cessabūt. virtutes morales ibi
remanebūt q̄ntū ad h̄ritū. s̄ nō q̄ntū ad cūdes
actū. qz nō sunt ibi picula mortis. et delectabi
lia ciboz et venereoz q̄ sunt materia ip̄az virtū
tū. Charitas nō nunq̄ excidit. qz cū incipiat
h̄rit nō deficit in alia vita vt fides. s̄ p̄fic̄ in
patria. Quarto charitas ē maior i nobilitate
et p̄fectōe. Senfurat̄. n. humanū meritū fm̄
charitatē. nam fm̄ q̄ hō facit op̄ bonū cū ma
iori charitate. sic maḡ meret̄. et p̄sequēter exide
recipit maī p̄miū eēntiale. D̄n̄ figurat̄ p̄ auz
qd̄ ē p̄cios̄ oī metallo et mēsurā p̄cios̄ r̄at̄ alioz
Nā tanto v̄ntiq̄q̄ est p̄cios̄ q̄nto pl̄ auri va
let. Apoc. iij. Suadeo tibi emere auz igni. i. i.
feruentē charitatē vt locuplex fias. In h̄o figu
rā nil erat in tēplo q̄ auro nō tegeret̄. i. in ec
clesia. iij. Reg. vi. Q̄ntū charitas sit nobilior
alijs virtutib̄. sic p̄b. t. b. i. v. b. i. s. ar. vi. Cū
bonū in h̄ianis actib̄ attēdat̄ fm̄ q̄ reglatur
tebira regula. necē est q̄ virtus h̄iana q̄ est p̄
cipiū bonoz actū p̄sistat in attingēdo reglāz
h̄ianoz actū. Duplex aut̄ est regula h̄ianoz
actū. i. rō h̄iana et deus. S̄z dē ē prima reglā
a q̄ etiā h̄iana rō est regulāda. Et iō virtutes
theologicē q̄ p̄sistūt i attingēdo illā p̄mā regu
lam. eo q̄ eaz obiectū ē dē sunt excellētiōres
virtutib̄ moralib̄ et intellectualib̄ q̄ p̄sistūt
in attingēdo rōnē h̄ianā. Et p̄ hoc etiā op̄z
q̄ inter oēs theologicas illa sit prior q̄ magis
deū attingit. Semp̄ aut̄ id qd̄ est p̄ se. ē magis
q̄ id qd̄ ē p̄ aliud. Fides aut̄ et spes attingunt
deū fm̄ q̄ ex ip̄o nob̄ puenit. vt cōiugio veri.
vel adep̄rio boni. S̄z charitas attingit ip̄z deū
vt in ip̄o s̄sistat. nō vt ex eo nob̄ pueniat. et iō cha

ritas excellētiōr ē fide et spe. et p̄sequēter alijs.
Sic et prudētia q̄ attingit rōez fm̄ se. excellen
tior est q̄ alie virtutes morales q̄ attingūt rōez.
fm̄ q̄ mediū ex ea p̄stituit in op̄ib̄ vt passiōi
bus h̄ianis. Nō obstat q̄ fides p̄ dilectōem
opaf vt d̄r ad gal. v. Et maī solz eē id qd̄ opa
tur q̄ id p̄ qd̄ opaf. qz h̄ ē v̄z q̄ndo q̄s opaf
vt p̄ instm̄. vt d̄ns p̄ fūū. Nō aut̄ sic opaf h̄
tes p̄ charitatē. s̄ sicut opaf res p̄ formā suā.
Dicat̄ charitas m̄ virtutū. qz sic m̄ ex alio eni
te recipit. ita charitas ex appetitu vltimi finis
recipit acc̄ aliaz virtutū impādo ip̄is. Dicat̄ ec
fims virtutū qz oēs virtutes ordiat ad finē suū
D̄n̄ ap̄ls p̄pādo ip̄as theologicas ad inuicēz
dicat̄. Nūc manēt r̄. act. xij. Charitas etiāz ē
in oīni nat̄a intellectia. diuina v̄z āgelica et hu
mana. Et oī locoz genere. i. in celo. in mūdo.
in inferno et i purgatorio. nō sic de alijs. In h̄o
cōmendatōez dicit̄ p̄sp̄ de pe. di. q̄. Si dilectōz
deo exhibeam̄ et p̄rio de corde puro. sc̄cia bōa.
fide nō ficta. facile p̄cō resistim̄. bonis oibus
abūdam̄. seculi blādumēta p̄tenim̄. et q̄ diffi
cilia sunt et aspa h̄iane fragilitari cū dilectōe
supam̄. Ad p̄mēdatōez charitat̄ b. greg. in. r.
li. moral. tractās illō iob. xi. c. Triplex sit lex
eius. i. dei. sic ait. Lex dei q̄ charitas ē m̄plex
d̄r. qz cū vna eadēq̄ sit charitas si mētē b̄n̄ ces
perit. h̄ac ad innūera opa m̄liformit̄ accēdit
Qui diuersitatē breuiter expr̄mim̄ si in electis
singul̄ bōa illi p̄stringēdo n̄sterem̄. Dec nāz
p̄ abel et electa dei m̄iera obtulit. et fr̄is gladiū
nō reluctando tolerauit. Dec enoch̄ in h̄oies
viuere sp̄ialr̄ docuit in sublimē vitāz etiā cor
p̄alr̄ abstrahit. Dec noe respect̄ oibus soluz deo
placabilē oñdit. atz in arch̄ fabricā studio lon
gi labor̄ exercuit. et mūdo sup̄stitit p̄ ope exer
cendo suauit. Dec in sem̄ et iaphet humilit̄ re
tēda p̄ris erubuit. et sup̄iecto torzsis pallio q̄ n̄
videbat abscondit. Dec abrae d̄rtrā. q̄ ad mor
tē filij sui extraxit. h̄inc plē innūere gen̄z p̄z
fecit. Dec ysaac mentē. qz sp̄ mūdiciā tenuit.
et caligantib̄ etare ocul̄ ad vidēda lōge post
ventura dilatauit. Dec iacob p̄p̄lit. amissum
bonū filij medullit̄ gemere. et prauoz filioz
p̄ntiaz eq̄nimit̄ tolerare. Dec ioseph̄ docuit
a fratrib̄ venūdatū. et librate aimi m̄ime fra
cta. suū r̄ p̄p̄ri. et eis d̄ fr̄ib̄ post mētēz nō ela
tam d̄nari seu p̄cipari. Dec moysen delinq̄n
te p̄plo. et vsq̄ ad p̄ritōem mortē in p̄cib̄ strā
uit. et vsq̄ ad interfectōem p̄pli studio exerit.
H̄inc phinees brachiū in vltiōe peccantū ere
xit. vt arrepto gladio coeūtes trāfigeret et iraz
d̄ni irati placaret. Dec ioseph̄ exploratorē vocū
it. vt prius d̄ falsiloq̄s que veritatē h̄o tēfē
deret. et h̄ac p̄mo et gladio h̄o stes alligaret. Dec
samuel in p̄ncipatu h̄uilē p̄buit et inteḡ i te
lectōe suauit. Qui cū p̄sequētem se peblē dili

Capitulū Secundū

geret ipse sibi testimoniū extitit qz culmen ex quo deiectus ē nō amavit. **De** dauid apd ini quū regē ex hūilitate pmouit ad fugam. et pietate repleuit ad veniā. ne scz occideret saul cū potuit. **De** nathan et p peccantē regē in auctoritatē libere increpatōis sustulit et cū regē culpa tēss; in peritōe hūilit; strauit. **De** p elaiā nuditatē carnis nō erubuit. et subducto carnali velamine mysteria supna penetravit. **De** hēlyam. qz feruoris zelouiuere spūalr tocuit. ad vitā qz et corpāl; abstraxit. **De** hēlyseū. qz magistr; diligere supplicat; instituit. magr; spū dupliciter impleuit. **De** hanc hieremias ne in egyptū p̄ls descenderet. restitit. **Sz** tñ inobedientes diligēs dē. cēdit p̄ls et ipse descendit. **De** ezechielē. qz prius a terrenis d̄siderijs sustulit. qz post in eius anno capitis in aere liberrauit. **De** in daniēle. qz a regijs dapib; gulā cōpescuit. ei esurientiu ora leonū clausit. **De** tribus pueris. qz in tranquillitate positi incēdia vitioꝝ subdidit et tribulatōnis tpe. flāmas in fornace tēperauit. **De** i petro qz minis terreniū principū fortiter restitit. et in circūcisione submouēda miap; vba hūilit; audiuit. **De** in paulo et man; p̄sequentiū hūilit; ptulit. et tñ in circūcisionis negotio longe se imperijs prior; sensus audēter increpauit. **De** oia b. gre. ibi. **De** charitate q̄ntū ad ei; subiectū. **Ca. ij.**

Unde de charitate secundū se. nunc agēdū est de ea. **Pri**mo q̄ntū ad eius subiectū. scdo quo ad eius obiectū. **Tertio** quantum ad eius p̄ceptū. **Quarto** q̄ntū ad ei; actum. **Et** q̄libet consideratio hāz hēbit suū caplm. **Primo** de ei; subiecto qd ē illd. **Et** si infusioe causet in eo v̄l in actib; n̄ris. et si infusioe fm q̄ntitatē naturalī. **Quātus** ad primū dic. b. t̄lx. se. se. q. rxiij. qz charitas ē in potētia volūtat̄ sic in subiecto. **Et** rō est. qz cū duplex sit appetitus. scilicet sensitīu; et intellectīu; qd ēz voluntas. v̄riusq; obiectū est bonū. s; diuersimode. **nam** obiectū appetit; sensitīui est bonū sensibile seu p̄ sensus apprehensū. **Obiectū** aut; voluntat; ē bonū sub cōi rōe boni. put ē apprehensibile ab intellectu. **Charitat;** aut; obiectū nō est aliqd bonū sensibile. s; bonū diuinū qd solū intellectu cognoscit. et iō charitatis subiectū nō est appetit; sensitīu; s; intellectūal. **Non** est aut; in rōe sicut i subiecto. qz rō nō ē regula charitatis. sicut hūanay virtutū. s; regulat; a dei sapientia. et excedit regulā rōnis hūane. fm illd; epl̄. iij. **Supeminēre** scie charitatē xp̄i. **Causa** aut; charitas in nob. nō p̄ act; n̄ros. s; p̄ infusioe. qd innuit apl̄s ad ro. v. dices. **Charitas** dei diffusa ē in cordib; nostris p̄ sp̄m̄ sc̄m̄. **Quod** sic p̄bat b. t̄lx. vbi. s. ar. ij. **Charitas**

est quedā amicitia hominis ad deū. fundata sup cōicatione eterne b̄ritudis. **De** autē cōicatio nō est fm bōa naturalia. s; fm tona gratuita. qz vt d̄r ad ro. vi. **B̄ra** dei vita eterna. **Unde** et ipa charitas facultatē natē excedit. **Qu** aut; excedit natē facultatē nō p̄t eē natāle. neq; p̄ potentias naturales acq̄sitū. **Qu** charitas nō p̄t nob naturalr inesse. neq; de iure natāli eē acq̄sita. s; p̄ infusioe sp̄s̄ sc̄i qd est amor patris et filij. cui; p̄cipatio i nobis ē ipa charitas creata. **Quātus** at; de; fm se maxie sit diligibil. qz sūme bonū. et inq̄ntū est obiectū b̄ritudis. tñ nō hoc mō est maxie diligibil a nobis p̄ inclinatioe affect; n̄ri ad sensibilia bona. **Sicut** et de; de se est maxie cognoscibil. nō tñ a nobis p̄ defectū n̄re cognitōis qd tēpēdet a rebo sensibili libo. **Req̄rit** igit; ad deū diligendū maxie qz infundat; charitas. **Nō** obstat etiā qd d̄r charitas p̄cedere de corde puro. et sc̄ia bōa. et fide nō ficta. **Del** fm aug. qz timor; introducit charitatem. **De** em̄ intelligunt; qz h; actus disponūt hōiem ad recipiendū charitat; infusioe nō qz causant; v̄l qz excitāt charitat; actū. **Itē** nota qz charitas nō infundit; fm q̄ntitatē natāliuz vt scz qd h; meliora naturalia ille p̄ recipiat; s; fm dei b̄nplacitū. fm illd; j. cor. xij. **De** omnia opat; v̄n; at; idē sp̄s diuidēs singul; put v̄l tē. **Qd** p̄bat b. t̄lx. se. se. vbi. s. sic. **Qu**muscuq; qz; iras tēpēdet a pp̄ia cā. **Et** aut; nō p̄ducit effectū maiorē se. **Charitas** aut; cū supercedat; p̄portioe hūane natē. nō tēpēdet ex aliq; cā natāli s; ex sola grā sp̄s̄ sc̄i eā infūdētis. **Et** iō q̄ntitas charitat; nō tēpēdet ex d̄ictōe natē v̄l ex capacitate natural; virtut;. s; solū ex volūtatē sp̄s̄ sc̄i. distribuēs sua tona put vult. **Qu** ad epl̄. iij. d̄r. **Qu**icuiq; nostr; data ē grā fm mēsurā tonatōis xp̄i. **Nō** obstat qd d̄r math. xxi. **Dedit** vnicuiq; fm pp̄ia virtutē. **Hāz** illa virt; fm quā dat deus tona sua ē dispositio. v̄l p̄paratio p̄cedēs siue conat; grāz accipiet;. et hāc etiā dispositō; v̄l conatū puenit sp̄s̄ sc̄i. **mo**uens mētez hōis plus l̄ min; fm suā volūtatē

De augmento charitatis si augeat; et quō. **Si** p̄ quēlibet actū bonū. si i infinitū augeat. **Quantū** ad p̄mū scien. fm t̄lx. se. se. q. rxiij. qz charitas augeat; i p̄t. **Qu** aug. sup iob. **Charitas** mereat; augeri vt aucta mereat; p̄fici. qd ē v̄l de charitate vie. cui; rō est. **Et** h; dicimur viatores qz in deū tendim;. qui ē v̄ltim; finis n̄re b̄ritudis. **In** hac at; via tanto mag; p̄cedim; q̄o mag; deo appinqm;. cui nō appropinq̄tur passib; corpis; s; affectib; mentis. **Hāc** aut; appropinq̄tioe fac; charitas. qz p̄ ipaz mēs deo vnif. et iō d̄ rōe charitatis vie est vt possit augeri. **Si** eni nō possit augeri. iā cessaret vie p̄cessus. **Et** iō apl̄s. j. cor. xij. cha

Titulus Sextus

ritatē viā noiat dicēs. Adhuc excellētiore viā vobis demonstro. Et nota q̄ cū duplex sit q̄ntitas dimēsiua, sc̄z r̄ virtualis. Charitati nō cōuenit dimēsiua, s̄z virtualis. S̄z hęc q̄ntitas virtualis attrēdit nō solū s̄m n̄p̄z obiectoz vt. s̄. plura vt̄ paucoza diligant. Nā minima charitas diligit oia q̄ sunt ex charitate diligenda, sed etiā s̄m intēsiōnē actus, r̄ vt̄ maḡ vt̄ min⁹ aliqd̄ diligit, r̄ s̄m s̄z augeri. Itē quīs charitas sit in summo, inq̄ntū obiectū eius ē summu bonū, i. deus, nō tñ omis charitas ē in summo, q̄ntū ad actū ei⁹, hęc b. th. S̄z idē pbatur de pe. di. q̄. p̄ plura capla. Et p̄cipue illud h̄z romim. Charitas in q̄busō p̄fecta ē, in q̄busō imp̄fecta. Perfectissima aut̄ i hac vita haberi non p̄t. Et itēz. Nō repente fit summ⁹, sed a minimis quibz̄ inchoat vt̄ ad maiora pueniat. Augēt aut̄ cēntialit̄ charitas in subiecto, non q̄ esse incipiat, vel q̄ esse desinat in subiecto, seu p̄ additōez charitat̄ ad charitatē, sic q̄das dixerūt. S̄z solū p̄ s̄z q̄ subiectū maḡ ac maḡ p̄cipat charitatē, i. s̄m q̄ maḡs reducitur in actū eius r̄ maḡ subdit̄ illi. Dic. n. est modus p̄cipi augmētū cuiuslibz̄ forme q̄ intēdit, eo q̄ esse h̄ forme totalit̄ consistit i eo q̄ inl̄xerit suscepiibili, r̄ id cū magnitudo rei cōsequitur eē ipsius formā eē maiore. S̄ est eā maḡs in esse suscepiibili, nō aut̄ aliā formam aduēire. Sicigit̄ charitas auget̄, p̄ s̄z q̄ intēdit in subiecto. Et s̄ est ip̄az augeri s̄m cēntiā, r̄ s̄z p̄fecti⁹ p̄cipare similitudinē sp̄s̄s̄cti aiām. Quantum ad sc̄dm dic̄ b. th. vbi. s̄. q̄ nō p̄ quēlibet actū bonū auget̄ charitas, s̄z disponit ad augmētum. Augmētum, n. sp̄s̄s̄cti charitat̄ ē s̄z q̄dammodo augmētū corpali. Augmētū aut̄ corpale i aiālibz̄ r̄ plātis nō est mot⁹ cōtinu⁹, ita sc̄z q̄ si tñ auget̄ in tanto tpe necesse sit q̄ proportionat̄ in q̄libet tpe illi⁹ t̄pis aliqd̄ adaugeat̄, sic cōtinuit̄ in motu locali. S̄z p̄ aliqd̄ t̄pus nara opat̄ disponēs ad augmētū, etiā nihil agēs actu, r̄ p̄ modū p̄ducit ad effectū id q̄d disposuerat augēdo plantā in actu. Ita etiā in q̄libz̄ actu charitatis, charitas auget̄, s̄z q̄libet act⁹ charitat̄ disponit ad charitat̄ augmētū, ita q̄ ex vno actu charitatis hō reddat̄ p̄mp̄noz ad agendū s̄m charitatē r̄ habilitate crescente hō p̄sumpt̄ in feruentiore dilectōis h̄itū quibz̄ tenet̄ ad charitatē p̄fectū, r̄ tunc charitas auget̄ in actu. Et nota q̄ sicut q̄libet act⁹ charitat̄ meret̄ vitam eternā, nō quidē statim s̄z tpe suo accipiendā ita r̄ q̄libet actus charitatis meret̄ augmētum charitatis, nō statim s̄z tpe suo fiendā. Itē cū dicit b. greg. In via dei stare ē retrocedere. Sciēdum q̄ in via dei p̄ceditur nō solū dū actu charitas auget̄, s̄z etiā dū disponit̄ ad augmētum. Sic etiā pōt̄ dici retrocedi i via dei dū p̄ venia lia disponitur q̄s ad amissionē ei⁹ q̄d fit p̄ mor

rale. **Q**uantū ad tertiu sciend. q̄ sp̄ in via p̄t maḡs ac maḡ augeri charitas. Pro c̄ declaracione dic̄ b. th. vbi. s̄. q̄ termin⁹ augmētū aliē forme p̄t p̄figi tripl̄t. vno mō ex rōe ip̄i forme q̄ h̄z terminatā mēsurā ad quā cū puenit̄ fuerit non p̄t ultra, et si ultra p̄cessū fuerit, puenit̄ ad aliā formā sicut p̄t in pallore cui⁹ terminos p̄ cōtinuā alteratōez aliq̄s trāsit, vt̄ ad albediez vt̄ ad nigredinē pueniēs. Sc̄do mō ex pte agētis cui⁹ virtus nō se extēdit ad alteri⁹ augmētum formā in subiecto. Tertio mō ex pte subiecti, q̄d nō est capax maioris p̄fectōis. Alit̄o aut̄ hōi modoz̄ ip̄onit̄ termin⁹ augmētū charitat̄ in via. Ipsa, n. charitas s̄m rōez p̄prie sp̄i terminus augmētū nō h̄z. Est, n. p̄cipatio q̄dā infinite charitatis q̄ est sp̄s̄s̄ctis, similis etiā cā agens charitatē est infinite virtus, s̄. deus, s̄z ex pte subiecti termin⁹ huius augmētū p̄figi nō pōt, qz sp̄ charitate crescente sp̄ crescit̄ habilitas ad alterius augmētū. Nō relinq̄tur q̄ charitat̄ augmētū null⁹ termin⁹ p̄figi possit i via. Quāuis em̄ augmētū charitatis sit ad aliquē finē, ille tñ finis nō est i hac vita s̄z fut̄a. Dic aut̄ sp̄ capacitas creature sp̄s̄s̄cti augetur p̄ charitatē, qz p̄ ipsam cor dilatatur, r̄ ideo adhuc vltim⁹ manet̄ habilitas ad maius augmētū.

De gradibus cha. .§. II

ritatis q̄ tres assignātur, s̄. incipiēs, p̄ficiēs r̄ p̄ficiens seu p̄fect⁹. Nos ponit̄ b. aug. sup̄ epl̄az canonicā iob, dicēs. Charitas cū fuerit nata nutritur, cū fuerit nutrita roborat̄, cū fuerit roborata p̄ficiat̄, de pe. di. q̄. si q̄s habuerit. Primum em̄ p̄tinet ad incipiēs, sc̄dm ad p̄ficiēs, tertium ad p̄fectos. Pro c̄ declaracione dicit b. th. se. se. q. xxiij. q̄ sp̄s̄s̄cti augmētū charitat̄ cōsiderari p̄t q̄ntū ad aliqd̄ s̄z s̄m corpale augmētū q̄d q̄dē quīs ad pl̄imas ptes distingui possit h̄z tñ aliq̄s determinatas dist̄inctōes s̄m determinatas actōes vt̄ studia ad q̄ hō p̄ducit̄ p̄t augmētū, sic infantul̄ etas s̄z anteq̄ h̄at̄ vsuz rōnis, postea distinguit̄ ali⁹ status h̄is, qñ ita incipit loq̄ r̄ rōe vti. Tertius stat⁹ ē p̄brat⁹ qñ ita incipit generare posse, r̄ sic vlti⁹ quibz̄ pueniatur ad p̄fectū, ita etiā diuersi grad⁹ charitatis distinguitur s̄m diuersa studia p̄ q̄ hō p̄ducit̄ ad charitat̄ augmētū. P̄az p̄mo q̄dē incūbit̄ hōi studiū p̄ncipale ad recedēduz a p̄ctō et resistendū cōcupiscentiis ei⁹ q̄ in s̄m charitatis mouēt̄. Et s̄ p̄tinet ad incipiēs in q̄bus charitas ē nutrita vt̄ fouēda ne corrūpatur. Sc̄dm studiū succedat vt̄ hō p̄ncipalit̄ intēdat ad s̄z q̄ in bono p̄ficiat̄. Et s̄ studiū p̄tinet ad p̄ficiēs, q̄ ad s̄z p̄ncipalit̄ intēdunt vt̄ i eis charitas p̄ augmētum roboretur. Tertiu studiū est vt̄ hō ad s̄z p̄ncipalit̄ intēdat, vt̄ teo i h̄reat r̄ eo fruāt̄. Et s̄ p̄tinet ad p̄fectos q̄ cū

Capitulū Secundū

piunt dissolui et esse cum christo. Sic etiam videtur in motu corpali quod primum est recessus a termino a quo. Secundum est appropinquatio ad alium terminum. Tertium est quies in termino. De primo augetur. Beatus gnus celorum vi patitur et violenter rapiunt illud. matth. 21. Nec violentia est resistendo passionibus et concupiscentiis et temptatōibus. iaco. 1. 11. Resistite dyabolo et fugiet a vobis. Figura. ero. Quia filius israel egressus est de egypto et dura fuit iure pharaonis pertransitum maris rubri. occurrent amalechite pugnantes contra eos. Sic recedentibus de mundo a fuitu te diaboli post mare tritōis. occurrunt temptatōes quae vincunt pugnando et aliorum orōibus adiuti. Exemplum de b. benedicto temptato in vitiis se ponendo. De secundo augetur canonicorum. Fulcite me floribus. i. sanctis desiderijs. stipate me malis. i. virtutibus quae amore laqueos. ps. 138. Subiungunt de vir. in virtute. Figura in li. esdre. quae reuerfi israelite de babilonia reedificabat muros hierusalem tenentes vna manu gladium ad defendendum se contra aduersarios. alia edificabat. Exemplum de b. anthonio quod discurrebat in visitatio presicis sicut apis a singulis eligendo flores virtutum. De tertio augetur. ho. vii. Infelix ego homo quod me liberabit de corpore mortis huius. ps. 138. Quae admodum desit. cer. ad f. aq. 7. c. Figura gen. xviij. Abrahae stare in pualli matre in feruore dici in hostio tabernaculi apparuerit ei tres viri quibus fecit conuiuium. Sic in humilitate valle morati. in magno feruore charitatis. in hostio. i. desiderio mentis apparerit diuina mysteria per contemplationes in qua mens conuiuatur. Exemplum b. dionisi quod pnoctabat in orōibus desiderio celestis patrie accensum. abundat flebat huius multas diuina reuelatōes etc.

De perfectōe charitatis. §. III
ritatis. Nota quod triplex est perfectio charitatis secundum b. thom. se. se. q. xxiij. Prima est diuine eēntie. scōda est supne patrie seu triumphantis ecclie. tertia est vie seu militantis ecclie. Prima perfectio in hoc consistit ut diligat aliquid quantum diligibile est. Deo autem tunc est diligibile quantum est bonum. bonum. n. est obiectum amoris. Bonitas autem dei est infinita. Deum sequi quod est infinite diligibile est. Nulla autem creatura potest diligere deum infinite cum quibuslibet creata sit finita. Quod autem est finite virtus non potest infinite operari. Et secundum b. thom. nullum creatum potest esse charitas perfecta sed solum charitas dei quod seipsum diligit. mat. v. Qui non celestis perfectio est. s. in dilectione de qua ibi loquitur. Scōda perfectio consistit in hoc quod totum cor hominis seu affectus creature spiritus actualiter ferat in deum ut nihil actu cogitet et amet nisi deum vel relatum in deum. et nunquam cesset ab hoc actu. et ista est perfectio charitatis superne patrie seu scōp. nec est possibile in fine propter diuersas necessitates corporales et occupationes vite presentis in quibus non potest actu cogitari de deo. ut in conuicio et plura alia faciēdo. De hac perfectioe charitatis patrie intelligitur illud apostoli phil. iij.

Non quod iam apprehenderi aut perfectus sum. Et. j. cor. xij. Cum venerit quod perfectum est. euacuabitur quod est parte est. Et illud b. aug. Perfectio charitatis nulla cupiditas. Est. n. cupiditas affectus quicquid moritur sine qua in vita presenti nullus inuenit nisi ipse et misericordia. nisi per aliquam mortuam. Tertia perfectio scilicet charitatis vie potest esse triplex. Prima consistit in hoc ut homo studium suum deputet ad vacandum deo et rebus diuinis. promissis alijs nisi iustum necessitas presentis viterequirat. Et ista est perfectio charitatis possibilis in via. de qua b. aug. Charitas cum ad perfectum venit dicitur cupio dissolui et esse cum christo. Est alia perfectio charitatis viatorum quae est cōis omnibus habitibus charitatis quae consistit in hoc quod aliquis cor suum totum habitualiter ponit in deo. ita. s. quod nihil cogitet vel velit quod sit diuine dilectioni contrarium. h. b. th. De hac potest intelligi illud. j. ioh. iij. Perfecta charitas foras mittit horrorem. s. fuit quae non stat cum charitate quantumcunque minima. Tal. n. tolet de promissis. et ponit in futurum ab omnibus abstinere mortalibus propter deum. Ad hanc etiam facit dictum hiero. de pe. di. ij. Charitas in qua busdaz perfecta est in quibuslibet imperfecta. perfectissima autem in hac vita haberi non potest. Tertia perfectio. scilicet charitatis vie est media inter vtriusque. quae tendit ad primam non solum fruendo mandata dei quod prius ad secundam sed et obligando se ad consilia pauperum. castitatis et humilitatis. de qua dicit mat. xix. Si vis perfectus esse vade et ven. o. q. h. et da pau. et sequere me. Deum religio quae ordiat ad primam perfectioem dicitur stat perfectioem. In decre. de pe. di. ij. h. de charitate. in glo. ponitur alia distinctio de perfectione charitatis vie. videlicet perfectio quae ad sufficientiam necessariam ad vitam eternam. de qua de pe. di. iij. talibus. Scōda perfectio quae ad efficientiam quae. s. producit actus perfectioem. s. positum efficaciter sustinendi martirii. de qua b. aug. Si quis habuerit tantam charitatem ut patitur pro fratre mori. perfecta est in eo charitas. Tertia perfectio quae ad perseverantiam actualē in bono. de qua dicit gratianus in dicto. s. quod intelligunt auctores ille qui videntur dicere quod charitatem huius non possit peccare ut dicit b. aug. Radicata est charitas securus esto. nil mali precedere potest. de pe. di. ij. Et multa alia.

De amissione charitatis. §. III
ritatis videndum si amitti possit. Si perfectus subito amittit. Quartum ad primum. quodem ista format magis sent. in. iij. di. xi. Et gratianus de pe. di. ij. p. toto valde plene ea perfectioem. Dicitur induc plures auctoritates quae videntur dicere quod non possit amitti. quod quidem male intelligentes b. asseruerunt. Sed in hoc scōp. oēs magis sent. cum theologorum omnibus et gra. cum canonis cunctis. quod charitas vie possit amitti simpliciter loquendo. quod probatur gra. p. plura exempla eorum quae habent charitatem valde perfectam. et tamen quibus amiserunt. h. postea recuperauerunt per penitentiam. exemplum adei qui habuit perfectam charitatem. Et moyses quae eam amisit propter diffidentiam ad aq. dicitōis. et sicut aaron

Titulus Sextus

fm gratiani. Exemplū etiā de dauid q̄ omisit adulteriū & homici. de pe. dist. ij. §. inducit. r. c. hieronimi. si ei inqt. r. c. gregorij. vbi ondit lucifer cū soctis in celo amissile d̄arita. Auzozitates autē q̄ vidēt d̄rū dicere. s. q̄ n̄ possit amitti. sūt h̄. j. cori. xij. **C**ari. nunq̄ ex. b. aug. caritas q̄ deseri potuit. nunq̄ vera fuit. Idē. caritas est fons p̄p̄i & singlar̄ bōz cui nō cōicat aliē. alieni sūt q̄ audituri sūt. nō noui vos. p̄sp. Cū cari. nō peccare potuit & pla alia. Est at̄ triplex mod⁹ r̄ndendi ad dictas auzozitates. & matias q̄onis. fm̄ ē mgr̄i & grām. vtz q̄ p̄nt intelligi dicte auētes de p̄fecta cari. & t̄nc optet q̄ itelligat p̄fecta cari. q̄ p̄seuerat sp̄ vsq̄ in finē. v̄l de p̄fca p̄firmata p̄ gr̄az. eo mō q̄ apli p̄ aduentū sp̄s̄fici. & sanctificari i v̄fo. Sc̄ds mod⁹ r̄ndēdi est glo. Jo. quē seq̄tur. **R**ai. cū quibusd̄ alijs. s. q̄ dicte auzozitates intelligūt d̄iūcti. i. q̄ h̄ns cari. dū p̄m̄et in cari. n̄ peccat. s. mortl̄. et sic expoit hiero. illd̄ sol. ij. **D**is q̄ nar̄ ē ex deo. nō peccat dū. s. p̄m̄et in tali natitate seu filiatōe q̄ est p̄ gr̄az. de pe. di. ij. si em̄ inqt̄. **I**lld̄ m̄ apli **C**ari. nū. exci. intelligit q̄ n̄ v̄hic. sicut fides & spes i p̄ria. s. ablata ip̄fectōe ē. q̄ nō ē cēnriate rem̄ebit & act⁹ eius. **T**ertius mod⁹ r̄ndēdi est fm̄ th̄. se. se. q. x. iij. q̄ ait q̄ triplr̄ possum⁹ p̄ferare cari. vno mō ex pte. s. mouēz aiaz addo ligēdū d̄rū. nā p̄ cari. s. h̄itar in nob. et ex hac pte cari. h̄z impeccabilitatē ex v̄tute s. s. q̄ infal libit̄ opat̄ q̄dcunq̄ voluerit. v̄n̄ ip̄ssibile est h̄c duo h̄a eē. q̄. s. velit aliquē mouere ad actū cari. & q̄ ip̄e peccādo cari. aittat. **S**c̄do mō pōt̄ p̄siderari caritas fm̄ propriā rōz & sic cari. nō p̄m̄isi illd̄ q̄d̄ p̄tinet ad rōz cari. v̄n̄ caritas nllō mō p̄t peccare. sic nec calor p̄t infrigidare nec iniusticia b̄n̄facere. **T**ertio mō p̄t p̄siderari d̄aritas ex pte subiecti q̄d̄ ē v̄ribile fm̄ arbitrij libertatē. & qz in via libe. ar. est v̄ribile ad malū sicut ad bonū. cari. p̄t aitti. & h̄ns cari. p̄t peccare i p̄ria. qz libe. arbitrij n̄ est v̄ribile ad malū aitti nō p̄t. **A**ssignat at̄ b. th̄. pulcrā & subtilē rōez ibi. q̄re hic peccare p̄t h̄ns caritatē & libe. ar. v̄t̄ri ad malū & nō in p̄ria. dicit. n. q̄ p̄p̄atio cari. ad b̄ subiectuz p̄t attēdi fm̄ v̄muer salern rationē q̄ p̄pat̄ matia ad formā. & sc̄dm̄ sp̄eālē rationē q̄ p̄pat̄ h̄itus ad potētiā. est autē de rōe forme q̄ fit in subiecto amissibilē. q̄ n̄ replet totā potētiā materie. sicut p̄ in formis generabilij & corruptibilij. qz materia h̄z sic recipit vnā formā. q̄ rem̄et in ea potētia ad aliā formā. q̄si nō repleta tota potētiā tate matie p̄ vnā formā. & iō formavna potest amitti p̄ acceptōz alteri⁹. sicut mortuo aiali de structa forma animal. s. aia sensitia introducit in illa matia forma cadaueris. & sic de alijs h̄z forma corpis celestis qz replet totā potētiā tate matie. ita qz nō remanet in ea potētia ad aliā formā inamissibilē test vt i sole l̄ha & stell

sic q̄ cari. patrie q̄a replet totā potētiā tate rōnalis mētis. inq̄stū. s. ois actual̄ mor⁹ sp̄ fert i d̄rū inamissibilē h̄t. **C**aritas at̄ vie n̄ sic replet potētiā tate subiecti sui. qz n̄ sp̄ actu fert in d̄rū. v̄n̄ q̄n̄ actu i d̄rū nō fert. p̄t aliqd̄ mētē occurrere v̄n̄ cari. amittat. aliā p̄p̄atōez. s. h̄it̄ ad potētiā ob breuitatē omitto. **A**d auēte aug. inductā. s. q̄ cari. n̄ est h̄a q̄ deseri p̄t. dicit q̄ b̄ est de rōe cari. q̄ nō amittat q̄stū ē ex ip̄a. s. t̄n̄ ex mirabilitate subiecti aittit̄ p̄ p̄p̄ositi cari. **A**d dictū gre. q̄ amor dei nunq̄ ē ociosus. r. c. dicit q̄ opat̄ sp̄ magna i p̄p̄osito. s. n̄ sp̄ actu.

Per unū actū pecca. §. **V**n̄ mortal̄ q̄dcūq̄ fit illd̄. cari. aittit̄. nā p̄ q̄libz mortl̄ fit h̄d̄ dign⁹ morte eterna. iux̄ illud. ro. vi. **S**tripēdia p̄cti mors. & di. xv. §. al̄ ea demū. **S**z h̄ns cari. h̄z meritiū vite et. **D**icit. n. xp̄us iob. xij. **S**i q̄s dil. m. diliget a p. m. & ego dil. illū. & māifest. ei meip̄s. **I**n q̄ māifesta. p̄sistit vita eter. vt h̄t io. xvij. **N**ull⁹ at̄ p̄t eē dign⁹ sit vita et. & morte et. **D**ū seq̄t̄ q̄p̄ q̄cūq̄ mortl̄ aittat cari. **D**ū hiero. i li. d̄ ioumianū. q̄ cōica/ tio luc̄ & tenebre xp̄i & belial. q̄m̄ sicut dies et nox misceri neq̄nt. sic iusticia & iniqt̄as. p̄ctm̄ et bōa opatio. xp̄s & anti xp̄s. **S**i suscepim⁹ xp̄s in h̄ospitio pectoris n̄ri. illico fugā diabolū. **S**i peccauim⁹ & p̄cti ianuā ingressus fuerit diabol⁹ p̄tin⁹ recedit xp̄s. de pe. di. ij. **S**i. n. inqt̄. xp̄s at̄ h̄t in pectore m̄i p̄ cari. & dyabol⁹ p̄ mox. pec. **P**ro h̄ decla. dicit th̄. s. q. x. iij. q̄ vnū q̄d̄ p̄ aliud supueniēs d̄rū tollat. q̄libet at̄ act⁹ p̄cti mox. d̄riat cari. fm̄ propriā rōz q̄ p̄sistit in h̄c q̄ d̄ diligat sup oia. & q̄ h̄d̄ se totalr̄ subijciat ei. oia sua referēdo in ip̄s. **E**t sicut de rōe cari. vt sic d̄rū diligat q̄ i oibz se velit subijcere p̄ceptoz ei⁹ in oibz reglam seq̄. **Q**uicqd̄ at̄ d̄riatur p̄ceptū ei⁹ māifeste d̄riat cari. v̄n̄ illud t̄le d̄ se h̄z q̄ cari. excludere possit. & si q̄d̄ cari. eēt habit⁹ aeq̄situs ex virtute subiecti dependēs non opteret q̄ statū p̄ vnū actū d̄rū tollere. actus em̄ n̄ directe d̄riat h̄itū. p̄f̄uatio at̄ h̄it⁹ i subiecto nō req̄rit p̄tinuitatē act⁹. v̄n̄ supueniēte d̄rio actu. n̄ statū h̄it⁹ aeq̄situs excludit. s. actus cū sit h̄it⁹ infusus. dependet ex actōe dei infundētis. q̄ sic se h̄z i infusōe & p̄f̄uatōe cari. sicut sol in illūminatōe aeris. & iō sicut lumē statū cessaret eē in aere cū aliqd̄ obstaculū poneret illūi natōi sol. ita & cari. statū deficit eē in aia cū aliqd̄ obstaculū ponit̄ infusōe caritatē a deo i aiaz **M**anifestū ē at̄ q̄ p̄ q̄d̄libz mortale. qz d̄riat diuis p̄ceptis. ponit̄ p̄dicte infusōi obstaculū qz ex b̄p̄o q̄ h̄d̄ eligēdo p̄fert p̄ctm̄ dine aia/ cie q̄ req̄rit vt de voluntatē seq̄mur. p̄ns ē vt statū p̄ vnū actū p̄cti mox. h̄it⁹ cari. p̄dat̄. v̄n̄ aug. sup gen. ad lr̄az dicit q̄ h̄d̄ deo. s. p̄ntē illūinat̄ absente at̄ p̄tinuo tenebraz a q̄ nō locoq̄ inter uall. s. voluntatē auer s̄iōe discedit. **E**x at̄ orige.

Capitulū Secundū

dicit q̄ p̄fect' n̄ statim euacuat' r̄ decidit. s̄ pau-
latim. r̄ p̄ pres intelligit' nō q̄ p̄fectio cari. nō
tollat' p̄ vni mortle. s̄ q̄ p̄fect' n̄ subito cōiter
eadit i mortle. s̄ p̄ in aliqm negligētiā r̄ ali-
q̄ venialia q̄ sūt dispositio ad mortale. vel etiā
intelli p̄ q̄ nō subito dicit. ita q̄ ex malicia
percer. Ad ec̄ ler. dicit in petro negāte cari. so-
pitā nō extictā. intelli q̄ eā si amiserit p̄ dēp̄tū
peccās s̄ p̄ passionē r̄ riorē. l̄ qz n̄ irrecupabile
et final' aīsit vt iudas. s̄ statim recuperat'. **Itē**
nota q̄ si fides r̄ spes nō tollūt p̄ qd̄cūq̄ mor-
tale q̄ ad hitū sicut cari. **Et rō h̄ qz cari. ipoztat**
q̄ndā vniōnez ad deū. nō āt fides r̄ spes. **Dia**
aut pec. mortle d̄sistit in auerhōe a deo. r̄ ideo
om̄e mortale d̄riat' caritati. n̄ āt oē mortale d̄-
riat' fidei r̄ spei. s̄ q̄ daz d̄terminata pctā p̄ q̄ h̄i-
tus fidei r̄ spei tollit'. **Per alia pctā nō tollitur**
h̄itus ip̄saz. s̄ remanet informis. **Caritas āt**
informis remāere nō potest cū sit vltia forma
h̄itū. ex h̄ q̄ respicit deū in rōe vltimi finis.

¶ VI. De diminutōe cari. **Utr possit di-**
minui. Ad qd̄ dicit th̄. s̄. q̄ dimi-
nuitio possit dici tripl̄. **Uno mō idirectē r̄ ip̄-**
p̄riē dicit' diminutio dispō ad corruptōz ip̄
h̄. q̄ sit vlt' p̄ pctā venialia l̄ p̄ cessatōz ab exer-
cicio actū cari. r̄ p̄ d̄inui. **Et sic p̄r intelli illd̄**
aug. q̄ auigntū cupiditatē ē d̄inutio cari. acci-
piēdo large cupiditatē p̄ q̄ affectū inordinato
r̄ veniali. **Alio mō d̄r d̄inutio p̄pā r̄ directa. r̄**
sic d̄inui n̄ p̄r. **Alit' n̄ cari. igni. Lan. viij. A**
pades ei. i. caritat' l̄ apades ignis. **S; ignis q̄s**
diu manz sp̄ ascēdit r̄ n̄ descēdit. sic cari. crescē
p̄r h̄ n̄ minui. qd̄ sic p̄bat' **Lari. p̄ opatōz quā h̄z**
ad obiectū sicut augeri n̄ p̄r. sic nec minui. **Au-**
gerit' āt p̄ opatōz quā h̄z ad s̄biectū vt d̄m̄ ē. **S;**
ex hac p̄r r̄ d̄sideratōe d̄inui n̄ p̄r. nā si d̄i-
minueret' p̄ opatōz ad s̄biectū. h̄ ēēt l̄ ex ces-
satōe sola act' cari. vlt' ex d̄i opatōe. l̄ ex p̄ua
actōe pcti. **Et p̄ma cā. s̄. ex cessatōe ab actū p̄ce-**
dere n̄ p̄r d̄inutio cari. rō h̄ ē. qz p̄ cessatōz ab
actu d̄inuitur solū ille d̄tutes q̄ ex actū acq̄-
runt' r̄ q̄nq̄ ec̄ corrupunt'. **Dñ de aīcicia p̄bus**
viij. et̄. dicit. q̄ mltas aīcicias in appellatōe sol-
uit. i. nō appellare aīcū. r̄ n̄ colloq̄ ei. s̄ h̄ iō ē qz
d̄suatio vni' cuiq̄ rei d̄pendz a cā sua. **Causa**
em̄ d̄tutes acq̄sire ē act' h̄ūan' **Dñ cessatōe acri-**
bus h̄ūanis d̄inuit' h̄t' acq̄sita. r̄ tandē totaltē
corrupit'. s̄ h̄ in cari. locū nō h̄z. qz non cāt ab
actu h̄ūano. s̄ solū a deo infūdīt vt dicit' est s̄.
Dñ seq̄t' q̄ cessante actu cari. caritat' p̄p̄t' h̄ nō
d̄inuit' nec corrupit' si d̄sit pctm̄. s̄. mor. **Et fa-**
cā. i. a deo cari nō p̄r tal' d̄inutio. **Rō est qz a dō**
nō cāt in nob aliq̄ defectus nisi p̄ modū pene
Pena āt d̄let' pctō. Dñ relinq̄t. q̄ si cari. mi-
nuat'. **h̄ p̄cedit ex terra cā. s̄. ex pctō. s̄ etiā ex a-**
ctu pcti d̄inui n̄ p̄r. **Rō h̄ ē. qz si ex pctō cētāsta**
d̄inutio. aut h̄ ēēt effectiē aut meritorie. **Neu-**
tro aut' mō mortale d̄inuit' cari. s̄ totaltē corrupit'

pit ipsā r̄ effectiue qz oē mortale d̄riat' cari. vt
dicit' ē. r̄ sic expellit eā. r̄ etiā meritorie. qz qui
peccando mortaltē d̄ cari. aliqd̄ agit. dignū est
vt ei d̄' subtrahat' charitatē. sicut nec p̄ veniale
pctm̄ cari. d̄inui p̄r effectiue. nec meritorie
Nō effectiue. qz ad ip̄saz cari. n̄ attingit' veniale
Charitas. n̄ ē circa vltim finē. veniale vō ē q̄
d̄ā inordinatio circa ea q̄ sunt ad finē. **Nō āt d̄i-**
minuit' amor finis ex h̄ q̄ q̄s d̄mittat' aliquā
inordinatōz circa ea q̄ sūt ad finē. **Sic aliqm cō-**
tingit' c' aliq̄ infirmi mltū amātes sanitatem
inordinatē tñ se h̄nt ad dietē obfuatōz. **Sicut p̄**
veniale n̄ meret' d̄inui cari. **Lū. n̄. aliq̄s delinq̄t**
in m̄iori. nō meret' d̄trimitū pati i maiori. **De**
tis. n̄. n̄ pl' se auertit ab hoīe quā h̄o se auertat
ab eo. **Et sic cū inordinatē se h̄eat in h̄is q̄ sunt**
ad finē meret' pati d̄trimitū in cari. p̄ quā ordi-
nat' ad finē. **Sic igit' p̄z q̄ directe loquido cari-**
tas minui nō p̄r. **Dñ illa glo. q̄ h̄t' de pe. di. ij.**
Et n̄ sc̄tāz q̄ incipit. sūt itaqz grad'. vbi d̄r q̄ ca-
ritas intēdit' r̄ remittit'. i. d̄inuit'. vlt' non est
vera. vel indirecta locutio. vt dicit' d̄inuitio

dispositio ad corruptionem.
¶ VII. De signis charitat'. **Null' p̄r eē**
cert' in vita p̄nti si h̄z cari. nisi sit ei sp̄at' reue-
latū. **Dñ d̄recci. ir. Nō scit vix odio vlt' amo-**
re sit dign'. s̄. dei tñ p̄m q̄sdā d̄iecturas r̄ signa
pōt' q̄s extiare se h̄re cū in seip̄a signa viderit.
Et sūt h̄c signa. r̄ Primū signū cū aliq̄s liben-
ter r̄ affectuose cogitat' d̄ deo. **sap. vi. Cogitare**
d̄ illa. s̄. sapia increata. q̄ d̄' ē sensus ē d̄summa-
tionis. i. p̄fectōis p̄ dilectōem. **Mat. vi. vbi ē**
thesaur' tuus. i. qd̄ marie amas. ibi est cor tuū
cogitādo. **Proverbiū ē. vbi amor ibi ocul'. vñ**
magdalēa dixit iō. xx. de iesu. **Dñe si tu sustu-**
listi eū r̄c. **Blo. nō dicit' quē. qz h̄ gerere solz in**
aīo vis amoris vt quē sp̄ cogitat' nullū alium
ignozare credat. **Scdm̄ signū est cū q̄s libēter**
de deo audit r̄ audita retinet' mēorie. **Jo. viij.**
Qui est ex deo verba dei audit. h̄c iobis. ruij.
Qui h̄z mādatamea r̄ fuaat' ea. ille ē q̄ d̄il. me
Lū. x. Maria magd. h̄as sec' pe. tw. au. x. illi'.
Tertū ē cū q̄s libent' cū deo loq̄t'. qd̄ sit i orōe
Ih̄s. Lū oram' cū dō loq̄m. r̄ cū d̄ deo libēter
loq̄mur. **Cris. sup illd̄ Quis nos sepabit a ca-**
ritate xp̄i. **Sic mos amantū ē vt amorē suūz**
silēntio regere neq̄ant. s̄z necessar' h̄z r̄ caris su-
is efferat' r̄ p̄dit' flāmas suas. **Sic facit h̄c be-**
atissim' paulus. **Quartū cū q̄s libenter dat' p̄**
deō. **Lan. viij. Si dederit h̄o oēm substātiā su-**
ā p̄ caritate sua. q̄i nihil despiciet eā. **Ecōtra**
d̄r. i. iob. ij. **Si q̄s h̄uerit subias h̄' mūdi. r̄ vlt'**
derit frēm suū egere r̄c. **Explū in r̄lobia. Qui**
tū est cū q̄s libēter p̄ deo patit'. **Ecc. ij. In ig-**
ne p̄bat' aux. h̄vies receptibiles i camio d̄stribu-
tionis. **Dñs gre. in mora. Pena q̄ppe interro-**
gat' q̄ntū q̄s quiet' h̄aciter amat. **Explū i pau-**

Titulus Sextus

lo. Sextū est cū q̄s mādata dei obſuat. i. iob. v. In b̄ est cari. di vt mādata ei' cuſt. **Prū** etiā ait iobis. xiiij. Si q̄s dil. me ſer. m. f. Et ſi diligis me. man. mea ſuate. **Septimū** cū q̄s amat q̄ deo placēt vt bonos r opa d̄turi. r odit q̄ deo diſplicēt vt opa ſua r mala m̄q̄tū mala ſunt. **Ad ſimū** monem exēplo xpi q̄ ait mat. rā. Qui fecerit volū. pa. m. ipe m. ſi ſo. r m̄ ē. **Ad ſcōm** exēplo dauid q̄ ait. Iniq̄s odio h̄i r iniquitatē odio h̄i. **Decimū** cū q̄s frigeſcit a ſollicitudine r amore mūdi. **Breg.** Lāto frigeſcit q̄s a curis ſcl̄. q̄nto ſurgit ardēt' i amore dei. **Figura** i iacob. q̄ poſt luctā cū āgelovno pe de claudicauit. gen. xviiij. i. ab amore ſcl̄. **Ex emplū** i apl̄is q̄ noluerit curā h̄re r palitū diſpē ſandoz. **Nonū** cū quis magnū honozē exhibz miſtris dei. ſicut ecōuerſo. **Qui** eos ſpmit. teuz ſpmit. lu. r. **Dñ** d̄r ecci. vñ. In oi' vrute tua dilige eū q̄ te fecit. r miſtros ei' n̄ derelinq̄s. **Exē plū** ſtātini ipator. cui cū referrent accuſatō nes epoz in p̄ſilio. noluit audire dicēs. **Quia** d̄r eſtis appellari. r iō di iudicō reſuami rē. vt h̄etur di. rvi. duo ſunt. **Decimū** ē cū q̄s vidz ſe p̄mptū r ſacile ad b̄n opādū p̄tē. **Nam** ſm p̄bm. **Signū** ē h̄it' generati telecrabil' er p̄mpte opari. **Ambro.** Reſcit tarda molimia ſpirituſ ſanc̄i gratia.

Quid ſit diligendū r q̄ ordine. Ca. iij.

De charitate quantum

ad obiectū eius. Circa qd̄ d̄c̄ aug' de doc. xp̄iana. q̄ tuoz ſunt ex ordine diligenda. **Prū** est ſup nos. ſ. deus. aliud qd̄ ſumus nos. i. aia noſtra. **tertū** est qd̄ est iux nos. ſ. prim' q̄rtū est qd̄ est. i. nos. ſ. corp'. **Et** d̄ ſingul' vidē dū est d̄ ordie. nā nō ſolū p̄ceptū ē iſta diligēt ſz et ordiez p̄d̄z ſuare. **Hō** āt q̄re iſta diligēda ſunt ex cari. r n̄ pla. r q̄re ſm p̄dictū ordiez est iſta ſm t̄p. ſ. ſ. q. rrv. art. xij. amicitia cari. ſup cōicātōe b̄ritudis ſūdat. **In** hac āt cōicātōe vñ q̄dez ē qd̄ cōſiderat vt p̄ncipiū influēs b̄ritudinē. ſ. d̄ aliud ē directe b̄ritudiez p̄ncipās ſ. hō r angel'. **Tertū** ē id ad qd̄ p̄ q̄dā redun dātā b̄ritudo deriuat. ſ. corp' h̄ianū. **Id** āt qd̄ est b̄ritudiez influēs. ē ea rōe diligibile. qz ē b̄ritudis cā. **Id** āt qd̄ ē b̄ritudiez p̄ncipās. p̄t eſſe duplici rōe diligibile. l' qz ē vñ nobiſcū. l' qz ē nob' cōſociatū i b̄ritudis p̄ncipatōe. r ſm b̄ diligibila ex cari. aſſumūt duo. put. ſ. q̄s diligit ſe ipz r primū. **De** ip̄o ordie cari. d̄r can. ij. **In** troduxit me rex i cellā vinariā. i. in eccl̄iaz ſeu grāz r ordiauit i me caritatē. i. dedit mihi cari. ordiatā. vbi amb. **Scire** qd̄ facias. r ne ſire oz dinē faciēdi. n̄ p̄ſcā ſcia ē. **Peccat.** n. q̄ p̄poſtere. i. iordiate agit. **Ordo** āt ſm p̄bm ipoztat mo dū aliquē p̄ozis r poſterior. **Dñ** p̄ſp d̄ vita cō tēplatiā iqt **Ordinē** dilectōis illi p̄uertit. nec modū diligēdi cuſtodiūt. q̄ aut mūdū q̄ p̄tēne

bus ē diligūt. aut corpa ſua min' diligēda pluſ diligūt. aut p̄mos ſuos n̄ ſicut ſeipos aut de um pl' q̄ ſeipos fortaſſe n̄ diligūt. de pe. diſ. ij. ḡ ſi caritatē. **Itē** b. amb. **Multo**z caritas ē in ordiata. qd̄ i p̄rio ē ponit tertū l' q̄rtū. p̄mo di ligēd' ē d̄s. ſc̄do p̄ntes. tertio filij. poſtea d̄deſti ci rē. et inteltr p̄ſuppōita dilectōe ſui i ordie p̄

De dilectōe dei q̄ an oia r ſup ximi. **De** dilectōe p̄ditorū ſolū cor ſz lingua r man' r q̄rat vñ d̄r. i. i. o. i. **Filioli** diligā n̄ ſolū lingua ſz ope r v̄itate. i. veraci corde. **Et** corde q̄dē oñd̄t di lectio dei dū q̄s d̄ deo frēq̄nt cogitat. ip̄m deſi derat ad eū orat. ps. **Quē** admod' deſi. cer. ad ſon. aq̄z rē. **Hinc** r p̄ſp **Diligere** deū ē illū aio occupare. ſcipe fruēde viſiōis ei' affectū. p̄cti odiū. mūdi faſtidū. de pe. di. ij. ḡ ſi chari. **De** ostendit dilectio. dū q̄s libent' de dilecto loq̄t et audit. **Sic.** n. ignis nō p̄t celari in ſinu. ita nec amor i mēte. **Mat. xij.** **Ex** abū. cor. os lo. vñ ſpūſā. q̄ ē cari. apparuit i liguis igneis ſup apo. qz ſm gre. q̄s replet. p̄rin' de ſe loquētes facit. **Dñ** aia q̄dā deſiderās iuēire deū p̄ guſtū affectualē dicebat. **In** lecrulo meo q̄hui quez vil. aia mea. cār. iij. **Lū** n̄ inuēiſſi i lecrulo q̄e tis corpat. nec i noctibz iqrantie ſui interuall' nec ec̄ in plateis cupiditat' mūdiat. vel rumul rus ſectarū vbi ē locutio de mūdo. nec p̄ vicos tiorū infernal' poſtq̄ vigiles iuēit. i. p̄dicatores r doctozes. q̄res ab eis de dilecto. p' ip̄os iuēit eū. **Ope.** **Bre.** p̄barō dilectōis exhibitō ē opis **Idē** i omel. **Amor** dei n̄ q̄s ē ocioſ'. opat emz magna ſi eſt. et ſap. vñ. d̄r qz ſp̄is itelligētie ē mltipler r mobil' r amās bonū actū. qz. ſ. facit h̄oem p̄mptū ad opandū. r bonos act'. r mul tripl'. **Ipa** etiā bona opa figurata ſunt p̄ ſacri ficia q̄ d̄ns mādauit i lege offerri. r p̄cipue ag' nū q̄ndie in h̄olocauſtū. **Ign'**. i. opa imactata. q̄ igni diniamoz' p̄ficiendi ſunt. iux illud apl̄i

omnia opa veſtra in caritate fiant. **De** dilectōnem dei inuitat. p̄mo ſac' ſcp. ſc̄cūdo icitat natura. tertio excitat grā nob' exhibita. q̄rto ſollicitat glā r miſſa. quito ad b̄ clamat vniuerſa creata. vt di. guil. in ſū. virtuti. **Quātū** ad ſimū i pl̄ibo loc' ſcriptura ad b̄ iuitat deū. vi. **Diliges** d. d. t. ex to. c. t. rē. **Eius** d̄. xi. **Alia** d̄n̄z de. t. **Ecc̄l. r̄ij.** **Di** vita tua diliges deū. **Mat. xij.** **Di** li. to. de. t. rē. iob. iij. **Diligā** deū. qm̄ ipe p̄oz dilexit nos. **Quātū** ad ſcōm icitat. imo p̄ne cogit naſa. i. rō naſalis **Der.** in li. de diligēdo deuz. **Inexcusa** bil' ē ois enā iſidel. ſi n̄ diligit de. ex to. cor. **Clamat** nē pe inata r nota rōni iuſticia. qz ex toto ſe illū diligere d̄z cui ſe totū deſere n̄ iqrat. **Sz** naſalt amat fili' p̄rēm a q̄ h̄z p̄rē corp̄is. q̄to magis amare d̄z dū q̄ corp' ei' r aiaz er nihilo fec. ecci. vñ. **In** tota aia tua dilige eū q̄ te fecit. **lxr.** **Haz** ne tibi vid̄z hoc. cogita q̄lē te fecit. **Hēpe** ſm

Capitulū Tertium

corp' egregia creatas. s3 aiaz mag' imagiez cre
ator' insignē rōis pncipē. bñtudis efne capace
Porro ab coherere fecit icōp' hnsibili artificio
lapia iuestigabili. nec añ pmeruit q' añ n̄ fuit.
nec spes tributōis fuit. q' bōz nrōz n̄ egit. itē
q' vidz i corpe suo m̄bra. tot iuēiet magna bñ
ficiā. q' n̄ q's amaret n̄ q' restituerz oclz amissū
aut p'uarer cū meruissz pdere. Nō min' amā
uus ē q' ab iitio oculos dedit. et p'uat cū mltō
nēs p' p'ctā meruissz pdere. Si mltū amaret
q' te resuscitatz. n̄ mi' amād' q' vitā dedit et p'let
uat. ber. Valde mihi amād' ē p' quē sū. viuo. sa
pio. figura ec' quā h3 corp' icitat ad amādū de
um. Dñ aug' de toc xpia. Heluas dō i terrā p
stratas fec. q' rētes pastū de tra. te i duos pedes
erexit. faciē tuā sursum attēdere voluit. Nō dis
cordet cor nū a faciē tua. n̄ hēas faciē tuā sur
sū. cor deorsū. qd ē sursum hēe. nisi qd rēm ē. Di
liges d. d. r. et t. c. t. rē. **Quātū ad ternū. i. de**
grā p'cipue redēptōis mltū excitat ad amādūz
deū. Bal. q. Dilexit me et tradidit semetip's p
me. n̄ sū igrā. g're dī. **Et ecci. xxix. Dāz fideiul'**
forz. i. xpi. ne obliuiscar. **Pedit. n. p. te aiaz suā**
ber. i. li. de dili. de. **Infidel' se totū ei dētere n̄**
igrat. quē sui totū n̄ igrat actorē. qd g' ei q' dēuz
meū teneo n̄ solū vite mee gratuitū largitorē
largissimū administratorē. piū solatorē. solici
tū gubernatorē. s3 isup copiosissimū rēptorē et
nū p'uarorē. ditorē. glificatorē. **Idem. Si**
totū dēto me pro me facto. quid dēto p me
refecto. et refecto hoc mō. nec eniz tam facile
refect' q' factus. **Siquidē de me sic rē aliq's.**
dixit. r' scā sunt. **Ar. ho q' tm̄ r' sel' dicendo fecit**
in reficiēdo r' dixit mltā r' gessit mira. r' p'ulit
dura. nec tm̄ dura s3 indigna. qd g' retribuam
dño p o. q' r. m. **Id. qd i te adhuc tormitat af**
fectio. r. imo n̄ tormitat. s3 mortua ē. si huic n̄
rider bñficio. **Idē in f'mōe pētye. P. duri r' i**
durari filij adā q's n̄ emollit tāta benignitas.
tāta flāma. tā ingēs ardor amorz tā vehemens
amator q' p vilibz sarcinul. tā p'ciosas merces
expēdit. **Quātū ad q'itū sollicitare d3 glia p**
missa. s. cori. q. **Odus n̄ vidit nec aur' au. nec**
in cor h3. al. q' p'pa. de' dil. se. **Q'iz ē quō amor**
n̄ euadere p' rēū. qz si renal' ē nullus deo cari
emet. **Dabit. n. p. illo reg. eternū. Si ē ad dan**
dū. null' eo dignior ē q' d' cū ip'e sit sūme bon'
Dñ nll'i pon' q' ei dari d3. **Si violētiāz req'rit**
null' maiorē violētiā faciet q' ip'e. **Perit eniz**
q' si gladio euagiato di. **Aut tu mihi eū dabis**
aut tu morte p'bis. ps. viij. nisi c. f. s. ab amore
mūdi ad amorē dei. glagūi suū vibza. r' p'auit
illū. v'get r' tribulatio nos. **Gre. Mala q' nos**
hic p'mit ad d. n. rē p'pellit. **Hic r' aug'. quis**
nos p' aph' amare q' de' fomēz leuiozibz. q' b3
nos solat. sepissimēc mordacissimū medica
mētū tribulatōis adūgit. exercet fame p'iar'
cl'as. pios r' religiosos. p'lm̄ p'riacē. diris ver

beribo agitat. n̄ auferat ab ap'lo stimulū carnis
tertio rogar' vt p'utē i infirmitate p'ficiat rē. v.
q. v. nō ois. **Quinto omis creata iuitat nos**
ad dei amorē. **Aug. i. r. ofes. Celū r' terra. r' oia**
q' in eis sūt vndiqz mihi dicūt. vt amē te dñe
nec cessant dicere oibo ita vt iexcusabiles sint
Duplt' at create clamāt seu dicūt vt amē deuz
Vno mō oñdendo eū dignissimū amore nro
Dōiras. n. creataz oñdit creatorē eē optimuz
et iō amore dignissimū. **Secdo qz create sūt to**
na dei r' bñficia nob a deo collata. qz oia fec' p'p'e
nos. **Dia inferiora nra sūt ad f'uedū. eq'lia at**
vt āgeli ad cūm. edū. supiora vt de' ad f'uedū.
Ad iducēdū. n. aliquez ad amādū. efficacior ē
tonatio q' locutō. **Lates. inqt seneca. amant**
bñfactores suos. **Itē aug'. i. li. ofes. ad deū loq'**
quēs. **Quid at amo cū te amo. n̄ de' i creaturz**
nō cādorē lucē. r' dulces melodias cātilenarū.
n̄ floz v' vnguētoz aromatiū suauē olēniū. nō
māna r' mella. n̄ mēbra acceptabilia caris am
plei b3. **Nō hēc amo dñi amo deū meū. r' n̄ ad**
mo q'dā lucē. q'dā vocē. q'dā odorē. q'dā cū
bū. q'dā āplēriū interior' h'is mei. vbi fulget
aio meo qd nō capit loc'. r' vbi sōat qd n̄ capit
tps. r' vbi olet qd n̄ spgit flat'. r' vbi sapit qd n̄
minuit edacitas. vbi heret qd nō diuellit socie
tas. hēc amo cū deū meū amo. **Dug. d' arra aie**
Mag' debito obligata es o aia. mltū accepisti
r' nihil a te hūisti. r' p' his oibz nil hēs qd rēri
buas nisi tm̄ vt diligas. **Et qd p' dilectōz dātū**
est. nec meli' n̄ dēct' q' p' dilectōz repēdit.
§. III. Deus d3 mag' diligi q' p'ri'. qd sic
pōt' p'ari. **Illō ē mag' diligenduz**
p'pter qd alia sūt odio hñda. s3 p'ri sūt odio hñ/
di. p'p'e deū. i. si nos a deo abducit. fm illō lu. x
iij. **Si q's veit ad me et n̄ odit p'ez r' matrem**
et vro. r' filios. n̄ p' me' eē dñs. **Ergo de' ē mag'**
ex cari. diligēd'. **Pro c' de cla. di. th. s. f. q. r. vi.**
ar. q. **Ex vnaqz alicia respic' illō in q' pncipa**
lic' inuēit illō bonū. sup cū' p'catōe fūdabat
sic alicia politica pncipali' respic' pncipē cūri
taq' a q' totū bonū cōe citaz dependz. vñ r' ei ma
xime dēct' fides. r' obediētia a ciuibz. **Alicia**
aūt caritaz fundat sup cōicattōe bñtudis q' cō
sistit eēntialit' in deo. sic in p'rio pncipio. a q' de
riuat i oēs q' sūt bñtudis capaces. r' iō pncipa
lit' r' maxie de' ē ex cari. diligēd'. **Ip'e. n. diligi**
tur vt bñtudis cā. p'rim' at sic bñtudiez sil' nos
biscū ab eo pncipās. **Si dicat' d. qz visio ē p'ri'**
cipiū amorz. vt d3. ix. et. sed p'ri' ē mag' visibi
lis q' deus a nob. g' magis vidz p'ri' diligēdus
Dñd' etiā. s. iob. iij. dicit. **Qui non diligit fra**
trem suū quem videt. deum quē non videt. q'
modo potest diligere. **Respondet beatus tho.**
q' dupliciter est aliq's causa dilectionis. **Vno**
modo sicut id quod ē ratio diligēdi. **Et b' mō**
bonū ē cā diligēdi. qz vñūqz diligēdi inq'ntū
h3 rōez boni. **Alio mō qz ē via ad acq'rendum**

Titulus Sextus

dilectōem. Et h̄ mō visio ē cā dilectōis. nō q̄
q̄ ea rōe sit aliqd̄ diligibile. q̄ ē visibile. s̄ q̄ p̄
visiōz p̄ducim̄ ad dilectōz. Nō ḡ ōz q̄ illd̄ qd̄
ē maḡ visibile. sit maḡ diligibile. sed q̄ pri^o oc
currat nob̄ ad diligēd̄. Et h̄ mō argum̄tar ap̄ls
iob̄. Proxim^o. n. q̄ ē nob̄is maḡ visibil. prius
occurrit nob̄ diligēd̄us. Et h̄is. n. q̄ nouit ani
m^o. didicit incognita amare. vñ q̄ aliq̄s. prius
nō diligit. argui p̄r. q̄ nec tēū diligit. n̄ q̄ p̄p̄
h̄ pri^o sit maḡ diligibil. s̄ p̄us diligēd̄ occur
rit. tē^o at̄ ē maḡ diligibil p̄p̄ maiore b̄ōitate.

¶ III. Deler etiā q̄libz magis diligere
tēū q̄ seip̄z. qd̄ sic p̄bat t̄lx. i. se.
q. xvi. ar. 3. A teo accipe possū duplex bonū. i.
bonū nate et bonū ḡte. In p̄carōe at̄ bonoz na
turaliū nob̄ a dō sc̄ā. fundat̄ amor nate. q̄ nō
solū h̄ō in sua integritate nate diligit tēū sup
oia. et plus q̄ seip̄z. s̄ ec̄ q̄libz alia creatura suo
mō. i. v̄ intellectuali v̄ rōali v̄ aiali vel etiaz
naturali saltē amore. sic lapides et alia q̄ cōgni
tione carēt. q̄ vnaq̄q̄ ps pl^o nate amat cōe
bonū totū q̄ p̄dicare bonū p̄p̄. qd̄ māifestat̄
ex ope. Quelibz. n. ps h̄z inclinatioz p̄ncipali
ter ad actōz cōem totū v̄tilitat. Apparet ec̄ hoc
in politiciō. v̄ t̄urbo p̄m q̄s ciues p̄ bono cōi. et di
spendia p̄p̄iaz rex et p̄sonaz interdū sustinet
vñ maḡ b̄ v̄ficat̄ in aicicia caritat̄ q̄ fundat̄
sup cōicatioz b̄ōz ḡte. et iō ex cari. magis d̄z h̄ō
diligere tēū q̄ est bonū p̄ oim̄ q̄ seip̄m. q̄ b̄ri
tudo ē in teo. sicut in cōi et formalī omniū p̄nci
pio q̄ b̄ritudinē p̄ncipare p̄nt. Et nota q̄ q̄tū
q̄s diligit frui teo. t̄m maḡ diligit seip̄z. q̄ b̄ ē
ei sumū bonū. t̄m b̄ q̄ aliq̄s v̄lit̄. ut teo. prius
ad amorē. q̄ tē^o amat amore cupiscētie. Ma
gis at̄ amam^o tēū amore aicicie. q̄ amore cup
iscētie. q̄ ma^o ē in se bonū tēū q̄ bonū qd̄ p̄ci
cipare possū. ip̄o fruēdo. et iō simplr h̄ō maḡ
diligit tēū ex cari. q̄ seip̄m. Et iō d̄z potius q̄s
oia mala sustinere q̄ p̄ctō assentire. p̄m aug. vt
d̄z. xxxij. q. v. ita ne. Et rō ē. q̄ mala pene sūt d̄
seip̄m. etiā pene inferni. s̄ p̄ctm̄ est d̄ teum.

¶ V. Ad diligendū tēū sup om̄ia q̄ cogit
tripler rō q̄ mouere p̄r ad amādū ali
qd̄ q̄ notari p̄nt i eo qd̄ d̄z. Diliges te. d. t. teu.
vi. et mat̄. xij. et p̄ma ē rō p̄uidētie et largitat̄
ibi. d̄m. sc̄ā ē rō varie b̄ōitat̄. ibi. tēū. tertia
est rō attinentie et p̄p̄inat̄. ibi. tuū. Ista mo
uēt ad amādū q̄cūq̄ aliqd̄ amat. Et q̄tū ad p̄
mū claz est q̄ fr̄^o amat d̄nz s̄nū cū eu; diligit
et ei p̄uidet et t̄uef et b̄nficia largitur. Ex hoc ḡ
diliges d̄m. sui. n. sum^o oēs. Quātuz at̄ dili
gar oñdit. q̄ p̄prio si. nō p̄p̄cit. s̄ p̄ nob̄ tra. il.
quō p̄ illā nō nob̄ oia t̄nauit. Ro. viij. Bern̄.
D̄ne qd̄ ē h̄ō q̄ m̄oz es et^o. aut fili^o lx. qm̄ vi
sitas eu. tot. i. et tantis benefic̄is. Viris filiū
vnigenitū. mittis sp̄m̄ sc̄m̄ tuū p̄clitū. teip̄m
refuas adoptat̄ in p̄mū. Si dici fas ē. nimis
p̄digus es tuus. i. pe. v. D̄em sollicitudinē ve

stram p̄cientes in eū. qm̄ ip̄i est cura de nob̄.
Mat. v. Solē suū o. f. a. lx. et ma. et plu. su. iu.
et inuist. Et materialr et sp̄nalr. In sup et aget
suis tē^o mā. tē te vt custodiāt et. ps. xc. immo
p̄m ap̄lm̄ ad h̄bz. i. D̄es admistratozū sp̄tis
sunt missi in misteritū eoz q̄ h̄reditatē capūt
salut̄. Ecce q̄nta p̄uidētia d̄ni erga nos q̄ ad
corpus et q̄ ad aiaz. ḡ diligam^o ip̄m sup om̄ia.
Quātū ad tēū. postea maḡ immorādo in
sc̄ō diligit aliq̄s. q̄ ē attinēs et p̄anguine. et
p̄m h̄ marime diligit p̄r a q̄ quis h̄z eē. et fr̄ q̄
descēdit ab eod̄ stipite. qd̄ nate tōz et infligat
S; nunqd̄ ait moyses. Nōne ip̄e ē p̄r tu^o qui
possedit et fecit. q̄tū ad corp^o. et creauit te q̄tū
sc̄z ad animā. tēu. xxxij. D̄n^o ē p̄rre. q̄ in. ce. ē.
mat. xij. S; q̄lis p̄. q. cor. i. P̄r d̄m̄ n̄ri iesu
xp̄i. p̄r mis̄ d̄iaz et tēus totū^o solatōnis. Et sic
tu^o ē p̄r. S; vt maḡ ess; tu^o. effectus ē p̄ incar
natōem frater. Dade ait ip̄e ad magdalenaz.
ad fr̄es meos et. iob̄. xx. Et q̄ caro n̄ra. et frat
nosler ē. vt d̄z in figura gen. xxxvij. Decur per
om̄ia fr̄ibz assilari. vt ait. ap̄ls ad h̄bz. In p̄
nalitatio. i. corpis n̄ virtus mētis. Diliges ḡ
tuū fr̄em et p̄rēz tuū. Et q̄ q̄ diligit filiū assidu
at ei flagella vt d̄z i puer. P̄r dilectōe m̄itū
p̄icit flagellat nos. Amb. P̄r sp̄ oñdar p̄r filiū
s; aliq̄n flagellat. ḡ cū castigatur q̄ diligit. tunc
erga eū pietas exercet. h̄z. n. amor plagas su
as q̄ dulciores sūt cū amare inferitur. v. q. v.
vt em̄ d̄z sap. xij. Cū nob̄is disciplinā daf. mi
micos n̄rbs m. n̄plr flagellas. Et ne ita videā
tur nob̄is graues labores n̄ri. ip̄e nob̄iscū p̄r
tat. ḡ diligam^o d̄m̄ tēū n̄m. q̄ tot^o ē n̄. nil sū
refuas sibi. P̄r corp^o i cibū. sanguinē in p̄cū
et poculū. vitā in redēptionē dedit suis. Quā
tum ad sc̄ōz notādūz q̄ b̄ōitas est q̄ trahit ad
se amorē n̄m. Bonū. n. ē q̄ oia appetit dicit
p̄hs. B̄ōitas at̄ eēntialr ē in teo. et p̄m hoc d̄z
N̄eo bonū nisi sol^o d̄s. i. eēntialr et ex se. nā crea
ture sūt b̄ōe ex teo. n̄ ex se. et accid̄talr. Boni
tas. n. vniuersalr ē in dō. q̄ ē fōs b̄ōitat. et cau
salt. q̄ ab eo cūtra b̄ōa p̄cedit. et b̄ōitas sua vt
dic̄ maḡ in. ij. sen. di. i. fuit cā creatōis rex. vñ
et moysi dixit. q̄ ascenderz i mōtē ad eū. et oñ
dā tibi. ait oē bonū. i. meip̄z. Cū at̄ oē bonū sit
h̄ōestū v̄ d̄lectabile. l. v̄ile. Dia h̄c genera lo
noz sp̄iunt i teo. P̄r d̄z sap. vij. Deneft mihi
oia lx. p̄ter cū ea. i. sapia. q̄ est tē^o. De^o at̄ p̄m
b. aufhel. est q̄ mel^o cogitari nō p̄r. Et te bono
honesto d̄z ibi. Annūerabil^o honestas p̄ man^o
illius. Bonū honestū est scientia et virtus. sed
om̄is sapiētia a dom̄io teo est. Eccl. i. Et spi
ritu oris eius ois virt^o eozū. In psal. Virtus
iusticie. p̄udētie. fortitudis. tp̄arie. Et al. am
bro. Om̄is rō supne scie et terrene create i eo
est. qui ē caput eoz et auctor. vt q̄ h̄ic iuenerit
nil vltra querat. quicqd̄ alicubi querit. h̄ic p̄e
cte inuenit. q̄ h̄c p̄fecta dei virtus et sapiētia

Capitulum Tertium

De bono delectabili ibi dicitur. Letatus sum in oilo
quoniam antecederat me ista sapia. Leticia est delectatio
in bono. ea quae delectat trahit homines ad sui amo-
rem. Delectat autem pulchritudo, fragrantia odoratum
suavia gustum, consonantia, et melos sonorum auditum
et huiusmodi. Sed cum omnia ista sint a deo causa omnium, et omnia virtuti-
tis effectus, persistat in causa sua, in se sequitur, quod omnia haec bo-
na perfecti sunt in deo, quod sine mixtura defectus. Non
verum. Illud est verum gaudium quod non est creatura sed de
creatore percipitur, quod cum accepis non tollit a te.
Cuius participatio est perfectio, oem dulce amarum, oem
quod delectare potest, molestum gaudium ut dicitur in bono
ideus est quod delectatio. De bono utili dicitur. Prepo-
sui illam regnis et sedibus, et divitiis nihil est dixi
in participatio illius. Bonum utile dicitur divitiae, aurum
argentum, lapides preciosi, omnia terrarum et huiusmodi. Que
etiam bona a deo procedunt et omnia sunt utilitas, quod di-
liges dominum tuum. Ubi etiam est notanda multiplex
utilitas ipsius delectationis nostre ad deum, et inimicitie dan-
nositas, et tertio amicitie fidelitas, et utilitas, quod
nihil potest diligere fructuosum quod deus, nam ipse diliget
his se primo quod deus per amicitiam dimittit. Lu. vii. Dimis-
sa sunt ei pecunia, quoniam dicitur multum. Secundo ipse eos eru-
dit. Eccl. i. Diligite deum et illuminabuntur corda vestra.
B. greg. Interdum operatio ardore ratione subnili-
tatis est vis amoris ut haec nec ipse animus possit com-
prehendere quod haec illuminatio meruit habere. Tertio ipse
eos custodit. ps. cxxv. Custodit dominus dilectos suos, quoniam
to ipse eos ad suavitatem contemplationis admittit et
in patri. B. greg. in moral. Si quis ad contemplationis
studium preparat semetipsum prius interroget, quantum
amat, quanto in caritate adiuvat, unde est. xlii. dicitur a
deo te diligere se, et tu praesertim per aquas, et tribu-
lationis, tecum ero, et flumina non operient te. Tertio in
motu non desertit, sed tunc magis associat. ps. lxxv. In
voluntate tua deduxisti me, et cum gl. sus. me. Septimo
quod ut ait apostolus ad rom. vii. Diligentibus deum omnia co-
operantur in bonum. Et bona et mala penalia et facta
criminalia. Dn. aug. de pe. di. ii. Talibus dicitur
quod adeo omnia ut si quod eorum exorbitaverit a fide, hoc
eis faciat proficere ad salutem, quod caute deus, huiusmodi
res, et feruentiores surgunt. Contra ad diligendum
deum inducere deus inimicitie danositas. Nam pro-
prie quod non diligit deum omnia inimicitiae. sap. v. Pu-
gnabit orbis terrarum pro eo in se latos. Tertio ad
deum inducere amicitie fidelitas. Eccl. vi. Amico
fidelem nulla est participatio, ubi nota dicitur in se ipsos
et alios. Alii. n. non se amat, et cum amant. Huius-
modi se amat, puer. vii. Ego diligentes me diligo.
Alii tunc aduersitatem aliquam deserunt, iste nunquam
fuit in angustiis participatio, i. xps. Alii et si sint amici
prius, aliqui sunt inimici filiorum. Sed iste pro filios
amat ut quod in multis generat. exo. xx. Ego sum
deus tuus et faciens misericordiam in mi-
seria his qui diligunt me.

Secundo dicitur homo ex .s. vi.

charitate diligere seipsum quod per ex eo quod dicitur leuiti-
c. Diliges autem tuum, i. primum tuum, sicut teipsum.
Ubi datur per reglam et exemplum dilectionis, primum dile-
ctio suum primum. Pro eadem declaratio dicitur b. th. se. se. q.
xxv. ar. iij. Ex cuius charitas sit amicitia quod dicitur dupli-
ter loqui possumus de charitate. Primo modo sub eodem ratione
amicitie, et secundum b. dicendum quod amicitia non habet pro-
prie ad seipsum sed aliquid maius amicitia, quod amicitia
unionem quendam importat. Dicitur dionysius quod amor
est virtus unitiva, unitiva autem ad seipsum est unitas
quod est potior unitio, unde sicut unitas est principium
unitiois, ita amor quod quod diligit seipsum est forma et
radix amicitie. In b. n. amicitia habet ad alios quod
ad eos nos habet sicut ad nosmetipsos. Dicitur n.
ix. et h. quod amabilia quod sunt ad alterum, veniunt ex his
quod sunt ad seipsum. Sicut etiam de principibus non habet scia,
sed aliquid maius, s. intellectus. Alio modo possumus loqui
de charitate secundum propria rationes ipsius, puta, scilicet est amicitia
homo ad deum, principaliter et ex sequenti ad ea quod sunt
dei, inter quod est ipse homo quod charitate habet. Et sic inter
cetera quod ex charitate diligit ad deum prenentia
est seipsum ex caritate diligit. Non autem obstat his
quod apostolus vituperat amantes seipsum, di. ii. thym. iij.
In novissimis diebus instabunt tempora periculosa.
Erit n. homines seipsum amantes et. Quod loquitur de
amore quod quod amat se secundum naturam sensibiles, ita
ut ei subiciat rationes, quod vitiosus est vitiosus et pni-
ciosum. Et non de amore quod quod amat se secundum natu-
ram rationalem querens eius perfectio, quod prius ad car-
ritate. Et quod homo resultat ex anima et corpore, id est de se
diligere ex charitate, non solum quantum ad animam sed
etiam ad corpus secundum b. aug. Pro eadem declaratio dicitur
b. th. vbi. s. ar. v. quod corpus nostrum secundum duo potest consi-
derari. Primo modo secundum naturam suam, alio modo secundum corru-
ptionem calpe et pene. Natura autem nostra cum sit
a malo principio creata, ut manichaei fabulantur
sed a deo sit, possumus eo vti ad finem dei, secundum illud
ro. vi. Exhibete membra vestra arma iusticie deo, et
tunc ex caritate dilectione quod diligimus deum, deum etiam
corpus nostrum diligere. Quamvis n. corpus nostrum
deum frui non possit, cognoscendo et amando, in quo frui-
tione fundat amicitia charitatis, cum per opera quod per
corpus facimus ad fructus venire possumus. Et ex
fructu diuina anime reducat quod dicitur bitudo ad
corpus, i. sanitatis et incorruptiois vigor, et sic est
corpus capax beatitudinis. Secundum autem quod considerat
in corpore, i. infectiois culpe et corruptiois pene in
corpore nostro non deum diligere potest ad eius remotiois
anelare desiderio charitatis. Et secundum hanc infectiois
dicebat apostolus Ro. vii. Infelix ego homo, quod me
liberabit te corpore mortis huius. Ex telemus
corpus diligere proprium et quomodo, ostendit etiam
prosper sic dicitur de pe. di. ii. Corpus nostrum quod
per nostrum est, ad b. diligendum nobis est ut saluti eius
et fragilitati naturali consulamus, et agamus
quantum spiritui ordiate subiectum ad eternam salutem
accepta immortalitate, et incorruptiois pueniat,

Titulus Sextus

Diligit aut quis .§.VII

vere seipm ex charitate qm in se fm pte pnci-
palē. i. rōez hēt seu opaf qm q. q. sūt ppria ami-
cicie fm pbm. ix. etb. **Pr**iusq̄s amic⁹ pmo q̄
tem vult amicū suū esse ⁊ viuere. **Sec**do vlt ei
bona. tertio opaf bona ad ipm. q̄rto p̄iuit ei
delectabilr. q̄nto p̄cordat cū eo q̄ ei dēz tele-
cratōibz ⁊ tristatōibz. **Pr**o hōz maiori dēclara-
tione sciendō fm b. th. vbi. s. q. hō dē eē aliqd
duplr. **Pr**imo fm pncipalitē. alio fm
subtiam ⁊ naturā suā. **Et** p̄rio q̄dem mō dē hō
id qd pncipale extriatur i eo. sic pnceps ciuita-
tis dē ciuitas. ⁊ qd facit pnceps. dē facere ciui-
tas. **B**oni at̄ extimāt pncipale eē in eis mentē
rōnalē sic reuera ē. ⁊ sc̄da rō pte sensitiuā ⁊ cor-
palem. q̄z p̄mū apls noiat hōiem interioz
lectidariū hōiem exteriorē. ij. cori. v. **Et** sic vere
seipos diligit. qz diligit se fm pncipale qd ē
in eis. i. pte rōnalēz q̄ dē hō interior. **Pr**o ⁊ vo-
lunt ipm pmo p̄suari i sua integritate. **Et** op-
tant ei bōa ei⁹ q̄ sunt bona spūalia q̄ ad sc̄dm
propziū amicicie. **T**ertio ad asseq̄nda bona spi-
ritualia opa ipendunt. **Q**uarto delectabilr ad
cor p̄ziū redeūt. qz ibi inueniūt ⁊ bōas cogita-
tiōes in p̄nti. ⁊ memoriā p̄teritoz bonoz ⁊ sp̄z
bonoz futuroz. ex q̄bz delectatio causat. **Q**uin-
to nō patiūtur in seipis volūtāt̄ dissensionēz.
qz aia eoz tendit in vniū. **S**ali aut̄ extimāt in
se pte pncipalē sensitiuā q̄ dē hō extioz. et fm
hac seipos diligit. vñ nō vere diligit sic nec ve-
rā extimatōz hēt. **Et** fm hac pte sensitiuā ob-
suāt i se illa qm q̄ ppria amicicie. **N**ā q̄nt̄ p̄sua-
tionē sui corpis. ⁊ sanitatē eē ⁊ dei volūtātē. i.
p̄cepta. **Sec**do puidēt ei bōa p̄formia. s. dēlecta-
bilia sensibz. **T**ertio ad b̄ mltū opant. ⁊ labor-
rāt. **Q**uarto delectāt cogitare de hōi sensitibz.
Quinto qz p̄cordāt cū ipa sensualitate ei assen-
tiēdo i cūctis. **E**cōtra de p̄suatōe sp̄is n̄ curāt
nec bōa spūalia optāt. nec ad b̄ laborāt. horēt
reueri ad seipos. qz ibi n̄ inueniūt nisi mala
q̄ remordeāt ⁊ discordāt secū. **A**lio mō dē hō
aliqd fm naturā ⁊ subiaz suā. ⁊ sic cū hō sit qd
resultās ex aia ⁊ corpe om̄s se extimāt vere eē
qd sunt. i. p̄positos ex aia ⁊ corpe. et fm hoc
oēs diligit seipos. etiā mali. inq̄ntū. s. dil-
gūt p̄suatōz sui esse. s. b̄ n̄ est diligere ex charitate.

Debz hō magis .§.VIII

diligere seipm q̄ p̄mū. ita vicz vt magis aiaz
suam q̄ cuiuscūq̄ aiam. et magis aiam p̄mū
q̄ corp⁹ p̄ziū. s. magis corp⁹ p̄ziū q̄ corpus p̄-
mi ceteris paribz. **Pr**imū sic p̄bat. **E**xemplar
est pot⁹ exēplato. s. dilectio hōis ad seipm po-
nitur vt exēplar dilectōis ad alit̄. cū dē mat.
xxij. **D**iliges p̄m tuū sicut seipm. s. magis ex
charitate dē qd diligere seipm q̄ p̄m fm aiaz

Qd b. th. sic declarat se. se. q. xxv. **I**n hōie sūt
duo. s. natura corp⁹ ⁊ natura spūalis. **P**er hoc
aut̄ dē hō diligere seipm q̄ diligit se fm naturā
spūalem. **E**t fm b̄ dē hō magis seipm diligere
post tēū q̄ quēcūq̄ aliū. ⁊ hoc p̄z ex ipa rōne
diligēdi. **N**ā vt sup̄ dictū est. deus diligitur vt
pncipiū boni. sup̄ q̄ fundat̄ dilectio charitatis
hōmo aut̄ seipm diligit ex charitate fm rōem
societatis in isto bono. **C**ōsociatio aut̄ est rō
dilectōis fm q̄ndaz vnionē ad deū. **Pr**o sicut
vnitas est potior q̄ vnio. ita q̄ hō p̄cipat bo-
num diuinū est potior ratio diligēdi q̄ q̄ ali⁹
associef sibi in hac p̄cipatōe. **E**t id hō ex cha-
ritate magis dē seipm diligere q̄ p̄mū. **E**t hō
signū est qz hō non dē subire aliqd malū pcti.
qd d̄riatur p̄cipationi beatitudis vt h̄bet p̄
ximū a pctō. **Pr**o b. aug. xxij. q. ij. **F**aciat hō etiā
p̄tali salute hōim qd p̄t. s. licite. **C**ū aut̄ ad b̄
veniret vt tali saluti nisi peccando p̄sulere nō
possit. iam se existimet nō h̄re qd facit. **E**t leo
papa. **I**ndecēs est crimē suū alienis cōmodis
impendere. di. xlvi. sicut nō suo. **E**t nota qz h̄
p̄mū q̄ est melior nob̄ sit deo p̄m quoz. qz tū
nō est ita p̄p̄iq̄ charitate h̄nt sicut ⁊ ipemet
sibi. iō nō seq̄tur qz aliq̄s nō debeat magis dilige-
re p̄mū etiā meliorē q̄ seipm. **N**ā dilectio
charitatis h̄z q̄ntitatē n̄ solū ex pte obiecti qd
est deus. s. etiā ex pte diligētis q̄ est ip̄e hōmo
h̄ns charitatē. **Sec**dm. s. q. quis dē magis dili-
gere aiam p̄mū q̄ corp⁹ p̄ziū. p̄bat. j. io. ij.
dicent̄. **H**os delem⁹ p̄ fratribz animā ponere
id est virā. qd est pncipiū in corporalibz. qd sic
declarat b. th. vbi. s. **I**llō est magis ex charita-
te diligendū qd h̄z maiorē rōez diligibilis ex
charitate. **C**ōsociatio aut̄ in plēa p̄cipatōe
beatitudis q̄ est rō diligēdi p̄mū. ē maior rō
diligēdi q̄ p̄cipatōe btitudis p̄ redidantā
q̄ est rō diligēdi p̄pziū corp⁹. **E**t id p̄mū
q̄ntū ad salutē delem⁹ magis diligere q̄ corp⁹
p̄pziū. **N**ota tū qz nō est de necessitate chari-
tatis qz hō p̄pziū corp⁹ exponat p̄ salute p̄-
mi. nisi in cāu q̄ tenet̄ ei saluti puidere. sic fec̄
vitalis vsino h̄sitanti in maritio. **S**z qz ali⁹
q̄s se ad b̄ sponte offerat. p̄inet ad p̄fectōem
charitatis. de q̄ b. aug. **S**i q̄s habuerit tantaz
charitatē vt par⁹ sit etiā p̄ fr̄ibz mori. p̄cā est
in eo charitas. de pe. dist. ij. si q̄s la. ij. **T**ertū
scz qz magis quis diligere corp⁹ p̄pziū q̄ al-
teri⁹. ceteris paribz p̄bat sic. **S**ic se h̄z aia p̄pria
alic⁹ ad aiaz p̄ri. ita p̄portōabilr se h̄z corpus
p̄pziū ad corp⁹ p̄ri. s. aia p̄pria sic se h̄z ad aiaz
alteri⁹ vt magis deat suā diligere q̄ alteri⁹. s. cor-
pus suū magis deat diligere q̄ alteri⁹. **E**t sic ei
pot⁹ subuēire ceteris p̄ibz. qd p̄ t̄ro dē. qz si q̄s
ess̄ mltū vtilis cōitati vlt̄ ecclie. ip̄e paz lau-
dabilr ⁊ ex p̄fectōe exponeret corpus suū mor-
ti p̄ illo p̄suando. q̄uis de n̄citate n̄ teneret.

Capitulū Quartum

Utrum charitas .s. i. x.

qua quis diligit deū. seipm. et primū. sicut et cha-
ritate diligēda. Rūdet b. th. se. se. q. xxv. ar. ij.
q. charitas nō est simplr amor. sed hz ratōem
amicie ut dicitur est. s. Per amicitia aut amat
quid duplr. vno mō sicut ipse amicis. ad quez
hēmus amicitia et cuius bona volumus. et sic nō
amatur charitas. Alio mō sicut bonū qd r o/
lūmus amico. Et sic amat charitas p charita-
tem. qz charitas est illd bonū qd opram oibz
qz ex charitate diligim. Et eadē rō est de bea-
titudine et virtutibz alijs. Et sic intelligitur
dicum aug. viij. de trim. q. qui diligit primū
psequens est ut ipam dilectōem diligat. Sed et
charitas hz mōstruz ē quidā amor. Amor. n.
ex natura potēti cui est acrus. hz q. possit sibi
seipm reflecti. Quia. n. volūtas obiectū ē bo-
nū naturale. quicqd rōe bōi rinet p cadere sub
actu voluntaris. Et qz ipm velle est quoddaz
bonum. p velle se velle. **U**trū amor ex ratōe
proprie speciei hz qd sup se reflectat. quia est
spontaneus motus amātis in amātū. Vnde
ex hoc ipso q. amat aliqz amat se amare. Et si
dicatur q. non picipit diligi nisi deus et primus.
Rūdetur q. in dilectōe illoz includit dilectio
charitatis. Diligimus. n. deus et primus inqntū
amamus ut nos et primus deū diligamus.

Multa sunt que .s. i. x.

valent ad hoc q. qz amatur a deo. et ad h. debet
quiescere adorare. Nam amor dei ad nos ē cā
omnis boni nostri. Tanto vnusquisqz hz plus
de bonitate. tanto magis a deo diligit. Et sic qz
tunc vere seipm diligit. cum talē se exhibet ut
diligatur a deo. Precipue aut sunt septē que
ad h. valent. Prīmū est sapia. Sap. viij. Infi-
nit' thesaur' ē hōibus. sapia q. q. vñ sunt. pnci-
pes facti sunt amicitie dei. Et ibidē. Reminē
diligat deus nisi q. cum sapia gradit. Scdm ē
mētis mūdicia. puer. xij. Qui diligit cordis
mundicia propf grām laboz suoz h. ēbit ami-
cus regē. Lañ. ij. Dilect' meus mihi. et ego illi
qui pacif' int' lilia. i. puritate telectat. sap. vi.
Incorruptio facit primū deo. Et ioh. euan. p
pter mundicia dicitur discipul' que diligebat chri-
stus ioh. vlt. Tertium est māsuētudo q. mltuz
assimilat deo. cui' bonitate malicia alicui' nō
purbat. Eccl. xij. dicit' Dilect' deo et hōibz.
Moyses de q. dicit' nūen. xij. q. erat mitissimus
hōminū sup terrā. Quartū est liberalitas que
etiā multū assimilāt deo qui liberalitate fecit qz
quid fec. ij. cori. ix. Dilarem datorē diligit deus.
Seneca. Qui beneficiū dat imitat' deū. Exem-
plū in zacheo. Quintū est hūilitas propf quā
dauid fuit vir fm cor dei. i. Re. xvi. Et i signū
amoris dñs iesus que hz ad hūilem amplexa

tus est puulū S. Jaci. ix. Et beniamin qui fuit
mim' fili' vocatur amātilim' dñi. deus. xxiij.
Sextū est tpatū pcept'. Gene. Nō dign' est
deo nisi q. op'is contēpserit. esa. xxiij. Coangu-
statum ē strati. i. cordis. ita ut alter decidat. i.
amor dei et palliū breue vtrūqz tegere non p-
scz amor mudi. Būis gre. Honor' auctori alit'
inlxere nō v. lem' nisi cupiditate q. oim' ma-
loz radix est abscondam'. dist. xlvij. bonoz. Se-
prim' ē dilectō. puer. viij. Ego dil' gentes me
diligō. lern'. Nō se amari diffidat. q. iā amat
Et quis ipse prior dilexerit nos tñ exercendo
nos in actu dilectōis augetur.

**De dilectōe primi. et quis nomine primi
intelligatur. Capitulū. iij.**

De dilectōe proximi

sub qua intelligit angelus bonū. et q.
libet hōis britudinē. ut qui p. eā p. se
qui. Vñ nō demōes vel dānari. De hac dicit. j.
ioh. iij. Hoc mandatū hēim' a deo ut q. diligit
deū diligit et frēm suū. Vbi scienduz q. hitus
charitatis vnus est q. extendit ad dilectōz. nō
solū dei s. et primi. Hābit'. n. n. diuersificatur
nisi ex h. q. variant spēm acrus. b. th. se. se. q.
xxv. Omnis. n. actus vni' spēi p. inet ad eundē
hitum. Cuz aut spēs ei' sumat' ex obiecto fm
formalē rōez ipius. necesse est q. idē sit specie
actus q. fert' in rōez obiecti. et q. fert' in obiectū
sub rōne tali. sic est eadē spēs visio q. videt' lumē
et q. videt' color' fm rōem lumis. Ratio autēz
diligēdi prim' deus est. hoc. n. dem' in prio di-
ligere ut in deo sit. vñ manifestū est q. idē spēs
act' est q. diligit deus et q. diligit prim'. et si sit
diuersus nūero. Et nota q. nomie primi in-
telligit ois qui exhibet nob' aliquā miscōiā seu
beneficiū. Ac etiā omnis qui pōt exhibere aliqd
miscōie op' fm b. aug. tractās illd lu. x. Quis
tibi videt' prim' fuisse illi q. incidit in latrones
Vnde oēs angeli boni diligendi sunt ex cha-
ritate a quibz multa beneficia recipimus. et cō-
prehenduntur nomie primi. Nam charitas est
amicicia fundata sup cōmunicatōe nō speciei
sed beatitudinis seu beneficior' p. inentū ad
vitam eternā. Et in hac beatitudine angeli cōi-
cant cū hōibus. Vñ dicit' math. xij. Equales
sunt angelis di. Et iō angeli boni ex charitate
sunt diligendi fm b. th. se. se. q. xxv. Et eadēz
ratio est de beatis animabz. qz em' p. cipāt bea-
tudinē sup q. fundat' charitas. ideo diligēde
sūt ex charitate. et ab eis ec' mltā suffragia reci-
pimus meritoz suoz et p. cū. Demōes aut im-
portant naturā peccato deformatā. et iō eos nō
dem' diligere ex charitate in q. rōe. i. q. n.
tū ad maliciā eoz s. odire. S. accipiendo put
demon q. ndā nat' importat. sic aliquo modo
dem' diligere et aliq' mō nō. Nā diligere dem'

Titulus Sextus

sicut diligimus aliqđ bonū amici. qđ volum⁹
pmanere ob amorē illi⁹. et isto mō possum⁹ ex
charitate diligere demōes. i. qđri. s. volum⁹ eos
in suis naturalib⁹ p̄uari ad gl̄iaz dei. S; n̄ di
ligere dem⁹ eos. ita qđ ad eos amicitia hēam⁹
Nā de rōne amicitie est velle bonū amico. et
p̄cipue bonū. hoc aut̄ bitudo et vita eterna est.
qđ bonū nullo mō dem⁹ eis velle. qz b̄ repugna
ret charitati dei p̄ quā iusticiā ei⁹ approbamus
Et eadē rōe ē de dānat⁹. qz n̄ sunt āpl⁹ capacef
bitudis. Creaturas aut̄ irrātionales si delem⁹
diligere ex charitate. ita vic⁹ sicut diligē is ad
que habet amicitia. Et rō est fm̄ b. th. vbi. s.
qz charitas ē amicitia qđā. Omis aut̄ amicitia
fundat̄ sup̄ cōicatione vite. s; irrōnales crea
ture non p̄nt cōicare in vita hūana. qz illa est
fm̄ rōne quā ip̄e nō h̄nt. Itē talis amicitia cha
ritatis fundat̄ sup̄ cōicationem bitudinis cui⁹
nō sunt capaces s; diligē p̄nt. sicut bōa q̄ alijs
volum⁹ inq̄ntū volum⁹ ea p̄uari ad gl̄iaz dei
et vtilitatē hoim̄ q̄ sunt in purgatorio pp̄rie ex
charitate diligēdi sunt. et oēs in mōdo viuētes.
Nō p̄per. Nō illi tm̄ primi n̄ri credēdi sunt
quos nob̄ grad⁹ sanguis iūrit. Sed primi n̄ri
credendi sunt oēs hoies nostre nate. sicut diri
participes. de pe. di. q̄. nō illi. **O** p̄ctōres sūt
diligendi ex charitate. et quō fm̄ b. th. se. se.
q. xv. In p̄ctōrib⁹ sūt duo p̄siderāda. s. nafa
et culpa. Scđm naturā quidē quā h̄nt a dō. sūt
capaces beatitudis sup̄ cui⁹ cōicatione fundat̄
amicitia charitat⁹. et iō fm̄ naturā diligēdi sūt
ex charitate. Scđm culpam aut̄ deo d̄riantur
et est in eis beatitudis demeritū. Nō fm̄ cul
pam qua deo aduersant̄ sunt p̄ctōres odien
di. etiā pater et m̄r. et q̄cunq; pp̄inq;. fm̄ qđ dici
tur luce. xiiij. Delem⁹. n. in p̄ctōrib⁹ odire cul
paz. et qz p̄ctōres sunt. et diligere qz hoies sunt
beatitudis capaces. et ad b̄ facit qđ dic̄ leo pap̄
di. lxxvi. Odio hēant̄ p̄ctā. nō hoies. corrigēt
tumidi. tolerent̄ infirmi. Et qz castigare seue
rius n̄cē est. nō seuiētis animo fiat. s; medent̄
Et fm̄ b̄ interligēdū est illō ps. cxviii. Iniq̄s
odio habui. inq̄ntū. s. sunt iniq̄. qđ ē h̄re odio
iniquitatē eoz. et b̄ est p̄fectū odii. De q̄ idē ait
ps. cxxviii. Perfecto odio oderā illos. Hoc. n.
est odire malū qđ nocet eis qđ p̄inet ad amo
rem eoz. Nā eiusdē rōis est odire malū alie⁹
et diligere bonū eius. vtrunq; n. p̄cedit a cha
ritate. Et nota fm̄ b. th. qz ami⁹ peccantib⁹. si
cut dicit p̄bs. ix. et b. nō sunt subtrahēda ami
cicie b̄nficia quousq; h̄etur spes saluatōis eoz
sed mag⁹ ē eis adiuvādū ad recuperatōnē vir
tutis q̄ ad recuperatōnē pecūie. si eā amississent
q̄nto virtus amicitie ē mag⁹ affinis q̄ pecūia
Sed q̄n in maximā maliciā incidit. insanabi
les fiunt. tunc nō est eis amicitie familiaritas
exhibēda. Et ideo h̄mōi peccantes de q̄boma

gis p̄sumit nocementū alioz q̄ eoz emūdat
tio fm̄ legē diuinā et hūanam p̄cipiunt occidi
qđ facit iudex. nō ex odio eoz s; amore chari
tatis q̄ p̄fert bonū cōe p̄riculari. **N**ec obstat.
qđ dicit p̄bs qz amicōz ē viuere. s; eoz pecca
torib⁹ admonet scripta nō ouersari. fm̄ illō. q̄
ad cor. inf. vi. Recedite d̄ medio illoz. Nā fm̄
b. th. vbi s. duplex p̄t ē viuere cū p̄ctōrib⁹
Dnus ē fm̄ p̄ctōrib⁹ peccati assentiēdo ei. et b̄
p̄phet omnib⁹. Non. n. sic dem⁹ diligere pec
catores vt velim⁹ qđ ip̄i volūt et d̄ eis gaudeā
de quib⁹ gaudēt. s. mal⁹. qz b̄ eēt mal⁹ assentiēre.
sed vt faciam⁹ eos velle qđ nos iuste volum⁹
et gaudere de q̄b⁹ nos recte gaudeā. Nō. b. au
gust. de vitatōe viuēt⁹ raliū. l. p̄ sensum mali
lic ait. xiiij. q. iij. Recedite et erite in polluti⁹ et
inimidi ne tengerit⁹. s. tractu cordis. nō corpis
Quid est. n. tangere imundū nisi assentiēre pec
catis. et qđ est erire in nisi facere qđ p̄inet ad
correctōem eoz q̄ntū ad scđm gradū vniūcu
iusq; salua pace fieri p̄t. Est ali⁹ viuēt⁹ cōterfa
tōis familiar⁹. et h̄c vitand⁹ ē ab infirmis ne
subuertant. vñ d̄. xxvii. q. i. Sepe maloz con
soria bonos corrūpunt. q̄to mag⁹ eos q̄ ad vi
cia promi sunt. Sed p̄fectis de q̄z corrūptōne
nō timef. laudabil⁹ est. Sicut christus eoz pu
blicanis comedebat. mat. ix.

De dilectōe inimi

cor⁹ nota fm̄ b. th. se. se. q. xv. **D**ilectō inimi
cor⁹ p̄t tripl⁹ p̄siderari. vno qđē mō vt inimici
diligant̄ inq̄ntū inimici. i. fm̄ virtūz eoz q̄ ex
ercent inimiciā. et b̄ est p̄uersum. et charitati
repugnat. qz b̄ ē diligere malū alterius Scđm
mō p̄t accipi dilectō inimicōz q̄ntū ad nafa.
s; in vniuersali. Et sic dilectio inimicōz ē de ne
cessitate charitat⁹ vt. s. aliq̄s diligēs primū ab
illa generalitate dilectōis primū inimici nō
excludat. Et fm̄ b̄ ē intelligēduz illō d̄m̄ p̄ce
ptū mat. v. Diligite inimicos v̄ros. qz vt d̄
xiiij. q. i. qđ p̄cipit̄ impat. qđ ipat̄ n̄cē ē fieri.
Tertio mō p̄t p̄siderari dilectio inimicōz in
speciali vt. s. aliq̄s in specialī moueat̄ motu dile
ctōis ad inimici. et istō n̄ est de necessitate chari
tatis absolute. qz nec etiā moueri motu dile
ctōis i specialī ad q̄libz hoies singularit̄ est de
necessitate charitat⁹. qz b̄ est ip̄ossible. Est in
de necessitate charitat⁹ fm̄ p̄pationē aini. vt. s. ali
q̄s h̄eat aim p̄patū ad b̄ qz in singulari diligit
inimici sui si n̄citas occurreret. s; qz ab arti
culon̄citat⁹ b̄ etiā actu i pleat vt diligit̄ inimi
cū p̄t̄ deū. s; p̄ntz ad p̄fectōz charitat⁹. Lū. n.
ex charitate diligit̄ prim⁹ p̄t̄ deū. q̄to mag⁹
aliq̄s diligit̄ deū. tāto etiā mag⁹ ad primū di
lectionē oñdit. nlla inimicitia impediēte. Si
cut si aliq̄s multū diligeret alique. amore ip̄i
eius filios amaret. etiā si b̄ inimicos. Et fm̄ b̄

Capitulū Quartum

intelligendū ē hūi auā. i. enclitidō dicit q̄
hoc tā magnū vniū. s. diligere inimicos nō est
ante multitudis. q̄m credim⁹ erudiri i orōe
cū dicit. **Dimitte nob debita nra.** **Intelligit em̄**
te dilectōe q̄m ad p̄fectiōem nō necessitatez.

De signis aut et §. II.

effectibz dilectōis sciendū s̄m b. t. l. q̄ cūz si
gura ⁊ effectus charitatē ex interiori dilectōne
pedant ⁊ ei p̄portionent. Sic dilectio ad inī
micū in cōmuni q̄dez est de necessitate p̄cepti
absolute. in spēali aut nō absolute. s̄ s̄m p̄por
tionē animi. Sic dicitū de effectū ⁊ signo dile
ctionis exteriori exhibendo. nā beneficia vel si
gna dilectōis q̄ exhibent primis i cōi. pura cū
quis orat p̄ oibz fidelibz. v̄l cū hz impedere
aliq̄ beneficiū toti cōmunitati. tenet q̄s ⁊ inī
micis s̄ exhibere. seu ipos nō ab illis exclude
re ex necessitate p̄cepti ⁊ dnum faciendo p̄ti
neret ad liuorē vindicte. s̄ beneficiū vel signa
dilectōis q̄ quis exhibet p̄dicatibz p̄soms. ex
hibere inimicis nō est de necessitate salutē nisi
s̄m p̄parōem animi v̄l. s̄ q̄s p̄ueniat in articu
lo necessitatis. **Extra talem articulu s̄ facere**
p̄tinet ad p̄fectionem charitatis.

Ad dilectionem §. III.

primoz mltā inducūt. Primū est scriptura di
uina. q̄ s̄ frequēter mandat. **P̄n leuit. xix. dicit**
Diliges amicu tuū sicut teipm. Et id remēos
rat luc. x. ⁊ math. xxij. sed loco amici ponit nos
men primi. s̄. ioh. iij. **Diligam⁹ nos inuicem**
Et christus. **Hoc est p̄ceptū meū vt diligatis**
inuicē. ioh. xv. Hiero. Dicit m̄ā dei clementiā.
o ineffabile pietatē dei. p̄mū nobis pollicetur
si nos mutuo diligam⁹. Et si nob ea p̄stamus
inuicē quibz inuicē indigem⁹. Et nos sup̄ in
sup et ingrato animo ei renitimur cui⁹ iperū
b̄ficiū ē. **S̄cōm est rō additionata.** **Naturalē**
em̄ oē aial diligit sibi sile. vt dicit. ecci. iij. Et si
hoc suant irrōnabilia etiā siluestria. qz leo nō
nocet leoni. nec vsus vsō. ⁊ s̄ multo magis
debet hō suare homini. **Tertū est fraternitas**
natural. malach. ij. **Nūquid non p̄t est vnus**
omniū nostz. s̄. adam. q̄re ḡ respicit vnusq̄sqz
frēm suū. **Aug. x. de ciui. dei dicit.** **Nihil taz di**
scordiosum vitio. nihil tā sociale natura. sicut
genus humanū. propterea voluit deus create
penē vniū. s̄. adam. de q̄ multitudo propagaret
vt hac amonitōe in mltis scors vnitas sua
retur. **Quartū est germāitas sp̄ialis.** **Matth.**
Patrem nolite vobis vocare sup̄ terrā. vnus
est. n. pater v̄. q̄ in cel̄ ē. **Q̄m̄s aut vos fratres**
estis. **Quis auq̄. Q̄es quidez sum⁹ frēs s̄m q̄**
homies sum⁹. q̄to mag⁹ s̄m q̄ christiani sum⁹
pater v̄. m̄ ecclia. hereditas paradisus. Qui
tum est christi ⁊ angeloz exemplū. Ita enim

christus cap̄ habuit primū. q̄ p̄ eius redēti
ōne mori voluit. **Luc. i. Diligit nos et la**
uit nos a pctis no. in sang. suo. **Angeli etiam**
cū magna diligentia custodiūt hoies. Ps. An
gelis suis man. ⁊c. Mathei. xvij. Videte ne
condēnatis vniū de pusillis his q̄ in me credūt
angeli em̄ eoz ⁊c. **Sexto qz mltū est deo grata**
et b̄nplacita. Ecc. xv. In tribz b̄nplacitū est
spiritui meo q̄ sunt p̄bata coraz deo ⁊ hoibus.
cordia fratz. amor primoz. et vir ⁊ m̄r bene
sibi s̄sentientes. ⁊ merito. **Si em̄ placet homi**
qui diligit ⁊ reueret similitudinē ⁊ imagines
suā sculptā. q̄nto mag⁹ d̄z diligit qui hoies. vbi
est vna dei imago amat ⁊ honorat. **Insup ⁊ p**
rimus ē membz corpis christi mystici. vnqz
placere d̄z deo q̄ diligit mēbra filij. Paulus ad
romāos. Multi sum⁹ vniū corp⁹ in christo. ⁊c.
Septimū est multiplex emolumentū qd̄ seq̄t
et h̄mōi dilectōe. Et primū est victoria d̄ inī
micū. puer. xvij. Frater q̄ iuuat a fratre. q̄si cū
uitas firma goliath inuitat ad singulare cer
tattien. j. Re. xvij. Ecōtra moyses dicit. Si q̄s
est vniū iūgat m̄lpi. exo. xxij. S̄cōm est vni
noz abundāna. Qd̄. ii. v̄est homi in se. hz in
amico suo. Tertū ē impetratio orōnū. math.
xvij. Vbi fuerint duo v̄l tres agregati i noie
meo ibi sum. ⁊c. ad exaudiendū. Quartū mu
tua exhortatio. Eccl. iij. Si fuerint duo mu
tuo fouebunt. vn⁹ quō calefiet. Quintū cōsola
tio. puer. xvij. Bonus cōsilijs amici dulcorat
anima. Sextū est dānū qd̄ facit eius d̄riū. scz
odiū discordia. S. aug. de pe. di. iij. Qui diu
ni beneficiū oblit⁹ suas vult vindicare iniurias.
non soluz de pctis futuris veniā nō merebit.
sed que dimissa fuisse sibi gaudebat impura
huncur ad penam.

De ordine dile/ §. IIII.

ctionis primoz. **Prum scz sit mag⁹ diligend⁹**
vnus q̄ alter. Ad qd̄ r̄nder b. t. l. se. se. q. xvi.
q̄ opinio fuit quorundā q̄ oēs primi sunt eq̄
liter ex charitate diligendi q̄ntū ad affectū. s̄
nō q̄ntū ad effectū exteriorē ponentes ordines
dilectōis esse suandū quāruz ad exteriora b̄n
ficia. vt scz magis ea v̄lxam⁹ implere primis
q̄ alienis. non s̄m inferiorē effectū quē d̄m⁹
habere eq̄lem etiā omibz inimicis. Sed hanc
opinionē dicit esse irratiōnabile. et rō est quia
nō min⁹ ē ordinat⁹ affectus charitatē q̄ est in
clinatio gr̄e q̄ affect⁹ natal⁹ qui ē inclinatio na
ture. v̄traqz. n. inclinatio ex diuina sapia p̄cedit.
Videm⁹. n. in naturalibz q̄ inclinatio natal⁹
p̄portionat̄ actui v̄l motui qui cōuenit nature
vnus cuiusqz. sic terra hz maiorē iclinatōz gra
uitatē q̄ aq̄. qz p̄petit ei eē sub aq̄. P̄p̄z ḡ q̄ v̄
clinatio gr̄e q̄ est affect⁹ charitatē p̄portionetur
his q̄ exten⁹ sunt agenda. vt scz ad eos intētio

Titulus Sextus

tem affectu charitatis habeamus quibus optet vel
conuenit nos beneficos esse. et ideo dicendum quod
etiam secundum affectum optet magis diligere unum primo
rati quod alium. et ratio est. quod cum principium dilectionis sit
deus. et ipse diligens necesse est quod secundum propinquita-
tatem maiorem ad alterum istorum principiorum maior sit
dilectionis affectus. In omnibus. nam in quibus inuenitur
aliquod principium. ordo attenditur per comparationem ad illud
principium. Quod autem dicitur b. augustinus in libro de doctrina
christiana. quod omnes homines equo diligendi sunt
ita equalitas intelligenda est quod ad bonum quod op-
tamur amico et in genere. quod omnibus hominibus opta-
re debemus ex charitate idem bonum in genere. id est vitam
eternam. Sed ad intentionem actus non refertur. quod intentionem
possumus et debemus diligere unum quod alium. Vel etiam
potest intelligi quod omnes sunt equo diligendi. ita scilicet quod nul-
lus excludatur quod ad benivolentiam. sed non sic quod
ad beneficentiam. quia cum non possit unus omnibus
subuenire ita aliquibus puidet quod non alijs. quod non potest.

Quem debemus .§.v.

magis diligere meliorem vel coniunctiores. Respondet
thomas. se. se. q. xvi. quod meliori debemus diligere ma-
ius bonum. Coniunctiori debemus diligere illud bonum
quod ei amamus intensius. Hoc habet quod dilectio
habet speciem ex parte obiecti. sed intentionem ex parte di-
ligentis. Obiectum autem est deus. Non per comparationem
ad obiectum. id est deum. quod quod est propinquior deo. ratio ei
debemus velle maius bonum ex charitate. quod hoc unum
bonum sit quod vult charitas omnibus. id est vita eterna
habet tamen diuersos gradus secundum diuersas beatitudi-
dines participat. et hoc pertinet ad charitatem
vult iusticiam dei suam secundum quam meliores perfe-
ctius beatitudinem participat. et hoc pertinet ad speciem di-
lectionis. Sunt enim diuersae species dilectionis secundum di-
uersa quod optamus hinc quod diligimus ex charitate.
Intensio autem dilectionis est attendenda per comparationem
ad ipsum hominem quod diligit. et secundum hoc illos quod sunt
sibi propinquiores intensiori affectu diligit ad il-
lud bonum ad quod eos diligit quod meliores ad ma-
ius bonum. Est enim ibi alia doctrina attendenda. nam
aliqui primi sunt propinquior nobis secundum naturalem originem
quod discedere non possunt. quod secundum ea sunt id quod sunt. sed boni-
tas virtutis secundum quam aliqui appropinquant deo potest ac-
cedere et recedere. augeri et minui. ut patet ex super-
dictis. Et ideo possumus ex charitate velle quod iste quod
est mihi coniunctus sit melior alio. et sic ad ma-
iorem gradum beatitudinis peruenire possit. Est et alius
modus quod plus diligimus. ex charitate nobis ma-
gis coniunctos. quod scilicet pluribus modis eos diligimus.
Ad eos. nam quod non sunt nobis coniuncti. non habemus
nisi amicitiam charitatis. Ad eos vero qui nobis
coniuncti sunt habemus alias amicitias secundum modum
coniunctionis eorum ad nos. Cum autem bonum super quod fun-
dat omnia alia amicitia honesta. ordinat. sicut ad
finem bonum. super quod fundat amicitia charitatis
consequens est ut charitas impetret actum cuiusli-

bet amicitie alterius. Et sicut ars quod est circa fi-
nem impat arti quod est circa ea quod sunt ad finem. pu-
ta ars medici arti aromatarij. sic incipimus quod est
diligere aliquem quod sanguine vel quod coniunctus. vel quod
coniunctus. vel propter quodcunque aliud licitum ordinabi-
le in finem. charitatis potest a charitate impari. et
ita ex charitate eliciente cum imperate pluribus mo-
dis diligimus magis nobis coniunctos.

Verum sit magis .§.vi.

diligendum quod est coniunctus secundum carnalem originem quod
coniunctus secundum alias coniunctiones. Respondet ad b. b.
thomas. se. se. q. xvi. quod ut dictum est. illi quod sunt nobis
magis coniuncti. sunt magis diligendi. tum quod in-
tensius diligunt. tum quod pluribus diligunt rationibus. In-
tensio autem dilectionis ex coniunctione dilecti ad di-
ligentem. et ideo diuersorum dilectio est mensuranda. secundum
diuersas rationes coniunctionis. ut scilicet unusquisque magis
diligatur in eo quod pertinet ad illam coniunctionem. secundum
quam diligeret. Et ulterius expanda est dilectio di-
lectioni secundum comparationem coniunctionis ad coniunctiones.
Sic igitur dicendum est quod amicitia sanguineorum
fundat in coniunctione naturalis originis. amicitia ci-
uili in coniunctione civili. et amicitia comilito-
num in coniunctione belli. et ideo in his quod pertinent ad
naturam plurius debemus diligere sanguineos. In his
que pertinent ad civilem conuersationem plus debemus
diligere conciuies. In his quod pertinent ad bellum com-
militones. Non et patet dicitur. ix. eth. quod singulis pro-
pria congruentia est attribuenda. Sic autem et
facere videtur ad nuptias. quod deus vocat cognatos
videtur utique et nutrimento partibus oportere sufficere
re maxime et honore patrie. et sicut etiam in alijs.
Si autem apparemus coniunctiones ad coniunctiones. stat
quod coniunctio naturalis originis est prior et immobilior. quod
est secundum id quod pertinet ad substantiam. Filie autem con-
iunctiones sunt superuenientes et remoueri possunt. Et ideo
amicitia consanguineorum est stabilior. sed alie potest
esse prior secundum id quod est proprium vnicuique amici-
cie. Et quod amicitia sociorum propria electioe dicitur
in his quod sub nostra electioe cadunt puta in agendis.
ideo preponderat homini dilectioni sanguineorum
ut scilicet magis illis consentiamus in agendis. sed
amicitia sanguineorum est stabilior. et pualis in
his quod pertinet ad naturam. Item quod b. ambrosius dicit
Non vos minus diligo quod per euangelium genui. quod
si coniugio suscepisset. Intelligendum est quod ad
beneficia quod pertinent ad conuersionem gratie. scilicet instru-
ctione morum. In hac. nam dicitur homo magis subuenire
filijs spiritualibus quod filijs carnalibus quibus tene-
mur pudere corporibus subsidijs.

De comparatione .§.vii.

dilectionis diuersorum sanguineorum adiuuante. Et
primo si dicitur magis diligi ex charitate patet vel filius
proprius. ad quod respondet b. thomas. vbi. scilicet quod gradus di-
lectionis ex duobus pensari potest. Uno modo ex parte

Capitulū Quartum

oblecti. Et sicut in id quod habet maiorem rationem boni magis diligendus est quod est vero simili. Et sic patet magis diligendus est quam filius. quod scilicet patet diligimus sub ratione principii quod habet rationem eminentioris boni. et ideo dicitur filiois. Alio modo dicitur gradus dilectionis ex parte diligentis. et sicut magis diligit quod est coniunctius. unde ex filio magis diligendus est quam pater. quod patet per philosophum. vii. eth. quattuor rationibus. Primo quod pater diligunt filios ut aliquid sui existens. Patet vero non est aliquid filii. et ideo dilectio quam pater diligit filium est similitudo dilectionis quam quis diligit seipsum. Secundo quod pater magis sciunt aliquid esse suos filios quam econuerso. Tertio quod filius est magis propinquus patri. ut puta pater existens quam pater filio ad quem habet habitudinem principii. Quarto quod pater diutius amauerunt. nam statim patet incipit diligere filium. Filius autem patrem precedente tempore. Dilectio autem quanto est diuturnior tanto fortior. sicut in illud Ieremias. ix. Non dimittas amicum antiquum. nouus enim non erit similis illi. Et quod principio delectat subiecto reuerentia et honore. Effectus autem proportionabiliter appetit recipere influentiam principii et perfectionem ipsius. et propter hoc parentibus a filiis magis delectat honore. filius autem magis delectat cura perfectionis. Et sicut rationem eminentioris boni naturaliter filius patris diligit patrem quam filium. et sicut magis intelligendus est verbum boni amicum. dicitur quod pater deum patris diligendi sunt parentes. unde filii. Filii autem a parentibus magis delectat cura perfectionis. et sicut patet apud philosophum. ii. cor. xij. Non dicitur filii thesaurizare parentibus. sed pater filios. et sicut rationem maioris coniunctionis ad seipsum. patris quam filii diligunt filium quam patrem. In articulo tamen necessitatis filius obligatur magis patri ex beneficiis susceptis ut parentibus maxime provideat.

Utrum autem debeat diligere. §. VIII.

at magis diligit pater vel mater. Respondetur b. thomae. quod in istis comparationibus illud quod dicitur intelligendum est per se ut videtur intelligat esse quod dicitur de patre. in quantum patet est. an sit plus diligendus quam mater. in quantum est mater. Potest. n. in omnibus hominibus tanta esse distantia virtutis et malicie ut amicitia soluat vel minuat. ut dicit philosophus. vii. eth. Et ideo ut amicum dicitur boni domus melius sunt mater filios proponendi. Per se ergo loquendo dicitur magis diligitur pater quam mater. quod etiam dicitur hiero. super ezechiel. quod post te diligendus est pater. unde mater. Ad hoc est. quod uterque diligitur ut principium naturalis originis. sed patet habet excellentioris rationis principii quam mater. quod patet est principium per modum agentis mater autem per modum patientis et materie. Nec obstat quod philosophus dicit in li. d. generatione. quod femina dat corpus. sed anima certum est quod dat deum quod in generatione hominis mater materiam ministrat corporis informem tamen. Formatur autem per virtutem formam tuam quod est in semine patris. Et quibus hec virtus formativa non possit causare animam rationalem. disponit tamen materiam corporalem ad hominem forme susceptorem.

Utrum autem debeat diligere. §. ix.

quis plius diligere uxorem quam parentes. Respondetur b. thomae. quod gradus dilectionis ut dicitur est per attendi. et sicut rationem boni. et sicut rationem coniunctionis ad diligentes. Sed dicitur rationem boni quod est oblectum dilectionis magis sunt diligendi parentes quam uxores. quod diligitur sub ratione principii. et eminentioris cuiusdam boni. Secundo autem rationem coniunctionis magis diligitur uxores. quod uterque coniungit viro ut una caro sicut in illud matth. xix. itaque non sunt duo sed una caro. Et ideo in tenentibus diligitur uxor. sed maior reuerentia est exhibenda parentibus suis. Et cum dicitur gen. ii. Proprie sicut relinquitur homo pater et mater. non est intelligendum quod deserantur parentes qui ad omnia. sed quantum ad copulationem et copulam. sed in alijs dicitur magis assistere parentibus quam uxori. et quod ait apud eph. v. quod viri debent diligere uxores sicut seipsum. non est intelligendum equaliter sicut se. sed quod ratio dilectionis uxoris sumit ex sui dilectione hoc est per similitudinem.

Utrum debeat quis diligere. §. x.

magis diligere benefactorum quam beneficiarum. Ad hoc respondetur b. thomae. ubi est. quod aliquid diligit dupliciter. Uno modo quod habet rationem excellentioris boni. et sicut magis diligitur benefactor. quod cum sit principium in beneficiario. habet rationem maioris boni. sicut et de patre. ut dicitur est. s. Alio modo diligitur aliquid ratione maioris coniunctionis. et sicut magis diligitur beneficiarios quod patet philosophus. ix. eth. per quattuor rationes. Et prima est quod beneficiarius est qui quodammodo operatur benefactoris. Unde dicitur de aliquo. ille est factura illi. Naturale autem est cuiuslibet ut diligitur operatur suum sicut potest diligitur poemata sua. Et hoc ideo est quod unumquodque diligit suum esse et suum vivere quod manifestat maxime in suo agere. Secundo est quod unumquodque naturaliter diligit id in quo aspicit bonum suum. habet quod et benefactor in benefactor aliquid bonum et econuerso. Sed benefactor inspicit in beneficiario suum bonum honestum. Beneficiarius autem inspicit in benefactore suum bonum utile. Bonum autem honestum delectabilius consideratur quam bonum utile. tum quod est diuturnius. Utilitas enim cito transiit. et delectatio memorie non est sic delectatio rei patris. tamen etiam quod bona honesta magis cum delectatione recolimus quam utilitates que nobis ab alijs prouenerunt. Tertia est quod ad amorem pertinet agere. Pater. n. et operatur bonum amato. ad amatum autem pertinet pati. et ideo excellentioris est amare et propter hoc ad benefactorem pertinet ut plus amet. Quarta ratio est quod difficilius est impedire beneficia quam recipere. Et vero in quibus laboramus magis diligitur. quod non nobis de facili prouenit magis certum. Non tamen dicitur quod quilibet beneficiarios plius deam diligitur quam beneficiarios. Nam benefactores a quibus maxima beneficia recepimus ut deum et parentes preferimus his quibus aliqua minora beneficia impendimus.

Titulus Sextus

Utrum ordo charitatis .§.xi.

taris maneat i patria. **A**ndet. b. th. vbi. s. **N**ecessitate ordinis charitatis manere in patria quā tñ ad b. q. deus diligat sup omnia. **D**oc. n. simpliciter erit tñ qñ hō pfecte eo fruet. **S**ed de ordine sui ad alios distinguendū vidz. qz sic. s. dictū est. **D**ilectōis grad distinguū p̄r. vel fm ordinem boni qd qd alteri exoptat vel fm intentionē dilectōis. **P**rimo quidē mō plus diligit meliores q̄ seipm. min⁹ hō min⁹ bonos. volēt em̄ qlibet br̄is vniūquēqz habere qd sibi delect fm diuinā iusticiā. p̄ter conformitatē voluntatē hūane ad diuinā. **N**ec tñc erit tps pficiendi p meritū ad mai⁹ p̄miū sicut nūc accidit. qñ pōt hō meliorē r̄ virtutē r̄ p̄miū desiderare. **S**z tunc voluntas vniūscuiusqz in b̄ sistet qd est determinatū diuinit⁹. **S**cdo hō mō aliq̄s pl⁹ diligit seipm q̄ p̄miū etiā meliorē. qz intensio act⁹ dilectōnis puenit ex pte subiecti diligentis. r̄ ad b̄ etiā tñc charitatē vniūscuiqz p̄fert a deo. vt primo qdē mētē suā in deū ordinet. qd p̄tinet ad dilectōes suā p̄ se secundario vt ordinē etiā aliaz mētū in deū velit. v̄ etiā opet fm modum suū. **S**z quantū ad ordinē primorū adinuicē simplr quis mag⁹ diligit meliorem fm charitatis amorē. tota em̄ vita br̄a p̄sistit in ordinandē mētē ad deū. **D**ñ totis ordo dilectōnis br̄orū p̄suabit p̄ operationē ad deū. vt scz ille mag⁹ diligat r̄ p̄p̄inquit sibi hēatur ab vnoq̄qz qui ē propinquior deo. **L**ōringet tñ in patria qz aliq̄s sibi p̄iūctū pl̄ibz rōnibz diligit. **N**on. n. tñc cessabit ab aimo br̄i honeste dilectōnis cāe. **I**n oibus istis rōnibz p̄fert incōpabit rō dilectōis q̄ sūit ex p̄p̄inquitate ad deū.

De charitate q̄ ad p̄ceptū decalogi. // La. v.

Consequenter est videndum de charitate per respectum ad p̄ceptū. **D**icit. n. christ⁹ mat. xxv. **D**iliges dñm deū tuū ex to. cor. i. r̄c. **D**oc. ē maximū r̄ p̄miū mādātū. **S**cdoz autē sile ē hūic. **D**iliges primū tuū sicut teipm. **I**n his duobz mādātis vniuersa lex pendet r̄ p̄p̄be. **P**rimo igitur videndū est quō de charitate fuit dandū p̄ceptū. **P**ro cui⁹ declaratōe dic̄ b. th. se. se. q. xl. iij. q. p̄ceptū importat rōnē debiti. **E**st autē ali quid debiti duplx. **V**no mō p̄ se. alio mō p̄p̄ aliud. **P**er se qdē debiti est i vnoq̄qz negotio id qd est finis. qz h̄z p̄ se rōez boni. **P**ropter aliud autē est debiti qd ordinat ad finē sic me dico p̄ se est debiti vt sanat. p̄pter aliud vt det medicinā ad sanandū. **F**inis sp̄ialis vite est vt hō vnat deo qd fit p̄ charitatē. **E**t ad b̄ ordinant sicut ad finē omnia q̄ p̄tinent ad sp̄iale vitam. **D**ñ r̄ apl⁹ dicit. j. ad thymo. i. **F**inis p̄cepti est charitas de corde puro p̄scia bona. r̄

fide nō ficta. **O**m̄s. n. virtutes de q̄z actibz dantur p̄cepta. ordinant vel ad purificandū cor a turbibus passionū. sicut virtutes q̄ sunt circa passionē. vel salte ad h̄ndam bonā p̄sciam sicut virtutes q̄ sūt circa opatōes vel ad h̄ndā rectā fidem sicut alia q̄ p̄tinet ad dei cultū. **E**t h̄c tria requiruntur ad diligendū deū. **P**az cor impuz a di dilectōe abstrahit p̄p̄t passōes inclinantiū ad terrena. **C**onsciētia. n. mala facit h̄rere diuinā iusticiā p̄p̄t timorē pene. **F**ides autē ficta trahit affectū in id qd de deo fingit sepans a dei veritate. **I**n qlibet autē genere id qd ē p̄ se est p̄tū eo qd ē p̄p̄t aliud. r̄ iō maxim est p̄ceptū de charitate vt d̄r mat. xxv. **Q**uāuis autē dilectio di sit finis ad quem ordinat dilectio p̄mi. tñ dari oportet p̄ceptū nō solū de dilectōe dei s̄ etiā aliūde de dilectōe p̄mi propter min⁹ capaces q̄ n̄ de facili cōsiderarent vniū h̄z p̄ceptoz sub alio cōtineri. **E**t q̄uis charitas sit vna virtus. h̄z tñ duos actus. s. diligere deū r̄ diligere p̄miū quozuz vnus ordinat ad aliū sicut ad finē. **D**ñ in dilectōe p̄mi in ludic dilectō dei sicut finis in eo qd est ad finē et econuerso.

Finis precepti est .§.i.

charitas de corde puro p̄scientia bona r̄ fide nō ficta. j. ad thymo. i. **Q**uāta bōa h̄nc seq̄nt. habes de pe. dil. q̄. ergo. **E**t circa dictā autoritatē p̄t tria notari. **P**rimū est necessitas obfuationis. ibi finis p̄cepti. scdm est p̄scientia ordinatōis. ibi charitas. tertiū est sinceritas dilectōis. ibi de corde puro. r̄c. **Q**uāntū ad p̄miū fm p̄m. p̄pter qd vniūq̄qz tale. et illud magis. **O**m̄ia p̄cepta sunt necessaria cū ordinant ad charitatē vt finem. ḡ ipsa mltō magis est necessaria. **E**st autē hoc p̄ceptū lucidū breue vtile r̄ leue. **E**st lucidū quidē. ps. xvij. **P**receptum dñi lucidū. **E**t b̄ ne q̄s dicat. non licuit mihi intelligere. **B**reue ne q̄s dicat. non potui notare vel retinere. **A**bbreuiatū faciet v̄ verbus sup terrā. **V**tile. ps. cxvij. **B**onū mihi lex oris tui. sup mi. au. r̄ ar. **L**eue. nihil em̄ dulci⁹ r̄ leui⁹ charitate. **S**ath. xi. **D**onus meū leue. **P**reciositas p̄z ex noie charitatis. **D**ñ charitas q̄ cara vnitas. qz vnit nos cū oibus vnit apls ad ep̄b. iij. **V**t possitis p̄p̄ndere cum oibus sanctis q̄ sit longitudo sublimitas. r̄ profundū. s. charitatis. **E**t sublimitas ē. qz vnit nos cū deo. latitudo absolute. i. p̄pter se. profundū ei⁹ qz vnit nos cū his q̄ sunt in purgatorio. **E**ius latitudo est. qz vnit nos cū oibus viuētibz bonis r̄ mal⁹. amicis r̄ inimicis. **E**t lōgitudo. qz vnit nos cum p̄cedentibz. p̄ntibus r̄ futuris. vel vsqz in finē. **S**inceritas innuit de corde puro. i. non ficto vel infecto v̄ mirro cupiditate. **C**onsciētia bōa. i. nō erronea. r̄ fide nō ficta. i.

Capitulū quintum

sine errore vel sine ypocrisi. Sciendū etiā q̄ omnia p̄cepta decalogi ordinātur ad dilectōz dei & primi. iō p̄cepta charitatis nō fuerūt an/ numerāda inter p̄cepta decalogi. sed in oibus includunt. Et quōs modus dilectōis non ca/ dat sub illis p̄ceptis. q̄ dant de alijs actibz vir/ tutum. puta sub hoc p̄cepto honora p̄m tuuz et matrē. non cadit b̄ q̄ ex charitate fiat. cadit tamen actus dilectōis sub speciali p̄cepto.

De dilectōe suffi. .§. II

cienti sūt data t̄m illa duo p̄cepta. **Dñ christ⁹** dixit matth. xij. In his duobz mādat̄ ymuer/ sa lex pendet & p̄be. Ratio h̄ est fm b. th. vbi sup ar. iij. Charitas ē amicitia q̄das. amicitia aut̄ est ad alter. **Dñ gre. dic̄** q̄ charitas ad mi/ nus q̄ inter duos haberi nō pt. Cum aut̄ dile/ ctio & amor sit boni. bonū aut̄ sit vl̄ finis. vl̄ id quod est ad finē. suemēter de charitate duo p̄/ cepta sufficiunt. **Dñi quo** inducimur ad dili/ gendū deum sic finē. Aliud q̄ inducim̄ ad dili/ gendū primū. p̄pter deum sicut p̄pter finē. **De** dilectione sui & corporis sui q̄ etiā sunt diligen/ da dicit b. aug. q̄ nulla fuerūt danda p̄cepta. Et iō est q̄ q̄ntūlibet q̄s excidat a veritate. re/ manet semp in eo dilectio sui et corporis sui. Sed mod⁹ diligendi p̄cipiendus erat homini ut sc̄ se ordinate diligeret & corpus suū qd̄ sit per hoc q̄ hō diligit deuz & primū. **Atē** quōs p̄cepta tenē de actibz virtutū. et charitas h̄eat plures actus. viz dilectō. gaudiū. pax. bñficia tamen q̄ p̄mus & principal̄ actus charitatis est dilectio. & ex eo p̄sequitur aliq̄ sicut effect⁹ ex causa. ideo in p̄ceptis dilectōis includuntur p̄cepta de alijs actibz ex ea p̄cedentibz. & t̄m p̄pter tardiores inueniūt̄ d̄ singlis explicita p̄/ cepta. **De gaudio** q̄dem. ad phil. iij. Gaudet̄ te i dño sp̄ rē. **De pace.** ad heb. Pacē seq̄mini cum oibus. **De bñficiencia.** ad gala. vl. Dum temp⁹ h̄emus opemur bonū ad oēs. **De singu/ lis** etiā p̄tibz beneficentie inueniuntur p̄cep/ ta in sac̄ scriptura ut p̄tz intuēti. Item q̄ pl⁹ est opari bonum q̄ vitare malū. iō in p̄ceptis affirmatiuis p̄ que p̄cipit̄ facere bonum. ut di/ ligere. gaudere. bñfacere. pacem h̄re. includūt̄ p̄cepta negatiua q̄bz prohibet̄ malū facere. ut non odire nec occidere. nō inuidere. nō discor/ dare. nō scandalizare. Et t̄m inueniuntur expli/ cita p̄cepta data d̄ h̄mōi vitia opposita charita/ ti. Nam d̄ odium d̄ leuit. xij. Non odēs fra/ trem tuū in corde tuo. **Contra accidiā** d̄ Eccl. vi. Non accidieris in vincul̄ eius. **Contra in/ uidiā** d̄ ad galatas. vi. Nō efficiamur inani/ nis glie cupidi inuicē puocantes inuicē inui/ dentes. **Contra discordiā.** i. corinth. i. Idipm̄ dicatis oēs & nō sint in vob̄ scismata. d̄ scāda/ lum. Ro. xij. Nō ponat̄ scandalū vl̄ offendi

culum. Et de dicē p̄tis h̄es. s̄. in. ij. p̄re. de acti/ bus hō charitat̄ in seq̄ntibz capitulis.

Declaratio prece. .§. III

pti de dilectione dei fm b. th. se. q. l. iij. ar. iij. Hoc p̄ceptum inuenit̄ diuersimode n̄ adi/ tum in diuersis locis. Nam deuter. vi. ponit̄ tria. scz. Diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo & ex tota ania tua. & ex tota fortitudine tua. **Matth. xxij.** Ponitur duo h̄oz. scz. ex toto corde et ex tota aia. & omittit̄ ex tota fortitudine. sed additur ex tota mēte. **Sed marci. iij.** ponunt̄ quattuor. scz. ex toto corde. & ex tota mente. ex tota aia. & ex tota virtute q̄ est idē cū fortitu/ dine. **De etiā** q̄ttuor tangunt̄ luc. x. Nam loco fortitudinis seu virtutis ponitur ex oibus vi/ ribus tuis. Et ideo h̄oz q̄ttuor est rō assignan/ da. **Prima** expositio est igit̄ p̄sideranda q̄ dilectio est actus voluntat̄. q̄ significat̄ p̄ cor. Nam sic cor corpale est p̄ncipiuz omnīū cor/ poralium motuū. ita etiā voluntas. & maxi/ me q̄ntū ad intentionē finis vltimū qd̄ est ob/ iectū charitatis. est p̄ncipiū cū sp̄aliuz mo/ tuum. **Tria** aut̄ sunt p̄ncipia actū que mo/ uent̄ a voluntate. scz. intellect⁹ qui significat̄ per/ mentē. **Dis** appetitiua interior q̄ significatur p̄ animā. **Et** vis executiua exterior q̄ significa/ tur p̄ fortitudinē seu virtutē seu vires. **Preci/ pitur** q̄ nob̄ vt tota intentio n̄ra ferat̄ in deuz qd̄ est ex toto corde. et q̄ intellectus n̄ subda/ tur deo qd̄ est ex tota mente. & q̄ appetitus n̄ regularur fm deū. quod ē ex tota aia. & q̄ exte/ rior actus noster obediāt deo. qd̄ est ex tota for/ titudine vel virtute vl̄ viribus. **Alia** expositio q̄/ dam dicit̄. **Ex** toto corde. i. intellectu. anima id est voluntate. mēte. i. memoria. **Tertia** ex/ positio fm b. gre. n̄zenū. **Per** cor significatur anima vegetabil̄. **Per** animā. sensitua ania. **Per** mētem memoria. qz b̄ qd̄ nutrimur. sen/ timus & intelligim⁹. d̄emus in deum referre. **De** hoc quod d̄r ex tota voluntate. **Pro** hui⁹/ declaratione nota fm b. th. vbi. s̄. q̄ p̄cepta dant̄ de actibz virtutū. **Requirit̄** aut̄ ad actum virtutis non solū q̄ cadat sup̄ debitā materiā sed etiā q̄ restiat̄ debitis circūstantijs q̄bus sit p̄portionat⁹ tali materiē. **Deus** aut̄ est dili/ gendus sicut finis vltimus. ad quez oia sunt referenda. & ideo totalitas q̄dam fuit designā/ da circa hoc p̄ceptū d̄ dilectōe dei ad hoc innu/ endū. **Duplt̄** aut̄ oringit̄ diligerē deuz ex toto corde. **Uno** mō in actu. ut scz totū cor homis semp actualiter ferat̄ in deū. et ista est p̄fectio patrie. **Alio** mō vt habitual̄ totū cor homis in deum ferat̄. ita scz q̄ nihil extra dei dilectōz cor hominis recipiat. et h̄c est p̄fectio vie. cui non oriat̄ peccatū veniale. quia nō tollit̄ h̄ituz charitatis. cū non tendit̄ in oppositū obiectuz

Titulus Sextus

sed solum impedit charitatis usus. **S**ecundum primum modum impletur illud preceptum per secundum modum impletur imperfecte. **D**icit enim tunc perfecte impleri preceptum quando peruenit ad finem quem intendit percipiens. Imperfecte autem quando et si non peruenit ad finem percipientis non tamen recedit ab ordine ad finem. Sicut si dux percipiat militibus ut pugnet. Ille perfecte implet id preceptum qui pugnando hostem vincit quod dux intendit. Imperfecte autem cuius pugna ad victoriam non attingit non tamen disciplina militare agit. Intendit autem tunc deus per hoc preceptum ut perfecte homo deo uniat quod erit in patria. Et tunc tunc perfecte impletur. **H**ic autem imperfecte. Tanto autem perfectius quanto magis acceditur per similitudinem ad perfectionem patrie. **D**icit hieronymus. Charitas in quibusdam est perfecta in quibusdam imperfecta. Perfectissima autem in hac vita haberi non potest. **Q**uomodo deus diligit ex toto corde et ex tota anima. et ex tota mente vel virtute. **B**ernardus. Disce o christiane a christo quem admodum diligas christum. disce amare fortiter dulciter et prudenter. Dulciter ne illecti. Prudenter ne recepti. Fortiter ne depresti ab amore domini auertamur. Hoc est amare ex toto corde et ex tota anima. et ex tota fortitudine vel virtute. Dulciter amat autem id est. Cum christo passo compatitur. pungit et commouet. Sapienter seu prudenter qui ab ecclesiastici sensus puritate. nulla detur verisimilitudine. et qui discit rationis metam. nulla suppositione vel leuitate. vel spiritus feruentioris vehementia deserit. Amor fortis est. cum nulla violentia vel tormentorum. vel etiam metu mortis. iusticia deserit. **I**tem ex summa domini guilhelmi. primum illa tria ad tres vires anime referri. **L**ocum ad irascibile. quia in corde magnanimitas. **A**nima ad concupiscibile. quia eius est velle. **S**ens ad rationale quia eius est meditari. **L**ocus ergo his tribus virtutibus deum amat. cum vis rationalis a deo solo desiderat illuminari et ab eo solo posse se sapiens esse fieri credit. cum vis concupiscibilis reputat deum gaudium suum. et in illo solo gaudere querit. **E**t cum vis irascibilis in illo solo gloriari desiderat. aliam gloriam querens. **I**tem guil. ubi. s. Ex toto corde diligit deum. id est intellectu. qui intellectum suum in obsequium christi captiuat. et quod studium suum christo dat. et qui ad voluptates deo toto desiderio anelat. **P**rimum. id est captiuare intellectum suum. de quo ait apostolus. h. ad cor. x. In captiuitate redigentes omnem intellectum in obsequium christi. **F**it tripliciter ista captiuitas. **P**rimo ut in his que sunt fidei deo obediamus. **B**ylanius. **S**oli deo de se credendum est. quod se solum nouit. **S**ecundo ut male de nobis et bene de proximis sentiamus. et circa nosmetipsos intendentes. ab alijs oculos auertamus. **S**eneca. quod homines libenter faciunt de alijs de te apud te male existima.

Tertio ut sensum superioris nostri sensui preferamus et maxime in religione. **D**icit bernardus. **L**ignum scientie boni et mali censura discretioris est in religione penes primum spirituale. **S**ecundum id est studium suum dare deo. fit enim tripliciter. **P**rimo dum ea quibus adiuuamur in deum ab eis quibus impedimur sagaciter discernunt. quod pertinet ad prudentiam secundum augustinum. **S**ecundo cum doctrinam christi nescientem fastidit. **B**ernardus. **S**i disputas aut conferras. non sapiat nisi sonuerit ibi christus. **T**ertio qui in creaturis deum intelligit. ad rationem. **I**nuisibilia dei per ea que facta sunt. **E**t tertium id est anelare ad dei visum. **F**it seu ad hoc iuuat. in deo contemptus meditatio dei. et peccati detestatio. **E**t tota anima seu voluntate amat tripliciter. **Q**ui perfecte obediunt. **Q**ue nec timor mali transitorij exteret. **E**t que nec gaudium seculi. nec amor boni transitorij ab obedientia retrahit. **E**t tota mente seu memoria amat deum quis tripliciter. **Q**ui scilicet ea que deo displicent et ab amore eius retrahunt. obliuioni tradit. ut iniurie nobis illate. que deum irrogantur sunt quasi ferrum in vulnere quod vulneribus sanatione impedit. **S**ecundo quia ea que ad dei timorem pertinent et salutem animarum memorie commendat. **T**ertio que magnus dei amor de alio quam de deo. diu cogitare non sinit. sicut solus accideret fatue amantibus. qui non possunt obliuisci quod amant. **B**ernardus. **A**mor impetuosissime qui per te aliud cogitare non sinit. **P**rover. xxiij. **F**ili prebe mihi cor tuum ait deus.

Declaratio precepti de dilectione primi. §. III

Cepti de dilectione primi cum scilicet dicitur. **D**iliges proximum tuum sicut teipsum. **M**atth. xxij. **H**oc siquidem preceptum secundum beatus thomam. secunda secundum cande. q. lxxij. conuenienter traditur. **T**angit enim in eo diligendi ratio et modus dilectionis. **R**atio diligendi traditur in eo quod primus nominatur propter hoc enim debemus alios ex charitate diligere. quia sunt nobis primi. et secundum naturalem dei imaginem. et secundum capacitatem glorie. **N**ec refert utrum dicatur proximus vel frater vel habetur. **J**. iobis. iij. vel amicus. vel leuit. xij. **P**er omnia hec eadem affinitas designat. **N**otandum autem dilectionis tangit cum dicitur. **S**icut te ipsum. **Q**uod non est intelligendum quod aliquis carnaliter diligat sibi primum propter deum. sicut debet diligere seipsum. **E**t hoc tripliciter. **P**rimo qui deum ex parte finis ut scilicet diligat primum propter deum. sicut debet diligere seipsum. ut sic sit dilectio proximi sancta. **S**ecundo ex parte regule dilectionis. ut scilicet non descendat primo in aliquo malo. sed solum in bonis sic et voluntati sue satisfacere debet homo solum in bonis. ut sic sit dilectio primi iusta. **T**ertio ex parte rationis dilectionis. ut scilicet non diligat aliquis primum propter proprias

Capitulū Sextum

utilitatem vel delectationē. sed ea ratione quod ve-
lit primo bonū sicut vult bonū sibi quod ut sic pri-
mi dilectio sit vera. Nam cum quis diligit primū
propter suā utilitatem vel delectationem non di-
ligit primū sed seipm. B. aug. q. 3. dicit. xiiij. q.
iiij. Delet homo diligere primū sicut seipsum.
ut omnē hominē quē potest vel benevolentie pro-
latione vel coercionē discipline vel informatio-
ne doctrine. inducat ad colendū deum. Prosper
in libro. iij. de vita et reparatione. c. xv. dicit. Pro-
inde primos sicut nosmetipsos diligimus. quoniam
ad bonos mores et ad vitam eternā consequendam.
sicut nobis saluti eorum consulimus quādo nos
in eorum peccatis et periculis cogitamus. Et sic
nobis subveniri oportemus ita eis subvenia-
mus. aut si facultas defuerit voluntariē tamen
subveniendū retineamus. de pe. di. ij. proinde.

¶ Debemus pro

¶ **¶.v.**
primū diligere sicut xps dilexit nos. Sicut enī
nobis precepit dicens iob. xv. Hoc est preceptum
meū ut diligatis inuicē sicut dilexi vos. dilexit
autē christus nos tripliciter in quo debemus eū imi-
tari scilicet amore gratuito. amore discreto. amore
vehementi et fructuoso. **¶** Primo quidem amor
re gratuito. i. amore nobis gratis dato sine me-
ritis precedentibus nostris. i. iob. iij. In hoc est cha-
ritas dei non quasi nos dilexerim eum. sed quoniam
ipse prior dilexit nos. Sic debemus primos dili-
gere. Et non sic faciunt quidam qui nolunt amare nisi
si eos a quibus primo noscunt amari. **¶** Mat. v.
Si diligitis tantum eos qui vos diligunt. quod ampli-
us faciatis. nonne ethnici hoc faciunt. Nec ama-
uit christus propter suā utilitatem. sed propter nos.
Non ut a nobis acciperet. sed ut nobis daret. **¶** Se-
neca. Amicus qui utilitatis causa assumptus est tū-
diu placebit quod diu vult erit. **¶** Secundo amavit nos
christus amore discreto. Amor discretus est qui
personas amat et vicia consequimur. nec sic perso-
nas descendit quod vitiis implet. **¶** Bern. **¶** Ipsi-
tus in carnis assumptione descendit mihi in
culpe vitiatione consuluit mihi. **¶** Non de eo dicitur
vult. **¶** Butir et mel coedit. ut sciat reprobare ma-
lum et eligere bonū. Sic et nos debemus primos
diligere ut non assentiamus eis in malo. sic fecit
adam ene. **¶** Ad ro. iij. Dilectio primi malum
non operatur. **¶** Lullius in li. de amicitia. Nulla est excu-
satio si amicitie causa peccaverit. Amicitia mihi
di a posteriori. i. in malo. ligat homines ut vulpe-
culas samson. **¶** Judicij. xv. quia facit eos reor-
des in malo sic facti sunt amici herodes et pyla-
tus ad xpm affligendū. **¶** Tertio amavit nos
christus amore fructuoso et vehementi iob. xv.
¶ Maiorē hac dilectionem nemo habet ut aiam suam
prodat quasi pro amicis suis. Et sic nos debemus primū di-
ligere ut cum expedit etiā mortē pro eo sustineamus
i. iob. iij. In hoc cognimus charitatem dei quoniam ipse

animā suam. i. vitam pro nobis posuit. et nos debemus
pro fratribus animas ponere. Et nota quod christus
interrogavit ter patrem si eum diligere plus se. et
ut habet iob. vlt. **¶** Simon iobes inquit diligitis me
plus his. **¶** Et petrus respondit. **¶** Domine scis quod amo re
Ad innuendum quod debet quis ita vehementer
amare primū ut bona temporalia. et obsequia cor-
poralia. et exercitia spiritualia sola omnia et necessa-
ria det pro salute primi. sicut apostolus paulus qui pau-
peribus fidelibus procurabat elemosinas. discurre-
bat pro orbem. nocte laborans manibus suis ne
alios gravaret. **¶** Et anathema esse optabat a
christo pro fratribus suis. **¶** Ad ro. xi. id est separatim
a consolationibus et reparationibus. **¶** Melius etiā
vult substantiā et laborē corporis etiā ipsam vitam
Unde et in huiusmodi signū in tertia interrogatōne
petrus contristatus est. quia naturaliter quilibet
tristatur de morte. **¶** Et sic perseveranter diligitur
proximus. quia usque ad mortē. sicut fecit ipse
qui in finem dilexit nos. iob. xij.

¶ De principali actu charitatis quod est dilectio.

Capitulum sextum

¶ Ultimo videndum

¶ **¶** est de actibus charitatis. Et primo de
actu eius principali qui est dilectio
Circā quod sciendū secundum b. thom. se. se. q. xxiij. quod cum
charitas ut dicitur est sit quedam amicitia. et amicitia
secundum philosophum. vij. ethicorum. magis consistat in ama-
re quod in amari. id est etiā charitati magis convenit
amare quod amari. **¶** Unde ratio est. quod amare convenit
charitati in quantum est charitas. **¶** Nam cum charitas
sit quedam amicitia secundum suā essentiam. habet inclinatio-
nem ad propriū actū. Amari autem non est actus charitatis
ipsius qui amat. sed actus eius est amare. Amari
autem competit ei secundum eandem rationem boni. pro-
pter se ad
eius bonum. alius ad actū charitatis moveretur
Unde manifestū est quod charitati magis convenit
amare quod amari. **¶** Unde etiā duplex est signū. **¶** Pri-
mū quod amici magis laudantur ex hoc quod amant quod ex
hoc quod amant. **¶** Quoniam si amant et non amant virtu-
perant. **¶** Secundo quod magis qui maxime amat propter quod
amare quod amari filios. **¶** Quāvis autem homines comiter
magis velint amari quod amare. hoc propterea est ut
dicit philosophus. vij. ethicorum. quia homines volunt ama-
ri in quantum volunt honorari. **¶** Sic honor ethice
alicui ut quedam testimonium boni in eo quod honora-
tur. ita pro hoc quod aliquis amat ostenditur in ipso esse
aliquod bonū. quia solū bonū amabile est. **¶** Sic
igitur querunt homines amari sic honorari propter
aliud. scilicet ad manifestandum boni in amato existe-
tis. Amare autem querunt charitatem habentes secundum se
quasi ipsum sit bonū charitatis. sicut et dicitur virtu-
tis actus est bonū virtutis illius. **¶** Unde magis pri-
net ad charitatem velle amare quod amari. quia
magis est quod est secundum se quod quod est pro-
pter aliud.

Titulus Sextus

Deus diligendus. §. I

est propter seipm. hoc sic pbat. Solo deo fruendum est. Frui autē est amare et inhxere rei propter se fm b. aug. vt ponit in. j. sentētiar. dis. Ergo diligend⁹ est deus propter seipm. et ipse solus b. mō. Pro cui⁹ declaratiōe dic b. th. se cunda scde. q. xvi. q. ly propter importat hui⁹ dinē alcu⁹ cause. Est autē qdruplex gen⁹ cause scz finalis. formal. efficiens et materialis. Ad quā etiā reducitur materialis dispositio q̄ nō est causa simplr. s; fm quid. Et fm hęc quattuor genera causarū dicitur aliquid diligi scdm qui dem genus cause finalis. sicut diligitur medicinam propter sanitatē. Scdm gen⁹ cause formalis sic diligibilis hominē propter virtutē. quia virtute formalis est bonus et p seqns diligibilis Scdm causam efficientē sic diligimus aliq̄s inq̄ntū sunt filij talis patris. Scd; autē dispositiōne que reducitur ad genus cause materialis. dicitur aliquid diligere propter id qd nos disposuit ad eius dilectōem. puta propter aliqua beneficia suscepta. quibus postq̄ iam amare incepimus. non propter illa beneficia amem⁹ amicum sed propter eius virtutē. Primis igit tribus modis. deū non diligitur propter aliqd s; pro seipm. Non eni ipse ordinat ad aliud sicut ad finem sed ipse est vltim⁹ finis omnium. neq; etiā informat ab aliquo alio ad b vt sit bon⁹. sed ei⁹ substantia est eius bonitas. fm quā exemplariē omnia sunt bona. Nec etiā bonitas ab altero ei inest. s; ab ipso oibus alijs. S; q̄rto modo pot diligi propter aliqd. quia scz ab aliquibus alijs disponitur ad hoc vt in dei dilectōe proficiamus. puta per beneficia ab eo suscepta. v; propter premia ab eo sperata. vel penas q̄s p ipm vitare intendim⁹. Qd autē dicit grego. in omel. q. ex his q̄ nouit anima. i. sensibilib; discit incognita amare. i. intelligibilia diuina. Intelligēdus ē non q̄ cognita sint. ratio diligendi ipa incognita p modū cause formalis efficientis vel finalis. s; p modū cāe disponēns. qz p b disponitur ad amandū incognita. Item nota q̄ ultra amorē naturalē de deo q̄ est cōmunis omnibus bonis et malis. fm illud bri augustini Deum amat omne qd amare pot. Est triplex amor fm bern. in li. de diligendo deū. Primus est q̄ q̄s amat deum. eo q̄ cognoscit sibi necessariū. i. illud ps. Diligam te dñe virtus mea deus etc. Scd; est quo q̄s amat deū propter delicias q̄ sunt in eo. Sap. viij. Amator factus sum forme illius. Tertius ē amator amicitie q̄ quis amat eum propter seipm. eo q̄ dignissim⁹ sit amorē nostro. qz summū bonū. Bern. Amat qui ipm quē amat q̄rit. non quicq; aliud eius.

Deus in hac vi. §. II

ta immediate amat sine mō et totali. Quod sic declarat bri thomas vbi. s. Ordo rex est talis. scdm se q̄ deus p seipm est maxime cognoscibilis et amabit. v; propter essentialit exis ipsa veritas et bonitas. p quā alia cognoscit et amant. sed q̄ ad nos qz nostra cognitio ortus habet a sensu. prius sunt cognoscibilia q̄ sunt sensibus propinquoza. et vltim⁹ termin⁹ cognitio nis est in eo qd est maxime remotū a sensu. Et propter b dilectio q̄ est actus appetiue virtutis. etiā in statu vie. pmo tendit in deū et ex ipso deriuat ad alia. Et fm b caritas immediate deū diligit. alia deo mediāte deo. In cognitōe vero est econtra. qz. i. p alia deum cognoscim⁹ sicut cām p effectū. vt p modū eminentie. vel p modū negatiōis vt p dyonisiū in. q. de diuis no. Notandū etiā q̄ dilectō dei est aliqd mai⁹ q̄ eius cognitio. marie fm statū vie. et iō p̄supponit ipam. Et qz cognitio nō quiescit in rebo creatis. s; p eas in aliud tendit. iō in illo dilectio incipit. et p b ad alia deriuatur p modū cuiusdā circulariōis dū cognitō a creaturis incipiens tendit in deum et dilectio a deo incipiens vt ab vltimo fine ad creaturas deriuat. Quantiū ad modū dilectōis dicit bern. in hb de dili. deū. q̄ causa diligendi deū est deus. Modus autē est sine mō. Pro cō declaratiōe di. b. s. th. vbi. s. q̄ modus importat q̄ndaz mensurē determinationē fm b. augustinū. Nec autē determinatio inuenit in mēsurā et in mēsurato. Aliter tñ et aliter In mensura em inuenit eēntialit qz mensura fm seipsam est determinatiua et modificatiua aliorū. In mēsuratū aut inuenit mēsurata fm aliud id est inq̄ntū attingit mēsurā. Et iō in mensura nihil pot accipi imodificatū. S; res mēsurata est imodificata. nisi mēsurā attingat. siue excedat siue deficiat. In oibus aut appetibilib; et agibilib; mensura est finis. qz eo nō que appetim⁹ et agimus. optz rōem accipe ex fine. et ideo finis fm seipm habet modū. S; ea que sunt ad finē hnt modū fm qd sunt fini pportioata. Et iō sicut pbs dic in. i. polit. Appetitus finis i oibus artib; est absq; finis exterior minio. S; eo q̄ sunt ad finē ē aliq̄s termin⁹. Non. n. medic⁹ ponit aliq̄s finē sanitati. s; facit eam pfecte q̄ntūcūq; pot S; medicie ponit terminū. qz nō dat q̄tus pot. sed q̄ntū debet fm proportionē. alis esset inordinata. Cū igit humanarū actionū et affectionū finis sit dei dilectio. qz p hanc maxie attingimus vltimū finem. ideo in dilectōe dei nō pot accipi mod⁹ sicut in re mēsurata. vt sit in ea accipe plus et minus. sed sic inuenit mod⁹ in mēsurā in q̄ nō potest esse excessus. s; q̄nto pl⁹ attingit regula tanto meli⁹ est. ita etiā q̄nto quis pl⁹ deū diligit. tanto melius est. Quantiū ad totali

Capitulū Sextum

tatem. dicit bñs aug. q̄ modus diligēdi dēi est vt diligat̄ ex toto corde. hoc intelligitur sic vt diligatur quantūcūq̄ diligī p̄r quod p̄tinet ad modū qui p̄uenit mensurē. Sic igit̄ interior actus charitat̄ habet rōem finis. quia vltimū bonū hominis cōsistit in hoc q̄ inhxreat deo. Exteriores autē actus charitat̄is vt beneficentia. et h̄mōi. sunt ad finē. et ideo cōmēsurandi sunt s̄m charitatē et rōnē. Sciendū etiā q̄ cū dicitur dēi diligī ex toto corde. intelligit̄ suari ista totalitas. vt modus totalitatis referatur ad rem dilectā. vt sc̄z totū q̄ p̄inz ad dēum diligat̄. **De etiā ad diligētē. vt. s. q̄s diligat̄ s̄m totū suū posse. et omnia ordinet ad dēi dilectōem. et sicut d̄z et p̄t illud suari. Sed si ista totalitas importat modū diligētis ad eū modo rei dilectē. sic impleri non p̄t. quia hoc esset infinite diligere eum. cum infinitum sit diligibilis h̄z creatura sit finita.**

Quod sit magis .§. III

meritorū diligere dēum vt proximū. Ad quod responderetur s̄m beatū thōmā. q̄ si vtrūq̄ dilectio consideretur seorsūm. dilectio dēi est magis meritoria. **Debet. n. ei merces p̄pter seip̄z quia vltima merces est frui deo in q̄s tendit dilectionis motus. Si autē intendat̄ ista cōparatio vt dilectio dēi accipiat̄ s̄m q̄d solū diligat̄ dilectio primi. s̄m q̄ p̄rimū diligat̄ p̄t dēi sic dilectio primi includit dilectōem dēi. Dillectio autē dēi nō includit dilectōem proximi. Sic in isto sensu p̄minet dilectio primi dilectioni dēi. Est. n. cōparatio dilectōnis dēi p̄fecte. que sc̄z se extendit vsq̄ ad primū ad dilectōz dēi imperfectā et insufficientem.**

Quid sit magis .§. IIII

meritorū diligere amicum vel inimicū. R̄ndet bñs thō. vbi. s. q̄ iste dilectōes p̄t considerari dupl̄. vno mō ex pte primi q̄ diligat̄. alio mō ex parte rōnis p̄ quā diligat̄. **Primo mō dilectio amici p̄minet dilectōi inimici. q̄ amicus melior est et magis cōiunctus. Dñ et materia est magis p̄ueniēs dilectioni. Et p̄pter hoc actus dilectōnis trāsiens sup̄ hanc materiā melior ē. Alio mō. dilectio inimici p̄minet dilectōi amici p̄pter duo. Primo q̄ dilectio nis amici p̄t esse alia rō q̄ dēus. s̄z dilectionis inimici solus dēus est rō dilectōnis. Sc̄do q̄ p̄supposito q̄ vtrūq̄ diligat̄ p̄pter dēi. dilectio inimici fortior esse oñdit̄ q̄ ad remotiora extēdit animū hoīs. s̄z vsq̄ ad inimicos. Sic ignis tanto fortior est q̄nto calorē suū ad remotiora diffundit. tanto etiā oñdit̄ dēi dilectio fortior q̄nto p̄t ip̄m difficiliōra impleri. sicut virtus ignis tanto ē fortior q̄nto magis p̄t comburere materiā min⁹ combustibilē. sed sic idēz ignis in**

pp̄inquoza fortius agit̄ in remotiora. ita eē charitas feruēt⁹ diligit̄ cōiunctos q̄z remotos. Et q̄ntū ad h̄ dilectio amicorū et feruentior. et melior est q̄z inimicorū. **De autē dicit christ⁹ mar. v. Si diligitis eos q̄ vos diligūt quā mercedē habebitis. Intelligēduz ē p̄ se. i. q̄ cū diliguntur amici solū ex h̄. q̄z amici q̄d videt̄ q̄n sic amāt̄ amici. q̄ ip̄i soli et nō inimici diligūt. tūc nō h̄z mercedē dilectio amicorū. s̄ si diligat̄ amici nō solū. q̄z amici. s̄ eē p̄pter dēi. tūc est meritoria.**

De dilectōe inimici .§. V

corum quō sit intelligendū illud p̄ceptū. Diligite inimicos v̄ros. h̄es. s̄. in. c. de dilectione primi. **Sz hic notāda sunt seprē que valēt ad oñdendū q̄ nō est ita difficile diligere inimicos sicut q̄dā credūt n̄ est dedecus s̄z honoz. Et p̄rimū est status inimici eius q̄ iniuriat⁹ est et nō vult satisfacere. est em̄ sp̄ualit̄ mortuus. Ipse em̄ in se q̄i man⁹ iniecit cū iniuriā fec. sap. xvi. Per maliciā occidit hō aiām suā. Crudeliores fuisse vident̄ q̄ christo mortuo nō p̄p̄erit. q̄z q̄ viuū vulnerauerit. q̄s est autē adeo cecus q̄ nō intelligat̄ dedecus non esse. si quis de inimico mortuo nō vlt se vindicare. Sc̄dm est utilitas iniurie illate. Persecutores. n. n̄ri tribulatōibus nos pungit. s̄z in futurū fauū nob̄ eterne beatitudinis p̄p̄ant. iux̄ illud ps̄. Circūdederūt me sic apes. Et eccl̄. D̄s in temp⁹ sustinebit patiens. et postea redditio iocunditat̄. Tertius est q̄ dilectio inimicorū est vtilior nob̄ q̄z amicorū. q̄z valet ad sanandū pctā. **Bñs aug. Ego ad dilectōz inimicorū vos moneo. q̄z ad sanā dunt vulnera pctōz nullū medicamētū efficacius esse cognosco. Multū. n. fac ad p̄fectōz bonitatis. vt p̄z mat. v. Post illd̄ diligite inimicos. Et tunc p̄fecti sic p̄t vester r̄. Quartus quia est gratior luc. vi. Post illud diligite inimicos. subditur. Et eritis filij altissimi. Bñs aug. Quanta grā p̄ nos fui digni nō sum⁹ et inimicorū dilectōe filij dēi efficiamur. **Cr̄. Nichil sic deo placabilē facit sic malignis et ledentibz eē placabilē. Et p̄ cōsequēs dyabolo est molestior q̄z magis se p̄ h̄ hō elongat ab eius similitudine. q̄ obstinato odio h̄iez p̄seq̄t. Quintus ē q̄ h̄mōi dilectio id q̄d destruedū est i inimico. magis destruit q̄z aliquid aliud. **Ipa. n. est ignis inimiciciam in inimico adnihilās. vnde d̄z. Si esurierit inimicus tuus ciba illū r̄. Cr̄. Omnis inimicicia bñficiorū assiduitate p̄p̄scitur. Sextum ē q̄z nō potes nocere inimico q̄n tibi noceas. Aug. De malicia tua alteri nō noceat fieri potest. sed q̄d tibi non noceat fieri nō potest. Solū ex h̄ q̄ odū portat sibi ip̄i multū nocet q̄z et peccat et r̄missionē pctōz. p̄teritā euacuat quo ad fructū. Dñ d̄z de pe. dist. iij. dicit tibi dē dimitte et dimitte tibi. dimisi prius dimitte********

Titulus Sextus

vel postea, quia si nō dimiseris reuocato te, et quicquid dimiseris replicabo tibi. Talis est filius illi qui ex se q̄ aliq̄s scidit sibi tunicā ipse gladio seipm̄ interficit. s. odij. Septimū ē dei imitatio. Eccl. xxiij. Magna est glia sequi dñm q̄ iniuriatus est tibi, magis tē q̄ te offendit, et tñ ipse patiens ē. S; exēplū christi in cruce penitenti considerandū. j. pe. q̄. Christus passus est p̄ nob̄ rē, vt sequimini vestigia eius q̄ cū patere tur rē. S; orabat in cruce p̄ crucifixorib; dicē Pater ignosce rē. Et tñ om̄e genus iniuriarū runc sustinuit. In substantia vi sibi ablata et plus in matre deusa, in fama et honore ablati p̄ contumelias, in p̄sona, in vita, q̄ christū sequere inimicos diligens. De amore q̄ est passio multa habes, s. in. j. pte. et de proprietatib; eius q̄ possunt conuenire dilectioni.

De gaudio inq̄ntū est actus interior charitatis. // **Capitulum septimū.**

Dest principalem actum charitatis qui est dilectio, videndū est de alijs actib; interioribus q̄ sunt gaudij et pax. Et de exterioribus sc; beneficia et misericordia que etiā est actus interior eius, dictū est, s. in tractatu de iusticia. **De gaudio p̄mo videndū ē.** Et sciendū q̄ gaudij non est virtus, quod patz ex hoc, qz nō conueniat inter virtutes theologicas, nec morales nec intellectuales, sed est actus virtutis. Unde connumerat ab ap̄lo ad gala. v. Inter fructus spiritus qui sunt actus virtutis. Hoc autē sic declarat b̄s th. se. se. q. xxviii. Virtus est habitus quidā operatiuus, et ideo s̄m propriam rōem habet inclinationē ad aliquē actū. Est autē contingens ex vno habitu p̄les actus eiusdem rōnis ordinatos puenire, quoz vn̄ sequit̄ ex altero. Et quia posteriores actus nō pcedunt ab habitu virtutis nisi p̄ actū priorē inde est q̄ virtus nō diffinitur nec de nominat nisi ab actu priorē. Quis etiā aliq̄ actus ab ea sequantur. Manifestū est autē ex his q̄ dicta sunt sup̄ de passionib; q̄ amor est prima affectio appetitiue potentie, ex qua sequit̄ et desiderium et gaudij. Et ideo idem habitus virtutis est qui inclinat ad diligendū et desiderandum bonum dilectū et gaudendū de deo. Sed quia dilectio inter hos actus ē prior, inde est q̄ virtus nō denominat̄ a gaudio v̄l a desiderio, s; a dilectione et dicit̄ charitas. Sic ergo gaudij non est aliq̄ virtus a charitate distincta, s; est quidā actus seu effectus eius. **Ex causatur gaudij ex charitate sic declarat b̄s th. vbi sup̄.** ex amore pcedit gaudij et tristitia, sed contrario modo vt dictū est supra. Gaudij enim ex amore causat̄. Del prop̄ presentia boni amati. Del p̄pter hoc etiā q̄ ipsi bono amato, p̄p̄riū

bonum inest et conseruatur. **Contrario autē ex amore sequitur tristitia, vel p̄pter absentiam amari, vel p̄pter b̄ q̄ his cui bonū volum̄, suo bono priuat̄ aut aliq̄ malo d̄primi.** Charitas autē est amor dei cui bonū immutabile est, qz ipse est sua bonitas. Et ex b̄ q̄ amat, est i amate p̄ nobilissimū sui effectū s̄m illud. j. ioh. iij. Qui manet in cha. in deo ma. et de in eo, quibus em̄ in via nō sit p̄ns p̄ speciei visionē, est tñ p̄ sensu p̄ ḡe inhabitatōez. **Qui b. aug. dicit q̄ sic corpus nō viuit nisi anima p̄te, ita nec anima, s; p̄ grām nisi deo p̄sente, de pe. dist. i. resuscitatus.** **De gaudij sp̄iale qd̄ est ex charitate h̄at admixtā tristitiam.** R̄ndet b. th. vbi. s. q̄ ex charitate causat̄ duplex gaudij de deo. **Primum quidē principale qd̄ ē p̄p̄riū charitatē q̄, s; gaudemus de bono diuino in se considerato.** Et tale gaudij p̄mixtionē tristicie nō patit̄, sic nec illud bonū de q̄ gaudem̄, p̄t aliq̄m mali admixtionē habere s̄m illud sap. viij. Non habz amaritudinē ouersatio illius, s; sapie diuine. Et ideo ap̄ls dicit ad phil. iij. Gaudete in domino semp. Aliud est gaudij charitatis quo quis gaudet de bono diuino, s̄m q̄ participat a nobis. **Hec autē p̄cipatio p̄t impediri p̄ aliq̄d contrariū.** Et ideo ex hac p̄te gaudij charitatē p̄t habere p̄mixtionē tristicie p̄t aliq̄s tristatur de eo qd̄ repugnat p̄cipationi diuini boni, vel in nobis v̄l in primis, quos tanq̄ nos ipsos diligimus. **Fletus, n. pro primo vel pro seip̄o nō est nisi de aliq̄ malo.** **Om̄e autē malū importat defectū p̄cipatōis s̄m b̄i. Flet̄ ec̄ huius incolatus p̄ dilectione patrie pcedit ex eo q̄ vita p̄ns impedit nos a p̄fecta p̄cipatōne glorie.** Et iō charitatē gaudij h̄mōi p̄t habere admixtionē tristicie. **Primum tñ gaudij melius est et p̄cedit ex charitate.** **Secundū p̄ p̄cedit etiam ex spe s̄m illud. Spe gaudentes, ad romāos. iij.** **De plenitudine gaudij. vtz. s. gaudij sp̄iale ex charitate causatū possit impletū.** Ad qd̄ in d; b. th. vbi. s. q̄ ex p̄terei qua gaudet id est de deo, vt sc; tñ deo gaudeat, quātum dignū est ea regaudere. Sic in creatura nō potest esse gaudij plenū, sed solū gaudij dei est plenū de seip̄o, qz gaudij et est infinitū, et hoc dignū infinite bonitati ei est. Cuiuslibet autē creature gaudij op̄z esse finitū. **Ex p̄te autē gaudientis sic p̄t esse gaudij plenū in creatura.** **Gaudij, n. compat̄ ad desiderij sic quies ad motū.** Est autē quies plena, cū nil restat de motu. **Nō tunc ē gaudij plenū cum nil restat de desiderandū.** Et quia q̄diu in hac vita sum̄ nō quiescit in nobis desiderij motus, quia adhuc restat q̄ magis deo appropinquamus per gliam. Sed quando iam ad beatitudinē puentū fuerit p̄fectam, nil desiderandū restabit, quia erit dei plena fruitio in qua hō obtinebit quicquid

Capitulū Octauū

etiam circa alia bōa desiderauit fm illō ps. cū
Qui replet in bonis desiderii tui Et id q̄scer
desiderii. non solū quo desideram⁹ teū. s; etiā
erit omnū desideriorū quies. ideo hīc. nō ē ple
num desiderii nostrū. sed solū gaudiū bōōz est
plēnū et supplemū. qz plus obtinebūt q̄z de
siderare sufficiēnt. Non. n. in cor hoīs ascē
dit q̄ preparat diligentib; se deus. vt dicit. i. cor.
ij. Et hoc est qd dicit luc. vi. Mensurā bonam
confertā et sup̄est luentē dabunt in sinū vestrū
Quia tamē nulla creatura est capax gaudiū de
teo ei condigni. inde est q̄ illud gaudiū omni
modo plēnū non cadit in hominē sed pot⁹ hō
intrat in ipm fm illō mat. xv. Intra in gau
diū dñi tui. Item cum puentū fuerit ad be
atitudinē. vnūquisq; attingit terminū sibi p̄
fixum ex p̄destinatōe diuinā. nec restabit vltē
rius quo tendat. q̄uis in illa terminatōe vn⁹
pueniat ad maiorē gradū q̄ ali⁹. Et id vnū
cuiusq; gaudiū plēnū erit ex pte gaudēti quia
vnūquisq; desiderii plēnē q̄erabit. Tū gau
diū vn⁹ erit maius gaudiū alterius. prop̄ ple
norem. participatōez beatitudis. Istud tamē
gaudium beatorū non est gaudiū passiōis. qd
est cum trāsmutatōe corporali vt in alijs passi
onibus. nec p̄inet ad sensitīuā partem sed in
tellectiuā id est voluntarē.

Gaudium vestrum. §. I

nemo tollet a vobis. dixit christ⁹ loquens de gau
dio sup̄ne fruitionis. q̄ beati vndiq; circūdan
tur. Dñi mat. xv. Euge fue bone et fidelē. rē.
intra in gaudiū dñi tui. Istud gaudiū puenit
a sex p̄tib; fm gulielm. in summa. Primo a sup̄
na maiestate. iob. xvi. Itēz videbo v̄os et gau
debit cor vestrū. Hoc autē gaudiū erit tripliciter
Primo ex v̄sa diuinitate. Bern. Istud ē v̄z
gaudii quod non de creatura s; de creatore cō
cipitur. Secōdo ex aspecta humanitate. Act. xi.
Delectabile est oculis tuis videre solē. i. xpm.
Tertio ex intellectu nature diuine vnite cum
humana. vnde natura n̄ra exaltat. sicut gau
dent homines de exaltatōe suorū fratrū. Et h̄ tri
pliciter. vidēz ex eius claritate. ex ei⁹ puritate
ex eius latitudine et vastitate. Apoc. vi. Ciui
tas illa non eget sole rē. Baruch. ij. Dicit q̄
magna est tom⁹ dei rē. Apoc. xiiij. Sine macu
la sunt añ thronū dei. Tertio p̄cedit illō gau
diū ex societate. et h̄ triplē. Et eius multitu
dine. Apoc. vij. Didi turbā magnā quā nemo
dimierare poterat. Ex eius nobilitate. qz om̄s
erunt reges. et regine. Apocalip. Fecisti nos
deo n̄ro regnū rē. Et te q̄libet anima sc̄ta. psal.
Altitit regina a terris eius. Ex eius charitate
intra. esa. xxxi. dicit dñs. Qui⁹ ignis est in syō.
et caminus eius in hierlm. Quarto p̄cedet

tandem a corpis p̄fectionalitate. et h̄ q̄d triplē
Ex speciositate vel claritate. subtilitate. agili
tate et impassibilitate que omnia notat ap̄s
i. ad cor. i. v. ibi. Seminā animalē. surget spi
rituale rē. Quinto p̄cedet ab inferni vasti
tate. et h̄ triplē. Tum ex euasione ei⁹ cum me
ruissent. Tū ex diuine iusticie in illis execu
tōe. ps. lviij. Terabit iustus cū viderit vindictam
rē. Tum de demōnū alligatōe ne tibi nocēant
Sexto p̄cedet a mūdi q̄litate. et h̄ tripliciter
Primo ex remotōe. Apoc. Didi celum nou
um et terrā nouā rē. Secundo qz omnia erūt
eis subiecta ad nutū. Tertio qz ex omib; specul
labunt gl̄iam dei in illis rē. Et quia gaudiū
est vna ex passiōib; de plurib; alijs p̄tenti
bus ad gaudiū inq̄rtum gaudiū est passio. vt
de sup̄ in tractatu de passiōib;.

De pace inōnū est actus interior char
itatis et quomō differt a concordia. Ca. viij.

Pax est alius actus

interior p̄cedens a charitate et in
cludit concordia. et vltra hoc addit
vnionem appetitiuā vnus appetens. Pro c
declaratōe dicit b. th. se. se. q. xxx. art. i. q̄ vbi
est pax ibi est concordia. nō tamē vbiq; est
concordia est pax si nomē pacis p̄prie sumat.
Concordia em̄ p̄prie est ad alterū inq̄ntum
scz diuersorū cordiū volūtates sit in vnū cōsen
sum pueniunt. Cōtingit etia; vn⁹ hominis cor
tendere in diuersa duplē. Vno q̄dem mō fm
diuersas potēntias appetitiuas. Sic appetitū
sensitiū plerūq; tendit in contrarium. appe
titus rōnalis. fm illud gal. v. Caro concupiscit
aduersus sp̄m. Alio mō inq̄ntū eadē vis appe
titiva in diuersa appetibilia tendit que simul
assequi non p̄t. vñ necesse est esse repugnātiā
motuū appetitus. Vnio autē hōz motuū est
de ratiōe pacis. Non. n. hō h̄z cor pacatū q̄
diu vult. et si h̄eat aliqd quod vlt. adhuc tamē
restat ei aliquid volendū qd sit habere non p̄t
Hec autē vnio non est de rōne concordie. vnde
concordia importat vnionē appetitiuū diuerso
rum appetentiū Pax autē sup̄ hanc vnionē im
portat etiā vnionē appetitiuū vn⁹ appetentē.
et sic paci opponit duplex dissensio. s. dissensio
hōmis ad seipm. et dissensio hōmis ad alterū
Concordie autē opponit hęc sola sc̄da dissensio
Vnde concordia p̄t esse p̄cōz in malo. S; pax
p̄prie nō nisi bonorū. Esa. lvij. vel. xlvij. vbi ē
eadem auctas. nō est pax imp̄s. Est autē
triplex genus pacis. s. tp̄alis. sp̄ialis et eterna
lis. Hęc p̄nt notari ibi iob. xii. rui. Pacē relinq̄
vobis. s. eternalē. Pacē meā to vob. s. sp̄ialē
Non quomō mūdus dat ego to vob. s. tp̄alē.
Nam mūdus dat temporalē pacem. p̄ guerras
oppressam et multa mala. nō sic christus. sed p

Titulus Sextus

orationes et bona opera. **D**ñi apls. i. ad thimo. q̄ vult in ecclia orationes fieri pro pace. Possunt etiam predicte paces notari in ps̄. Loquetur dominus minus pacem in plebem suam. quo ad temporalē quā datur quando populus est suus per mandatorum oblationes. Et super sanctos suos quod ad pacem eternalem quam habent soli sancti in patria. Et in eos qui convertuntur ad cor quod ad spirituales. Pax temporalis de qua dicitur. mach. i. Aperiat deus cor nostrum in lege sua et in preceptis suis et faciat pacem. perturbat per iram quod est inter unum et alterum. et per seditionem que est inter unam partem civitatis et aliam. et bellum quod est inter civitatem et civitatem. Pax spiritualis debet esse cum deo. Job. Habeto pacem cum eo subiuciendo voluntatem tuam ei et penitendo de peccatis cum primo. Apls. Si fieri potest quod ex vobis est. cum omnibus hominibus pacem habentes. Luz seipso. ad phil. iij. Pax dei que exuperat omnem sensum. custodiet corda vestra. De eterna dicitur in psal. Posuit fines tuos pacem etc. Nec excludit triplex bellum quod est in mundo etiam in sanctis. Primum est in corpore ubi bellant ad invicem calidum contra frigidum et siccum contra humidum. et e converso. ex quo tandem corpus destruitur. Secundum est quo caro concupiscit adversus spiritum. Tertium est diversarum opinionum. **B**ertrius aug. Quot homines. tot opiniones in una et eadem diversorum morum. Poeta. peritoribus mores tot sunt quod in orbe figure. Belle suum cuius est. nec voto vivitur uno. **P**erfusus. Sed in paradiso nulla infirmitas vel corruptio. nulla tentatio. nulla diversitas opinionum vel voluntatum.

De pace quomodo .§. I

est effectus seu actus charitatis et non virtus specialis. **P**rimo patet ex illo psal. Pax multa diligentibus legem tuam etc. Pro cuius declaratione dicit bertrius t. v. ubi. s. quod ratione pacis est duplex unio. quia una est secundum ordinatio in propriorum appetitum in unum. alia est secundum unionem appetitus proprii cum appetitu alteri. Et utraque unio nem efficit charitas. **P**rima quidem secundum quod deus diligit ex toto corde ut. s. omnia referam in ipsum. Et sic omnes appetitus nisi in unum feruntur. **A**liam per diligimus proximos nostros sic nosmet ipsos. Ex quo contingit quod homo vult impleri voluntatem proximi sicut superius. Et propter hoc inter amabilia unum ponit identitatis electionis dilectionis. ut patet. ix. eth. Et tullius de amicitia dicit. quod amicorum est idem velle et nolle.

Secundum scilicet quod non sit virtus. sic probat le. eth. cum omnes actus se invicem consequuntur secundum eandem rationem ab agente procedentes. omnes hominum actus ab una virtute procedunt. nec habent singuli singulas virtutes a quibus procedant. ut patet in rebus corporalibus. quod enim

ignis calefaciendo liquefacit et rarefacit. non est in igne alia virtus liquefactiva et alia rarefactiva. sed omnes actus hos operatur ignis per unam suam virtutem calefactivam. **C**um igitur pars causetur ex charitate secundum ipsam rationem dilectionis dei et proximi. ut ostensum est supra. non est alia virtus cuius pars sit proprius actus nisi charitas. **E**t quod est actus virtutis datur preceptum de ea. **M**arci. ix. Habete pacem inter vos. **E**t quia etiam est actus meritorius. ponitur inter beatitudines que sunt actus virtutis perfecte. **M**atth. v. **E**t inter fructus numeratur. ad gala. v. in quantum est quoddam finale bonum habens spirituale dilectionem. **E**st sciendum quod salva pace potest esse dissensio in opinionibus inter habentes charitatem. sicut inquit paulum et barnabam **A**ct. xv. et inter beati augustini et beati hiero. **N**am secundum philosophum in. ix. ethicorum. **A**d amicitiam non pertinet concordia in opinionibus. sed concordia in bonis conferentibus ad vitam et precipue in magnis. nam in parvis dissensio non videtur dissensus. et propter hoc nihil prohibet aliquos charitatem habentes in opinionibus dissensio. nec hoc repugnat paci. **O**piniones enim pertinent ad intellectum qui precedit appetitum qui per pacem unitur. **D**issensio ergo in opinionibus et minimis repugnat quidem paci perfecte patrie que est qua plene veritas cognoscitur. et omnis appetitus quietabitur. sed non paci imperfecte. **P**ax secundum catholicos dicitur a pacto. quia post pactum fit pax. **E**t secundum etymologiam dicitur quasi prelium arcus quia expellit plium ut suus contrarium quod summe est odiosum et merito. **N**am innumera mala oriuntur ex eo. **D**ñi david prelegit pestem potius quam prelium. **R**eg. vltio. **P**ax habet tres litteras que representant per. p. patrem. p. a. reperta tur amor spiritus sancti. per. x. christus dei filius. **P**ax summa et prima pax. unde omnis alia originatur est trinitas. unde canit ecclesia. Tu charitas. tu puritas. tu pax etc.

Pacem omnia appetunt .§. II

petunt secundum beati aug. xix. de civi. dei. et dyonisi de divinis nominibus. quam conclusionem sic declarat b. eth. ubi. s. ar. ij. **E**t hoc ipso quod homo aliquid appetit consequens est ipsum appetere assentiones eius. et per consequens remotionem eorum que obsecutionem impedire possunt. **P**otest autem impediri bonum seu boni desiderati assensio. per omnium appetitum sui vel alteri. et utriusque tollit per pacem ut supra dictum est. **E**t ideo necesse est quod omne appetens appetat pacem in quantum. s. o. appetens appetat tranquille. et sine impedimento pervenire ad id quod appetit. in quo consistit ratio pacis quod b. aug. diffinit esse tranquillitatem ordinis. **N**ec obstat quod dyonisi dicit quod pax est unitiva assensus. **N**am pax importat non

Capitulum primum

solum unionem appetitus intellectus aut rationis, aut sensualis ad quod potest pertinere consensus sed etiam conaturalis, ut in consensu importetur unio appetitus ex cognitione precedentium, per conaturalitatem vero unio appetitus naturalium. Nec enim obstat quod aliqui bella faciunt, nam tales non desiderant nisi pacem, quam se habere non erubescunt. **Dei. b. aug. xxij. q. i. noli.** Non enim pax queritur ut bellum exerceatur, sed bellum geritur ut pax consequatur bellando ergo esto pacificus etc. Item pax que est malorum est appens et non vera. **Dei. d. Sap. xxij.** In magno viventes in scitibus bello, tot et tanta magna pace arbitrati sunt. **Et est triplex pax mala. scilicet inordinata, ut cum superior obedit inferiori ut ratio sensualitati, vel platus subdito. Hanc pacem servavit adam post obediens uxori quam voci domini. Gen. iij. Non decet servum domini principibus. Prover. xix. Secunda est pax simulata, quibus sunt iudex peccatoris in osculando christum. Et ioab ad amasa. Reg. i. ps. xxvij. Loquitur pacem cum pro suo mala aut in cordibus eorum. Tertia est pax iniqua, scilicet qui sunt in malo concordantes, ut herodes et pilatus facti amici in passione christi. Mat. x. Nolite arbitrari quod venerim mittere pacem in terram. It. b. aug. xix. de civi. dei. ponit multas species pacis, eas diffinit. Dicit enim quod pax corporis est ordinata temperatura primum. Pax anime irrationalis ordinata requies appetitionum. Pax anime rationalis ordinata cognitionis actio et consensus. Pax corporis et anime ordinata vita et salus animarum. Pax hominis mortalis et anime ordinata in fide sub eterna lege obediencia. Pax hominis ordinata concordia. Pax communis ordinata impandi obediendi concordia inhabitantium. Pax civitatis ordinata impandi obediendi civium concordia. Pax celestis civitatis ordinatissima et concordissima societas fruendi deo et inveniendi in deo. Pax omnium rerum tranquillitas ordinis. Ordo autem est parium dispariumque rerum sua cuiusque loca tribuens dispositio.**

Beneficientia non .§. III.

est virtus specialis. Et ratio est, quod actus interior et exterior non requirunt diversas virtutes. Sed beneficentia et lenivolentia non differunt, nisi sic actus interior et exterior, quod beneficentia est executio lenivolentie. Non sic lenivolentia non est alia virtus a charitate, ita nec beneficentia. Est autem actus charitatis exterior. **Dei. sic declarat. b. th. se. se. q. xxix.** Beneficentia nil aliud importat quam facere bonum alicui. Potest autem hoc bonum considerari dupliciter. Uno modo secundum communitatem rationis boni, et hoc pertinet ad communitatem rationis beneficentie. Et hic est actus amicitie, et per consequens charitatis. Nam in actu dilectionis includitur lenivolentia per quam quis vult bonum amico, ut supra dictum est. Voluntas autem est affectiva eorum que vult, si adsit facultas, et ideo ex consequenti beneficentia amicum ex actu dilectionis consequitur.

Et propter hoc beneficentia secundum communitatem rationis est amicitie vel charitatis actus. Si autem bonum quod quis facit alteri accipiat sub aliquo speciali ratione boni, sic beneficentia accipiet speciales rationes et pertinebit ad aliquam specialem virtutem sicut si faciat bonum primo sub ratione sublevaris misericordiam eius, pertinebit ad misericordiam. Si sub ratione debiti ut parentibus, pertinebit ad iustitiam. et homini dicitur. **lxvi.** Non satis est bonum vel le, nisi studeas etiam benefacere. Est autem beneficentia exercenda ad omnes si fieri potest, cum dilectio charitatis se extendat ad omnes, pro loco tamen et pro tempore secundum debitas circumstantias. Peccatoribus autem in necessitate etiam est subveniendum ad sustentationem nature, non ad fomentum culpe. Unde dicitur. **b. aug. v. q. v. non omnes, qui vult luxuriantis panis subtrahitur quam frangit, si de civitate securus iniusticie accerscat.** Et sic etiam excusatur et infidelibus in necessitate est beneficentia et subveniendum, magis autem coniunctis ceteris paribus potest subveniendum est. Dicitur ei. **b. th. vbi supra quod virtus et gratia imitantur ordinem nature, qui est ex divina sapientia institutus.** Est autem talis ordo nature, ut unumquodque agens naturale per prius magis diffundat suam actionem ad ea que sunt sibi propinquiora, sicut magis calefacit ignis rem sibi magis propinquam. Exhibito autem beneficentia est quedam actio charitatis in alio, et ideo operatur per propinquos magis fiat beneficentia, sed propinquitas unius hominis ad alium, potest attendi secundum diversa in quibus homines sibi concitant, ut sanguineus in naturali concitatione, civis in civili, fideles in spirituali et sic de aliis. Et sic secundum diversas concitationes sunt diversa beneficia dispensanda. Nam unicuique est magis exhibendum beneficium pertinens ad illam rem secundum quam est nobis magis coniunctus simpliciter loquendo, tamen hoc potest variari secundum diversitatem temporum locorum et negotiorum. Nam in aliquo casu est magis subveniendum extra neo necessitate extremam patienti quam patri non sustinenti tantam, de bonis autem debitis alteri quod eius sunt plus tenet ei benefacere reddendo quam coniunctis, nisi coniuncti essent in tanta necessitate quod liceret ei furari ad subveniendum eis, nisi et ille cuius est res esset in simili necessitate. In quo casu pensanda est conditio utriusque, et alias conditiones prudentis iudicio, quod in talibus non potest dari univocalis regula.

Titulus septimus de spe

De triplici spe et eius additate et fructibus. Ca. i.

Equitur de spe que

est secundum virtutem trixologica, ad quam habetur scriptura dicens ps. **xxxvi.** Spera in domino etc. Triplex autem est spes, videlicet naturalis, virtualis et criminalis. Spes naturalis est